

BARRIO LA LIMONADA

DIPLOMOVÁ PRÁCE
Bc. Kateřina Hlavičková

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem byla seznámena s tím, že má diplomová práce plně podléhá zákonu č. 121/200 Sb., o právu autorském, zejména § 60 - školní dílo. Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL. Užiji-li diplomovou práci, nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL. V tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše. Svou diplomovou práci jsem vypracovala samostatně, s užitím uvedené literatury, a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a dalšími konzultanty. Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum: 16.1.2017
Podpis:

vypracovala: Bc. Kateřina Hlavičková
vedoucí práce: Ing. arch. akad. arch. Jan Hendrych
oponent: doc. ing.arch. Radek Kolařík
odborné konzultace: arch. Greťa Tresserra
arch. Willian Gonzales Armas
Ing.arch. Jan Tyrpekl
Ing.arch. Jan Luksík
Ing.arch Jiří Němeček

ZS 2016/2017
FUA TUL

OBSAH

PROHLÁŠENÍ	0
ZADÁNÍ	1
ÚVOD	
téma a jeho kontext	2
problém chudoby	4
ANALÝZA MÍSTA	
umístění v mapách	6
o státu guatemala	8
o metropoli ciudad de guatemala	9
statistiky v mapách	10
rozmístění chudinských čtvrtí	13
o řešeném území la limonada	15
příběhy z limonády	16
působící ngo vidas plenas	17
KONCEP	
co s kolonií la limonada?	19
důležité funkce a jejich možné propojování	20
reference k řešení podobných míst	21
ROZBOR ÚZEMÍ	
morfologie krajiny	24
původní stav	25
schvarzplan	26
navrhovaná propojení	27
vznik center na křižovatkách	28
situace návrhu	30
BLIŽŠÍ ŘEŠENÍ VYBRANÝCH MÍST	
puente amarillo	32
centro pequeño	35
market público	40
centro de educación	44
torre de luz	57
KONSTRUKCE A MATERIÁLY	59
TECHNICKÁ ZPRÁVA	61
ZDROJE	62

ZADÁNÍ

Se vzrůstající globalizací roste i počet obyvatel stěhujících se do měst. V mnoha případech (hlavně v rozvojových zemích) to vede k neutešitelné poptávce po bydlení a práci. Je samozřejmě těžké ve velké konkurenci vyhovět každému a tak ve městech rapidně přibývá neformálního osídlení. Do rychlého vývoje spadá i město Guatemala (Ciudad de Guatemala), kde dnes můžeme napočítat přes 200 slumů. Dodnes se odborníci neshodnou na tom, jak vzniklý problém řešit. V posledních letech ale můžeme nalézt řadu vodítek a zásahů, které zlepšily alespoň částečně život obyvatel v těchto podmínkách. Proto jsem se zaměřila na jednu takovou chudinskou čtvrť - La Limonada.

Mojí snahou je navrhnout centra s chybějícím s veřejným prostorem a další zásahy v této chudinské čtvrti a nastartovat tak rozvoj celé komunity. Centra se mají stát katalyzátorem místa a obohatit jej o nové funkce. Důležité je, aby mohlo dojít k utužení vztahů komunity a aby místo poskytlo příležitosti pro zlepšení podmínek pro život. Může to být např. pro děti a mladistvé stejný přístup k informacím a vzdělání, propojení znevýhodněných skupin, propojení komunity s městským centrem, kde je lepší přístup k práci, příležitostem a servisu

TÉMA A JEHO KONTEXT

PROBLÉM DNEŠNÍCH MĚST - GLOBALIZACE

Je těžké odhadnout, kdy globalizace opravdu začala. Už v minulosti můžeme vidět náznaky a charakteristické rysy, se kterými je spojována. Dá se shrnout do několika charakteristických bodů.

- **bezprecedentní charakter a komplexnost** - neustále nové vazby a činnosti stále více překračují tradiční geografické, politické i mentální hranice.

- **dopad a vzájemná závislost** - dnes globalizace zasahuje všechny země, všechna společenství, každého jednotlivce.

- **intenzita a rychlost** - typická zmenšováním vzdáleností a také zrychlováním času. Řada klíčových globálních procesů má exponenciální charakter

- **kolektivní (ne)akceschopnost a krize řízení** – špatná kolektivní schopnost a vůle globalizaci společně zvládat. Naráží na slabé a nepružné instituce, partikulární zájmy aktérů, politiku dvojího metru, mocenskou nerovnováhu a absenci vůdčích osobností. ^[1]

Globalizaci pravděpodobně odstartoval vznik nadnárodních korporací, nových pravidel volného obchodu, což umožnilo volný pohyb kapitálu, bezcelní zóny, daňové úlevy a další. To vedlo i k novému postoji státní politiky, kdy se jednotlivé země snaží nalákat další investory. **Celkové utváření měst pro lidi šlo stranou.** Tyto změny vedou i k jejich jiné tvorbě. Na základě vlastnictví pozemků, financí v rukou bohatých a mocných, hlavní roli přebírá industrializace a modernizace ve prospěch globálních korporací.

Právo na město ^[2] znamená víc než svobodu jedince a jeho přístup ke zdrojům. Ekonomika, obchod a růst HDP v zemích sice způsobuje **příchod lidí do měst za „lepší“ životem** a také peněz, znamená to ale i lepší a kvalitnější život pro jedince? Svobodné užívání města, kdy člověk má neomezený přístup ke všem službám a potřebám, se mění v **boj o přežití v provizorních “džunglích”** tvořených veškerým dostupným materiálem v okolí. Jsou to ale lidé, kdo tvoří pulzující město.

V rámci globalizace na sebe **architektura** musí brát i další role nebo se zapojovat do dalších procesů. Už několikrát sloužila **jako „katalyzátor“ sociálních procesů** (interakce, adaptace apod.). Do jaké míry však ovlivňuje její vývoj širší kontext města, regionu nebo dokonce světa? Může nám dát všeobecný návod na utváření zdravých měst?

Počátek prudkého vývoje měst můžeme datovat už na konci 19. stol. až začátku století 20. Architektura hlásala aktivní závazek k sociální

zodpovědnosti. Jednu z počátečních vizí odstartoval 2. CIAMský kongres (1929), který snad poprvé řešil otázku bydlení pro sociálně slabé obyvatele a jak architektura může rozvinout nové řešení pro lidi při nedostatku dostupných bytů a financí (Die Wohnung für das Existenzminimum)^[3].

21. STOLETÍ

Mluví se hodně i udržitelnosti měst, jejich životu, pulsování. Architekt, urbanista a vzdělávací výzkumník Ian Banerjee tvrdí, že města 21. století by měla být (chytře) propojené města, kde jejich **pulsující energii můžou vyvolat jen její obyvatelé**. V první řadě zmiňuje **diverzitu** představující důležitý fragment města. I přes to, že si je svět blíží, určitou rozmanitost si zachovává, ať už kulturní (UNESCO), nebo biologickou (dobré životní podmínky a odolnost přírodního prostředí). Multikulturalismus posiluje město, umožňuje seznámení s odlišným a vzbuzuje respekt k ostatním.

Dalším aspektem zdravého města je **komplexnost**. Michel de Certeau říká, že urbánní prostor nemusí neustále hledat řešení, je to příběh. Co je tedy myšleno komplexním systémem? **Moment propojení umožňuje nepřetržitý tok**. Na rozdělování města podle funkčních zón, na které bylo redukováno v minulosti, nelze navázat. Požadavky dneška – **flexibilita**. Míchání kultur a funkcí přináší nové vibrace, potřeba aut se snižuje. Jak přemýšlejí města?

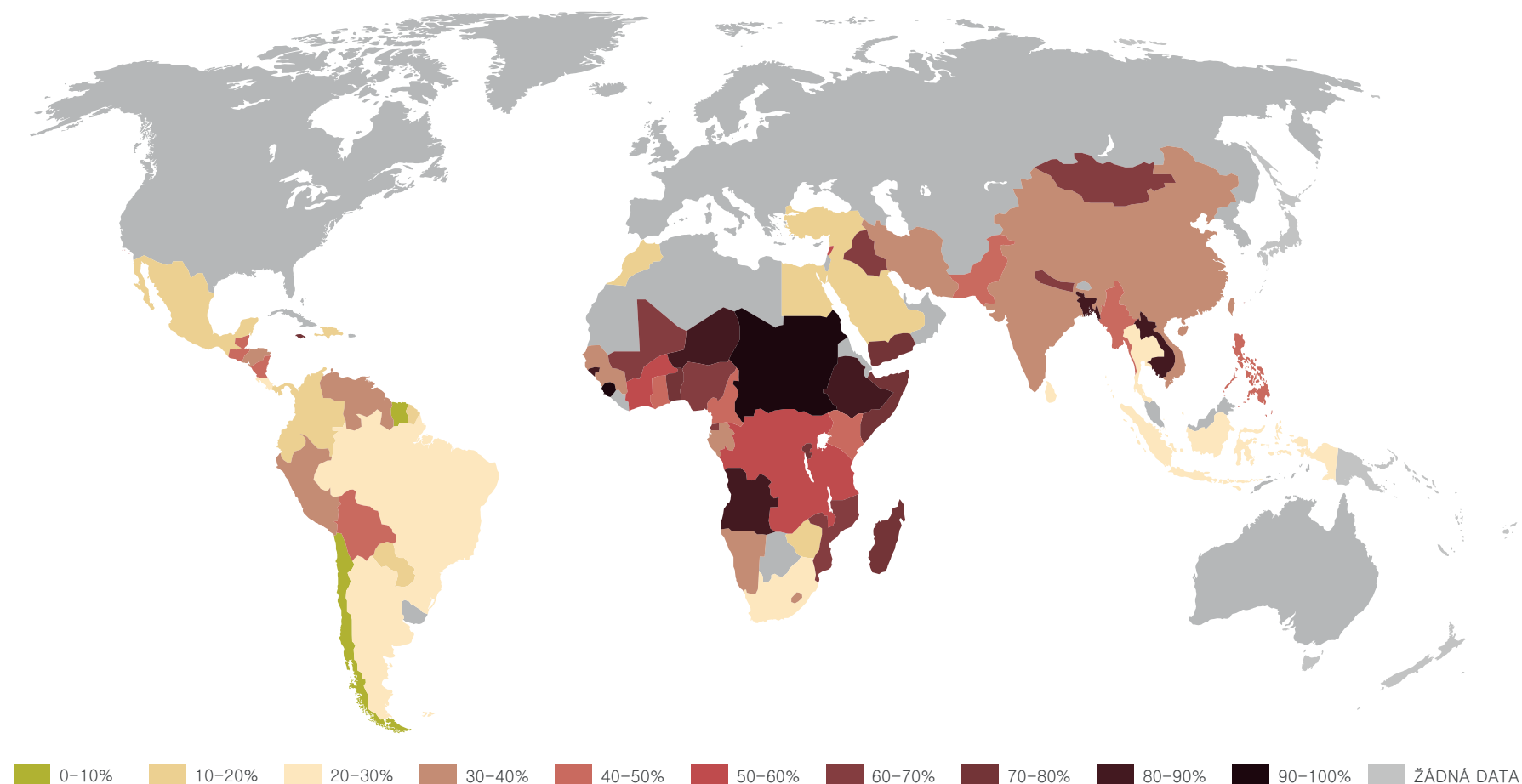
Posledním důležitým faktorem utvářejícím město je **kreativita**. Spojuje všechny zmíněné prvky dohromady a přináší otázku, zda opravdu potřebujeme nové inovace. V rámci plánování měst bychom se měli ptát na tyto otázky: Jaký je kontext, ve kterém je město utvářeno? **Kde se přirozeně nachází pulzující místa a kde je lze vytvořit?** Jak jsou na tom znevýhodněné regiony a jakým způsobem se můžou zapojit?

Účast na rozvoji města by mělo být nutností. Každý je součástí hmotného i nehmotného města a proto jej ovlivňuje. V současné době se objevuje přístup zvaný DAD (= **decide – announce – defend**), který zve k účasti veřejnosti na probíhajících projektech. Příkladem takových transformací měst jsou třeba Curitiba nebo Chattanooga.

MIGRACE ZA “ŠTĚSTÍM” = NEŘÍZENÁ URBANIZACE

Boom měst nestačí vytvářet podmínky pro nově příchozí. Města se stávají méně místy pro lidi a více místy pro korporátní investice. Odhaduje se, že do roku 2030 bude **ve městech** žít více než **61% světové populace**.^[4] Reakce na tento trend jsou nedostatečné, pomalé a většinou neřeší situaci. I kdyby pověřený odborník – architekt měl platné řešení, většinou narazí na vládní instituce nebo investorský záměr, který se neshoduje s potřebou lidí. Nejvíce se s problémy globalizace potýkají **rozvojové země**, kde se boom měst násobí s rychlostí migrace a množstvím migrujících obyvatel.

MĚSTSKÉ OBYVATELSTVO ŽIJÍCÍ VE SLUMU

863 miliónů lidí (k r. 2012) žije ve slumu (asi 33% městské populace v rozvíjejícím se světě)
do roku 2030 se počítá se 2 miliardami

Urbanizace roste několikanásobně rychleji než v zemích rozvinutých. Liší se výrazně nižší ekonomickou úrovní, nižší nadějí dožití a úrovní vzdělání obyvatel, proces zahrnuje více lidí a rozsah migrace je větší a rychlejší, **ekonomická modernizace výrazně zaostává za rychlostí urbanizace** (většina nově příchozích má problémy se získáním zaměstnání), spontánní osidlování velkých měst má většinou charakter **rozsáhlých slumů**, ve kterých dnes **žije asi 1/3 obyvatel**. Vyrůstá tím i chudoba ve městech.^[5]

U vesnických obyvatel převládá představa, že města jsou místem bohatství, blahobytu, lepší úrovně života a příležitostí. Ve městech se pak dostávají do daleko horších podmínek a zažívají tak větší nedostatek a chudobu než na vesnici. S velkým boomem příchodu obyvatel, kteří **nemají žádné vzdělání ani kvalifikaci** a můžou se tak spolehnout jen na to, co sami dokáží vyrobit rukama, je těžké se uživit. To vede k růstu nezaměstnanosti. Nutí to tedy obyvatele k neoficiální práci na černo. Přes to všechno je zde ale jeden pozitivní charakteristický rys – sdružená komunita.

Např. spolupráce organizace Gawad Kalinga (Manila) a silné komunity lidí dala vzniknout novému slumu. Nově postavená skromná obydlí poskytují přechodné bydlení, přístup k základním hygienickým zařízením společně pro více rodin a součástí je i škola. S pomocí dárců je možné postupně vytvářet plnohodnotnou městskou čtvrť se základním vybavením. Architektura tak dala lidem nástroje a příležitosti. Aby se ale čtvrť dále rozvíjela, další aktivity a iniciativy jsou na místních. Důležitou roli architekta hraje dohled nad tím, že **místo poskytuje všechny fragmenty města** potřebné k rozvoji komunity (např. prostor pro shromažďování, obchodní příležitosti, soukromé zázemí, pohyb osob a vše v dochozí vzdálenosti). **V podporovaném společenství**, které žije jako jeden organismus, **se i snižuje kriminalita** a bezútěšnost obyvatel.

SLUM A MĚSTO

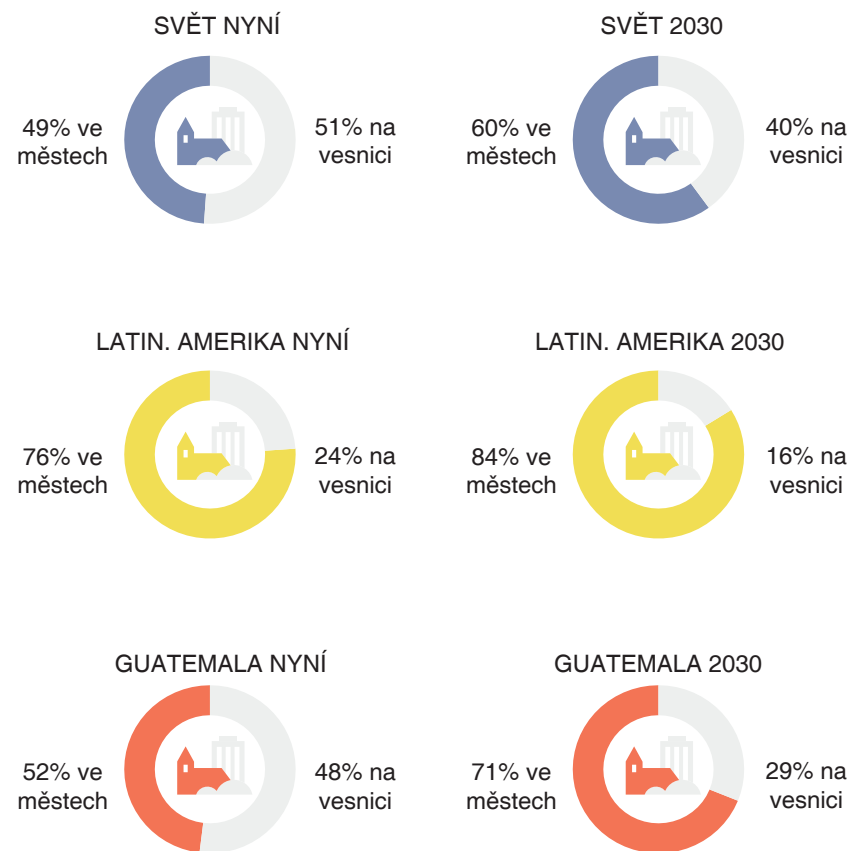
Mají mít slumy budoucnost? Dá se brát slum jako nový prvek města tak, aby se stal jeho nedílnou součástí? Toužíme po flexibilních městech nabízejících nepřeborné množství aktivit, událostí, příležitostí a hlavně svobodu vše využít. Paradoxně jsou ale **nejkreativnějšími místy slumy**. Stávají se hlavními proudy ekonomie (vyrábí mobilní telefony, kabelky pro drahé značky, kožené výrobky apod.)

Např. město Medellin se v posledních deseti letech změnilo z nejvíc nebezpečného a násilného místa na světě v inteligentní technologické centrum a turistickou destinaci s nejnižší kriminalitou v zemi. Hlavním plánovacím nástrojem se stalo **vzdělání**. Ve slumu Santo Domingo byla postavena knihovna. Tento malý zásah změnil postoj celé chudé komunity, která se najednou začala cítit být součástí města. Sociální mapování oblasti se začalo zajímat o potřeby lidí. Kolektivně si přáli mít eskalátory v jedné z jejich částí. Po jejich postavení se místo stalo „kusem umění“.

Architekt by měl v globálním světě navrhovat a stavět společně se společností. Upřímný dialog mezi životem a funkcí by mělo být počátečním nástrojem. Architektura je víc o vytváření uzlů, křižovek lidí a jejich propojování než o rostoucích strukturách.

PROBLÉM CHUDOBY

POMĚR OBYVATEL VE MĚSTECH A NA VESNICI

Chudoba je vnímána jako fenomén, který je třeba minimálně zmírnit, ale nejlépe úplně odstranit. Po ničivých světových válkách vzrostla míra solidarity a bohaté rozvinuté země začaly pomáhat při většině svým bývalým koloniím, protože na jejich stavu cítili **spoluzodpovědnost**. Hlavním důvodem pomoci může být i **příchod migrantů a uprchlíků** z problémových zemí. Vzniká nelegální obchod s lidmi, zbraněmi a drogami a další jevy, které ohrožují bezpečnost a stabilitu bohatých zemí. Chudoba se dá také charakterizovat jako stav relativní deprivace jedince ve vztahu k ostatním jedincům v dané společnosti.

- Příjmová = minimální výše příjmu, která je zapotřebí k uspokojení základních životních potřeb
- Širší pojetí = „neschopnost účastnit se společenského dění a žít na úrovni, která je v dané společnosti běžná“ (Peter Townsend)

Chudoba způsobuje např. vysokou **úmrtnost** dětí a matek při porodu, vysoká úmrtnost dětí do 5let, **nemoci** způsobené zavinutou vodou, zápal plic, tuberkulóza, HIV a AIDS; ženy vystaveny sexuálnímu a jinému **násilí**, postižené děti mají **menší šanci na vzdělání**. Infrastruktura a její nedostatečnost způsobuje **sociální izolaci**. Zvyšuje se i **nebezpečí** v dané oblasti (gangy, velký dopad přírodních katastrof a válečných konfliktů u chudých, nízká informovanost). Sociální vyloučení zahrnuje extrémně chudé a národnostní menšiny, seniory, sirotky, zdravotně postižené apod. Způsobuje neschopnost účastnit se společenského a náboženského života komunity.

EXTRÉM CHUDOBY = NEFORMÁLNÍ OSÍDLENÍ

- vysoká koncentrace lidí
- vysoká nezaměstnanost a podíl neformálního sektoru

- nízká vzdělanost (nekvalitní školy)
- vysoké procento onemocnění (nedostatečná hygienická infrastruktura, malá úroveň zdravotní péče)
- vysoká kriminalita
- sociální vyloučení komunity

BOJ PROTI CHUDOBĚ

Rozvojové cíle tisíciletí (summit OSN), efektivní domácí politika, přímé zahraniční investice (zisk - pracovní příležitosti, know-how,...), mezinárodní obchod (odbourávání bariér), odpouštění dluhů

VZDĚLÁNÍ

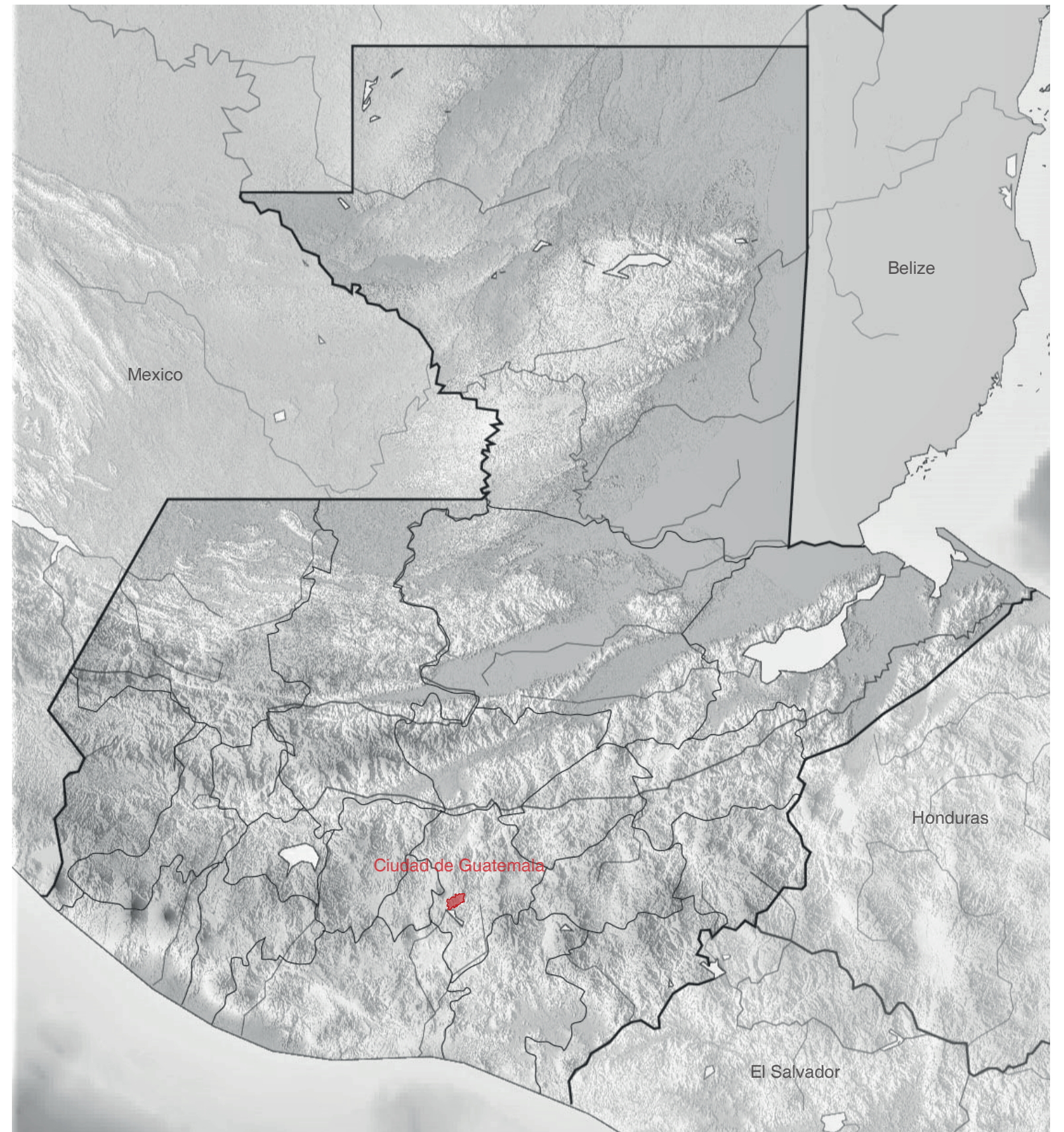
Rozvoj jednotlivce / komunit umožňuje velkou **změnu kvality života**. Zajištěním gramotnosti a úplného základního vzdělání a odstranění nepoměru mezi pohlavím umožňuje rozvoj země. V rozvojových zemích je problémem nedostatek vzdělaných lidí a odliv vzdělaných do bohatých zemí. Vzdělanější lidé ale přicházejí s inovacemi = motor rozvoje. Z nedostatku financí však vzdělání není plně zajištěno.

ZDRAVÍ

Zdravá populace žene dopředu ekonomický růst. Lidské zdraví ovlivňuje pouze z 10-15% zdravotní péče, zatímco životní styl a sociální a ekonomické podmínky jej ovlivňují až z 60%. Byla prokázána **souvislost mezi špatným zdravím a chudobou**. Proto je důležitá jeho podpora: prevence, zdravotní výchova, veřejné zdravotnictví, veřejná politika zohledňující zdraví, komunitní aktivity a tvorba celkově příznivého prostředí. V pomoci koordinace faktorů zdraví pomáhá Světová zdravotnická organizace (WHO).^[6]

Slumy: Přijetí, inovace a integrace

UMÍSTĚNÍ PROJEKTU V MAPÁCH

O STÁTU GUATEMALA

Projekt je situován ve státě Guatemala, v hlavním městě Ciudad de Guatemala. Sousední země jsou Belize, El Salvador, Honduras a Mexiko, které jsou spolu propojené hlavně obchodem s drogami. Název Guatemala pochází z indiánského slova “Cauhtemallan”, které znamená **místo obklopené lesy** (téměř polovinu státu pokrývají tropické lesy) a hlavní město je také plně zelené.

ZÁKLADNÍ INFORMACE

Rozloha: **108 889 km²**

Nejvyšší bod: Volcán Tajumulco (4 211 m n. m.)

Náboženství: římská katolíci, protestanti, mayská náboženství

Etnické skupiny: Mestizo, Evropská 59.4%, K'iche 9.1%, Kaqchikel 8.4%, Mam, 7.9%, Q'eqchi 6.3%, další Májové 8.6%, domorodí ne-Májové, 0.2%, další 0.1%

Historie

3. století př. n. l. do 11. století n. l.

• Na severu jádro rozvinuté Mayské civilizace. Stavby Mayů včetně pyramid je možno dnes navštívit např. v národním parku Tikal.

1523 - 1821

• území podrobena Španěli

1821

• 15. září vyhlášena nezávislost, o rok později byla Guatemala připojena k mexickému císařství.

1823 - 1839

• členem federace Spojených středoamerických provincií (postupně se rozpadla)

• pod vlivem Spojených států - United Fruit Company, která se výraznou měrou podílela na dění v zemi za podpory jí nakloněných prezidentů.

1954

• puč za podpory CIA, trénink anti-castrovských bojovníků pro invazi v Zátocě svíní

1960 - 1996

• Občanská válka - eskadry smrti (měly za úkol likvidovat protivládni guerilly)

Po svržení vlády v roce 1954, Guatemala vedla 36 let dlouhou občanskou válku - nejdelší v historii Latinské Ameriky. Po celou dobu diktátoři a vojenští představitelé páchali ohavné činy násilí a teror proti svým lidem ve snaze potlačit partyzánské hnutí a ukončit tak občanskou válku. Tato zvěrstva vedla k **masakru více než 200 tisíc lidí** a způsobila **migraci**

tisíce venkovských obyvatel, kteří hledali útočiště ve městech.

DEMOGRAFICKÝ PROFIL

Guatemala je převážně chudá země, která se potýká s několika problémy v oblastech zdraví a vývoje dětí, úmrtnosti matek, podvýživa, gramotnost. Guatemala je nejlidnatější zemí ve Střední Americe a má nejvyšší míru plodnosti. Má také nejvyšší míru populačního růstu v Latinské Americe, což bude pravděpodobně pokračovat, kvůli jeho vysoké porodnosti (více než 3dětí / ženu). Je **nejmladší populací v Latinské Americe**. Guatemalci mají bohatou historii emigraci legálně i nelegálně do Mexika, Spojených států a Kanady kvůli nedostatku ekonomických příležitostí, politické nestability a přírodních katastrof. Emigrace, především do Spojených států, stupňovala v průběhu 1960-1996 občanská válka a ještě se zrychlila poté, co byla podepsána mírová dohoda.

Populace celkem: 16,548,168 (2016) ^[7]

Věková struktura

0-14 let: **35.02%** (muži 2,711,683 / ženy 2,608,295)

15-24 let: **21.8%** (muži 1,663,484 / ženy 1,647,749)

25-54 let: **33.53%** (muži 2,425,931 / ženy 2,666,790)

55-64 let: **5.23%** (muži 377,642 / ženy 416,939)

65 let a víc: **4.42%** (muži 311,165/female 360,280) (2016 est.)

Urbanizace měst. populace: 51,6% z celkového počtu obyv. (2015)

Míra urbanizace: 3,4% roční tempo růstu (2010-15 est.)

Zdroj pitné vody

upravená:

město: 98,4% obyvatel

venkov: 86,8% obyvatel

neupravená:

město: 1,6% populace

venkov: 13,2% obyvatel

Přístup ke kanalizaci

čištěná:

město: **77,5%** obyvatel

venkov: **49,3%** obyvatel

základní:

město: **22,5%** obyvatel

venkov: **50,7%** obyvatel ^[8]

Hospodářství

Rozvojový zemědělský stát.

Nerostné a rostné suroviny: ropa a antimon, mahagon, cedru, sběr čikle a kaučuku

Hlavní průmyslová odvětví: potravinářský, chemický, textilní, papírenský a dřevozpracující

Další: káva, cukrová třtina, banány, bavlna, kukuřice, kakao, citrusy a ananasy, chov skotu, prasat, ovcí, drůbeže, rybolov ^[7]

O METROPOLI CIUDAD DE GUATEMALA

Metropolitní oblast Guatemaly se nachází v údolí se dvěma horskými systémy na svých hranicích a spleť sítě roklí a svahů, které jí křížují (Barrillas a Carrera, 2009). Rokle jsou známé svým znatelným sklonem a v tomto případě tvoří součást městského systému zelených ploch přítomných na celém území (s vegetací a původní faunou). Nicméně, v rámci růstu města podléhají nesprávnému vývoji. Topografie umožňuje vnímat interakci městské krajiny s přírodou.

Rokle jsou součástí zelených ploch metropole a zabírají 38%. V současné době ale mají některé z nich problémy s kontaminací. Jsou využívány jako skládky a rostoucí fenomén invazí neformálních obydlí. S velkým boomem se rozšířila po celém městě a nedostatek regularizace území představuje velké environmentální a sociální rizika, protože jsou rovněž považovány za zranitelné oblasti pro budování lidských sídel.

Jasným příkladem této topografie je v blízkosti hlavní třídy 12 Avenida. Na jedné straně se nachází Národní stadion Mateo Flores postavený v roce 1948 a olympijské město, zatímco na východní straně je úplně jiná oblast složená z několika čtvrtí. Jednou z nich je právě kolonie ponořená v roklí - La Limonada, která vznikla v roce 1959. Neformální osídlení v topografii rokle se nachází v jedné z centrálních oblastí hlavního města na hranici zóny 1 a 5. Guatemala má 67% domácností, které nebydlí ve vlastním nebo mají špatné podmínky pro bydlení.

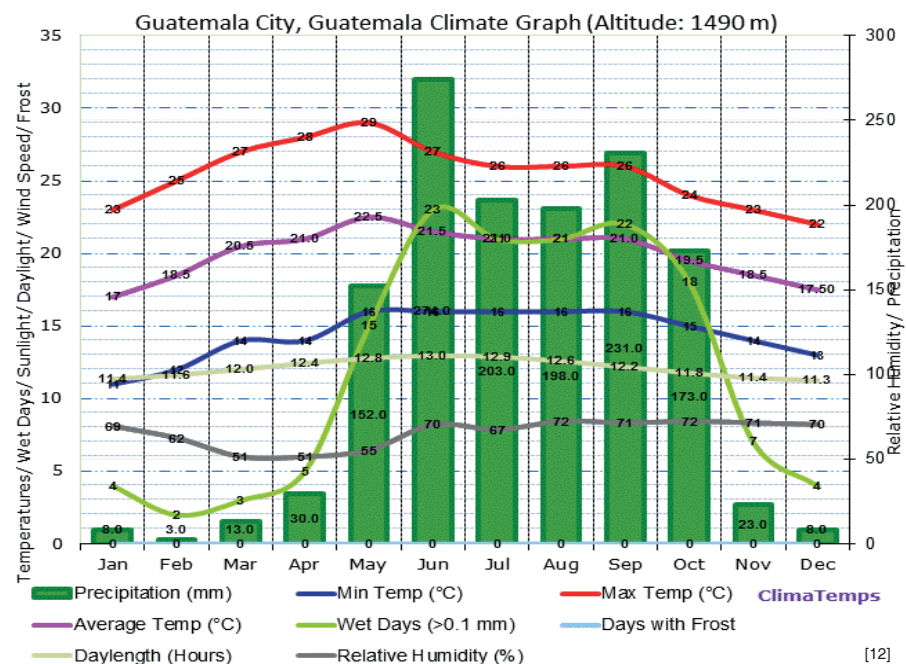
Za španělské kolonizace byla malým městem. Klášter El Carmen tu byl založen v roce 1629. V roce 1775 bylo do Guatemaly přesunuto sídlo generálního kapitanátu Guatemala z Antigua Guatemala (Staré Guatemala), zničené zemětřesením - velký rozvoj města. V roce 1821 zde byla vyhlášena nezávislost Střední Ameriky na Španělsku a Guatemala byla hlavním městem Spojených středoamerických provincií.

Ve městě je množství galerií a muzeí a **10 univerzit**. Je rozděleno do **25 administrativních zón**, některé z nich vrostly do dřívějších předměstí. Souvislá městská zástavba přechází do municipios - vytváří rozlehlou

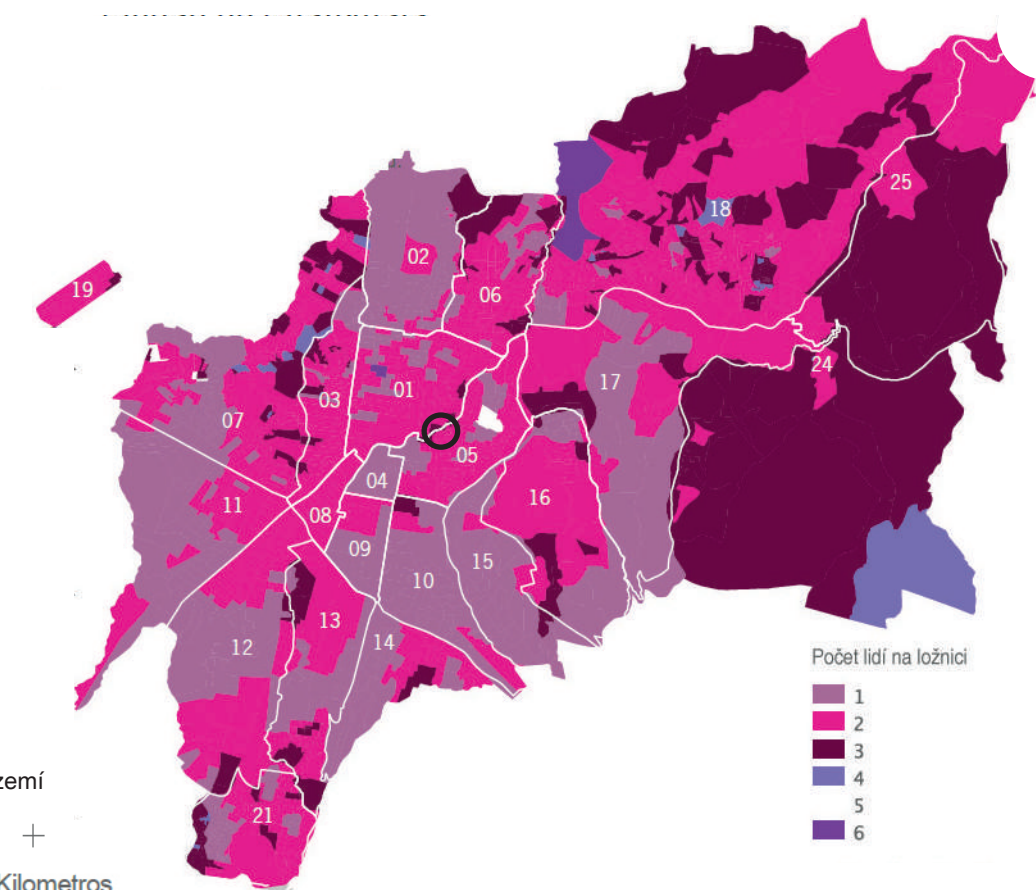
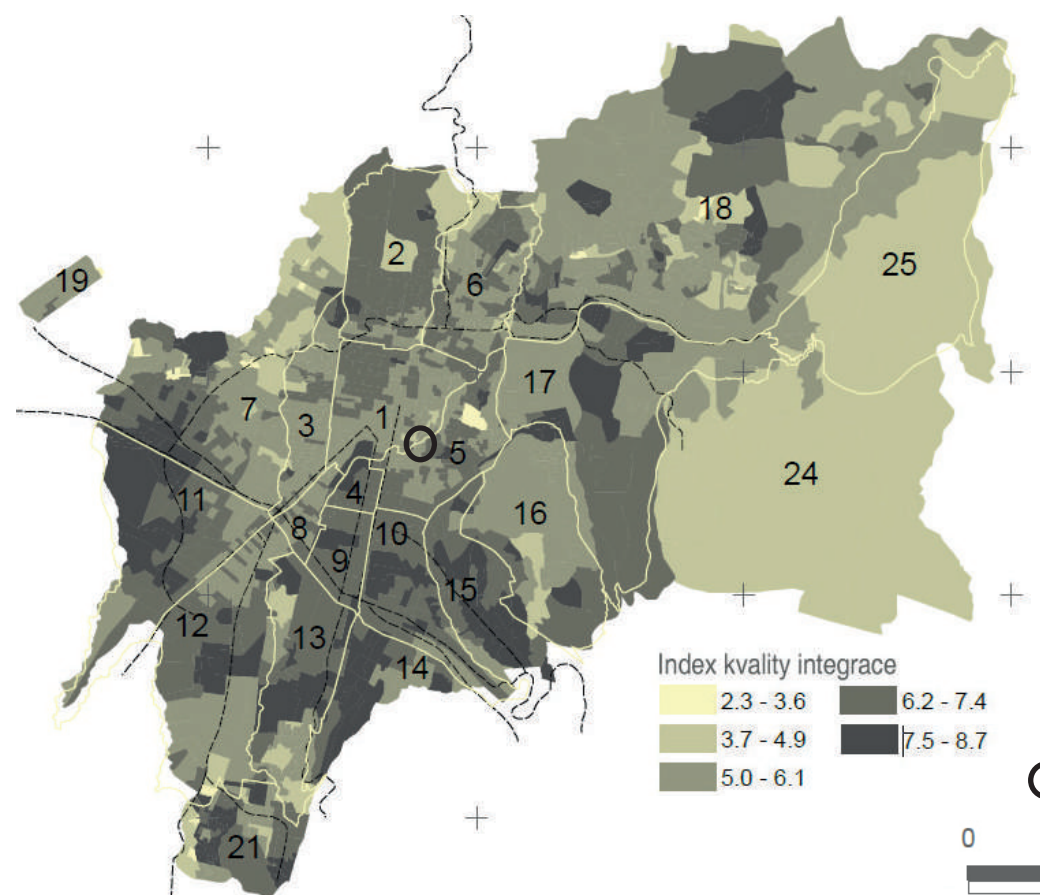
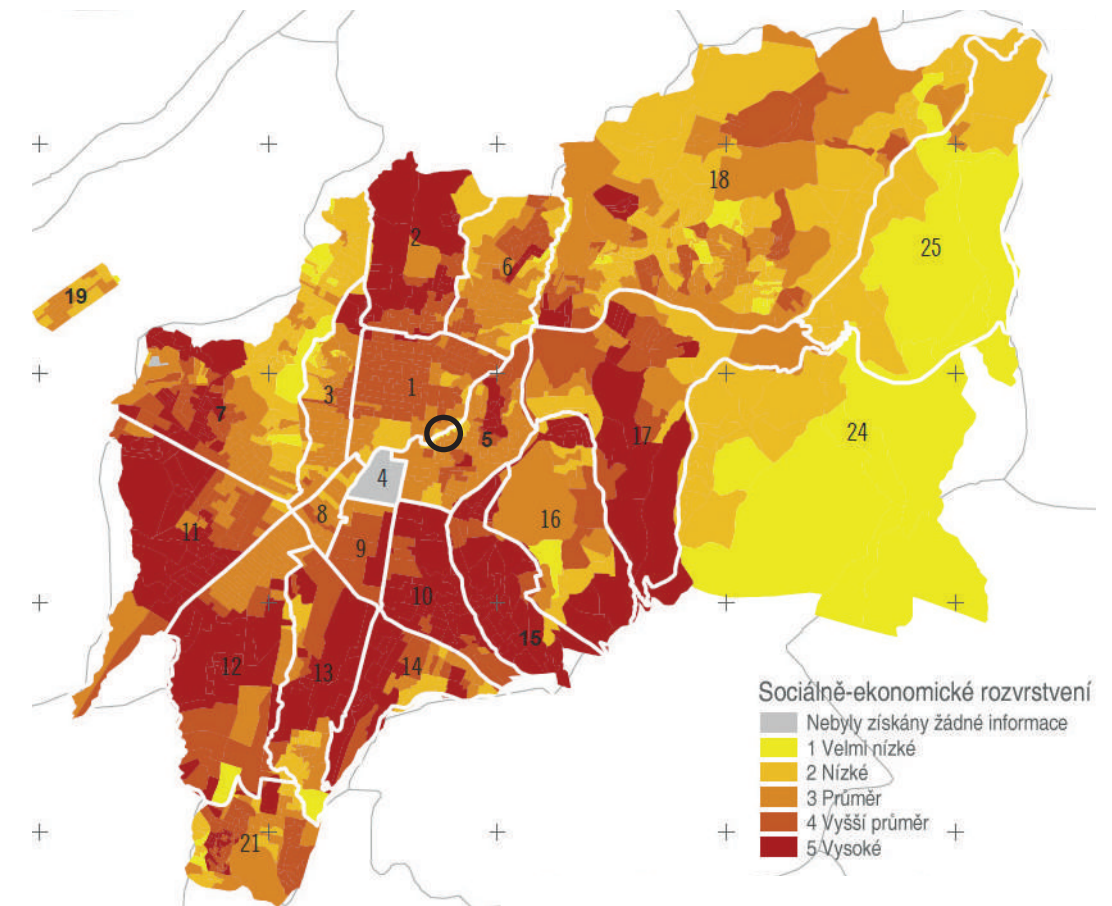
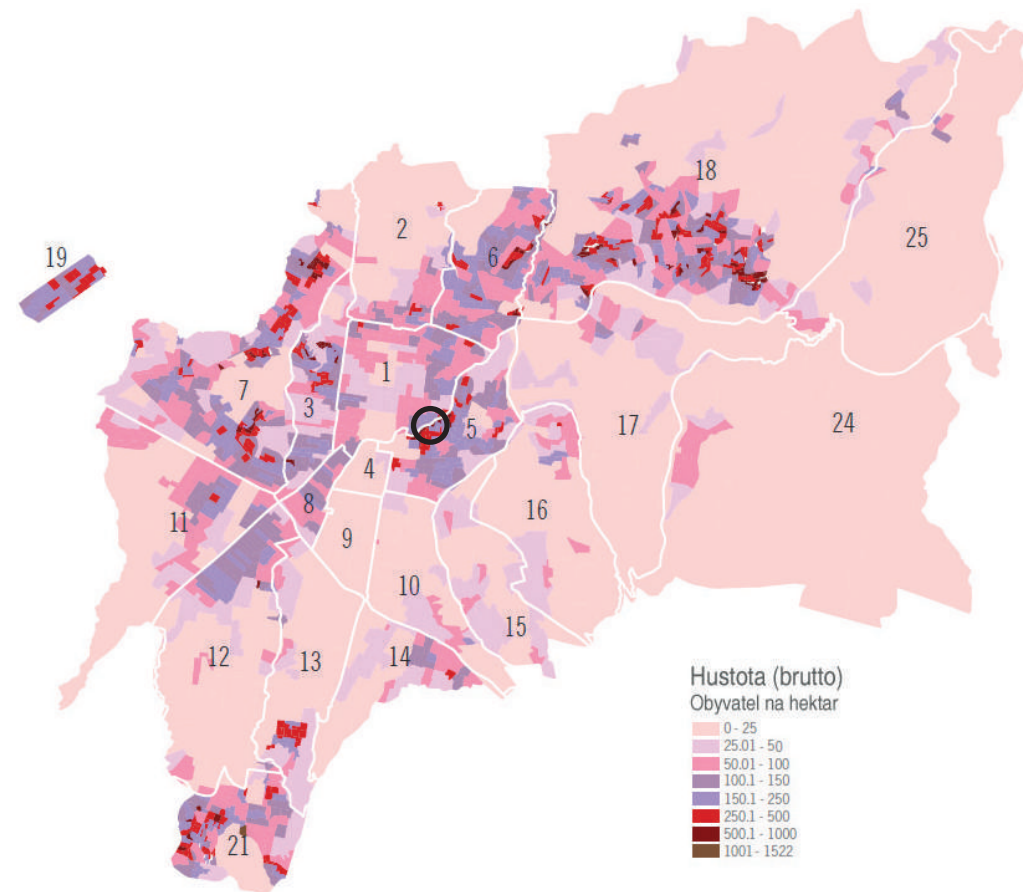
městskou konurbaci. **Historickým centrem** je Zóna 1 (Národní palác, Metropolitní katedrála, Národní kongres a Casa Presidencial - sídlo prezidenta). Nejbezpečnější **zóna 10** alias Zona Viva - oblast pro zábavu a nakupování (hotely, restaurace a další podniky, velvyslanectví). V roce 1950 bylo dějištěm VI. středoamerických a karibských her, v roce 2007 proběhlo v Guatemale 119. zasedání Mezinárodního olympijského výboru. [7]

Problémy

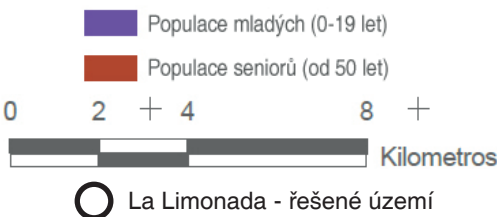
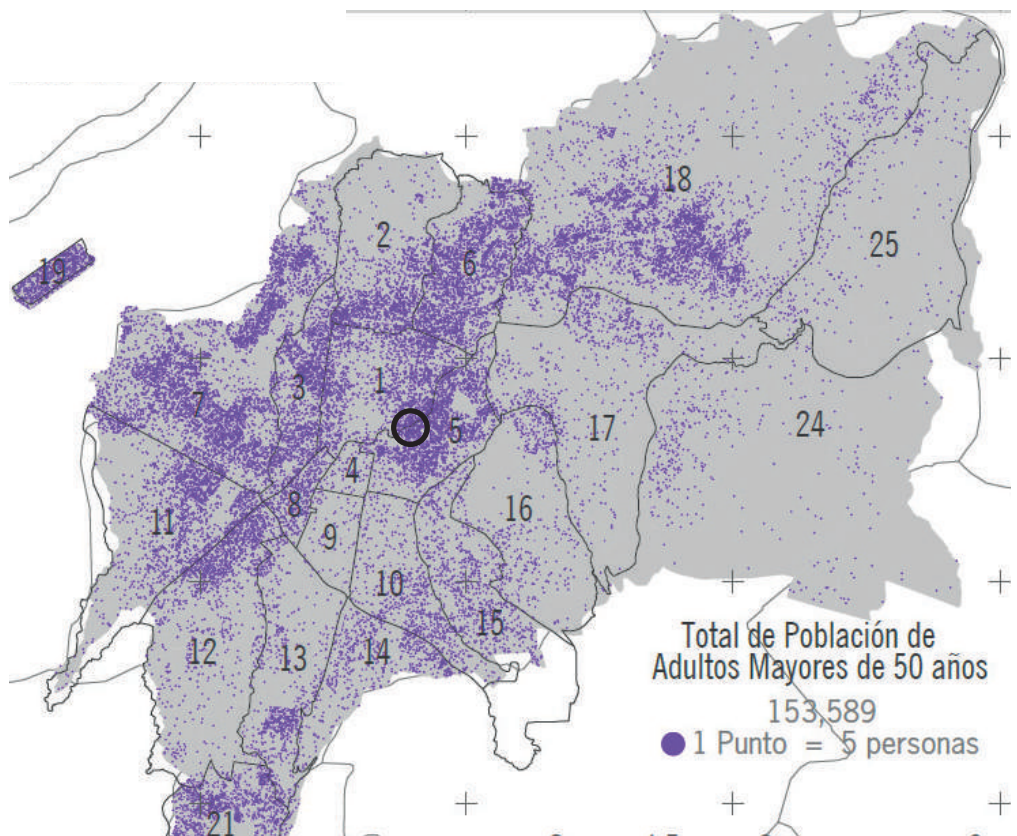
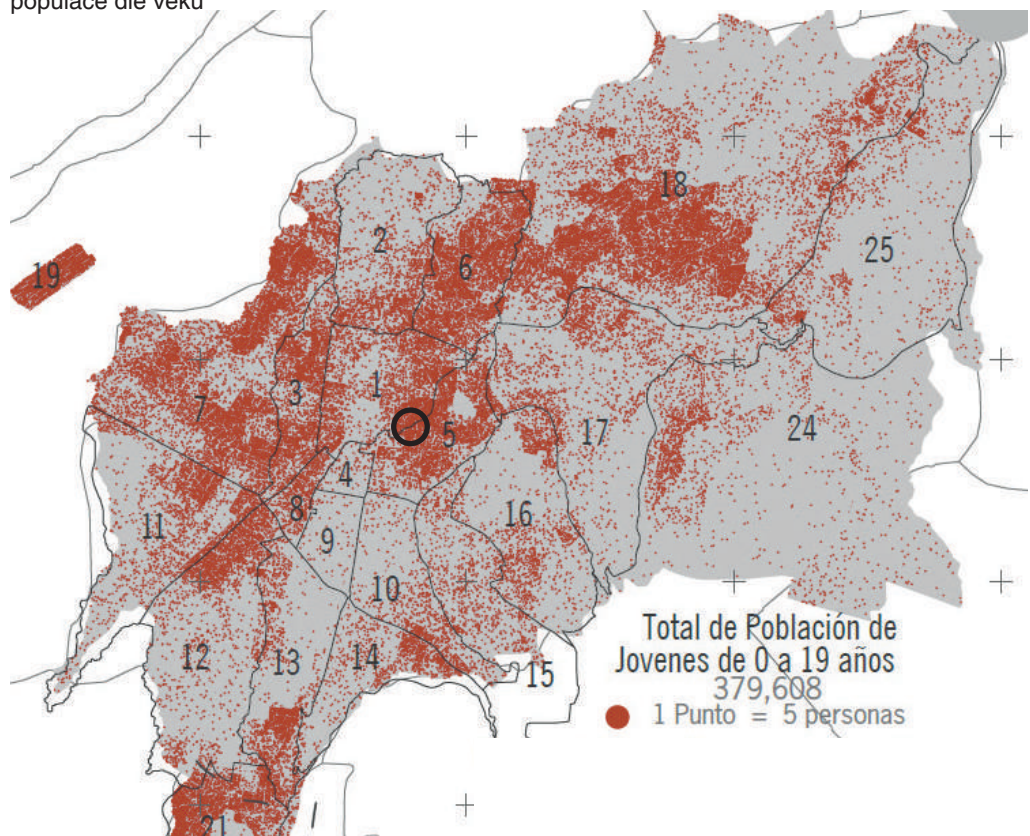
- nedostatečný systém veřejné dopravy (až v poslední době se nejnovější Transmetro uvádí do provozu = systém jízdních pruhů vyhrazených pro velkokapacitní autobusy)

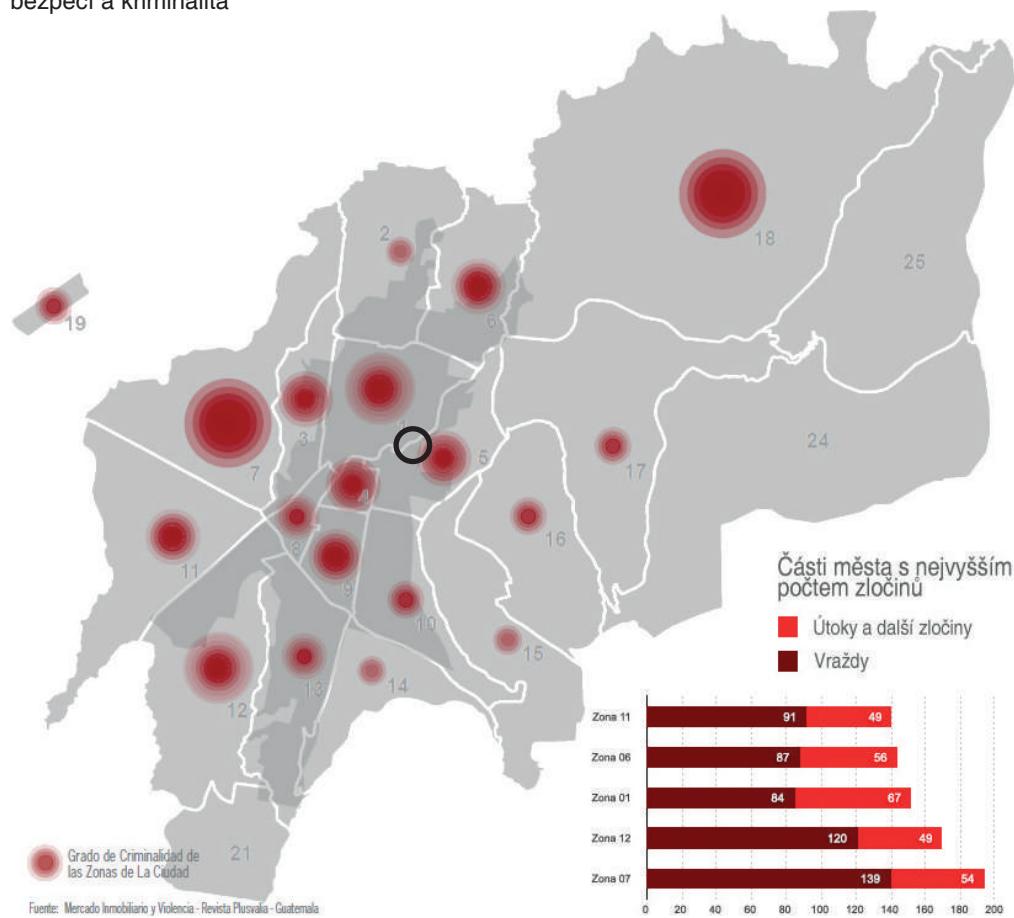
CIUDAD DE GUATEMALA - STATISTIKY

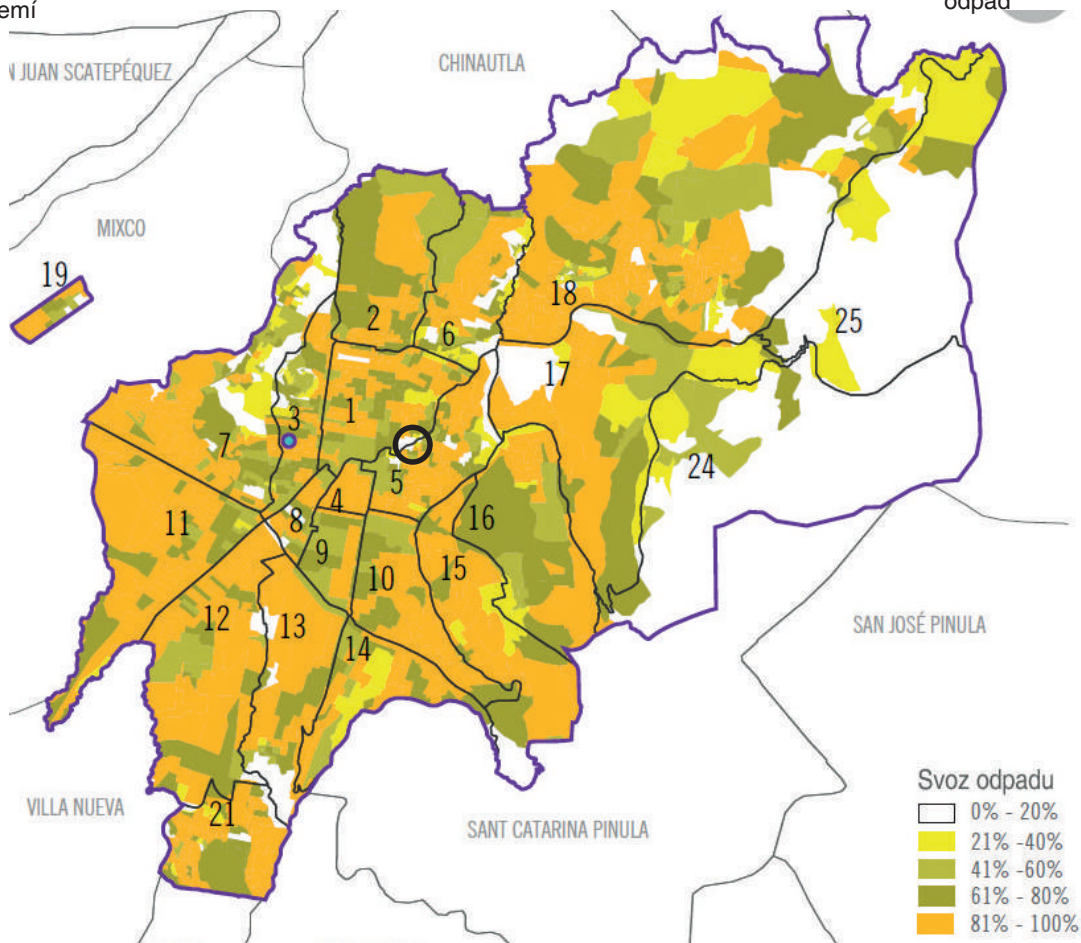
populace dle věku

bezpečí a kriminalita

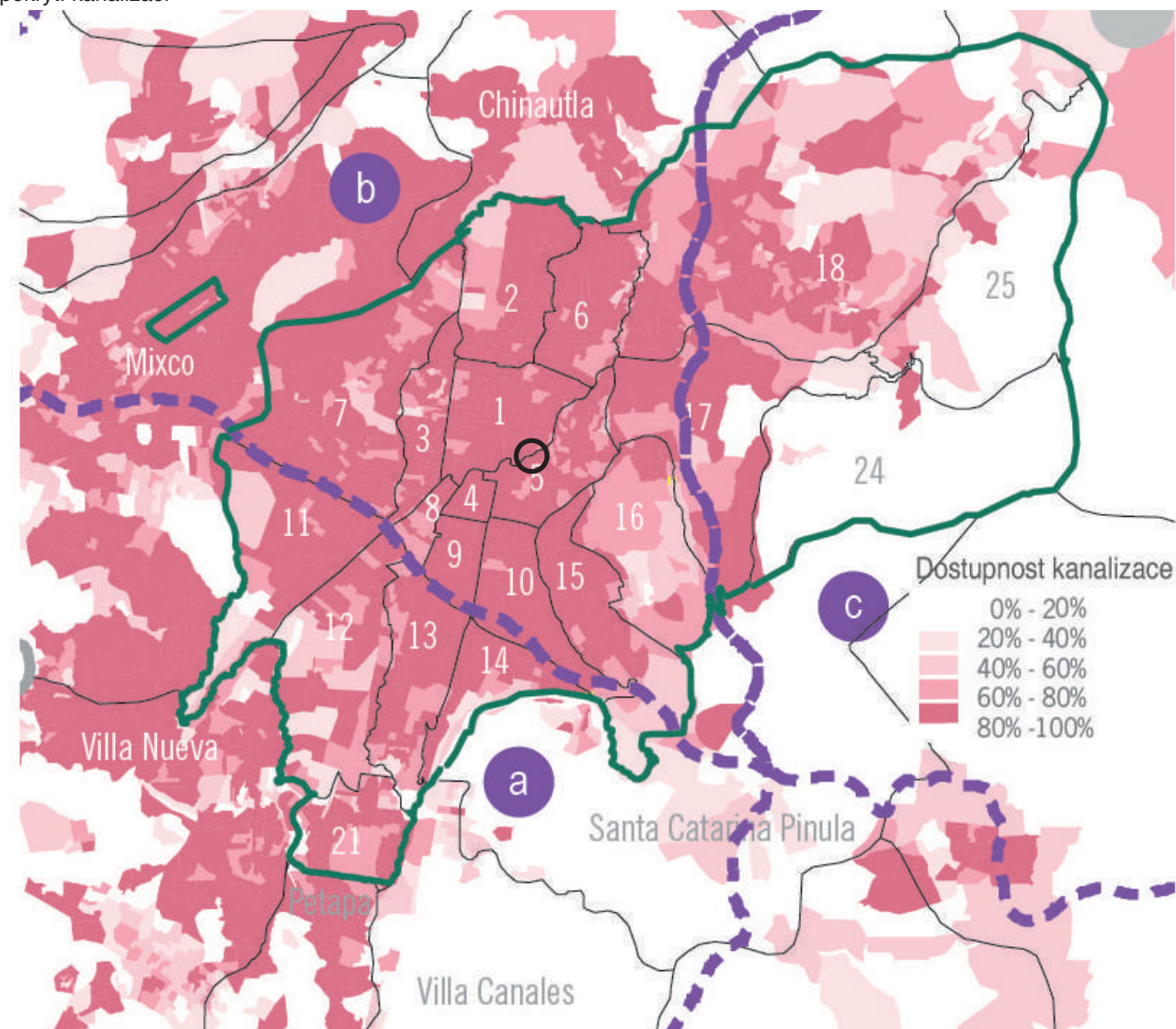

odpad

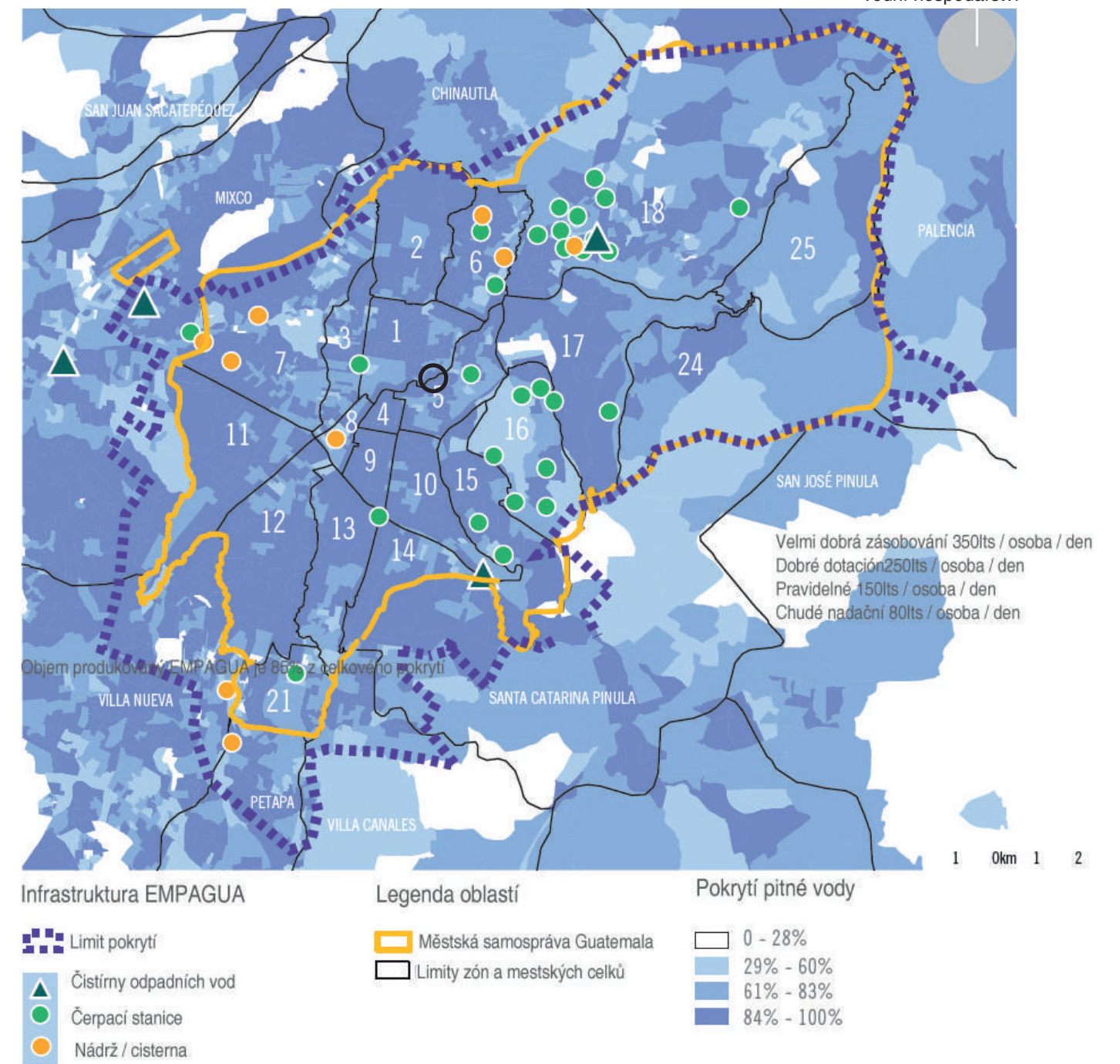

CIUDAD DE GUATEMALA - STATISTIKY

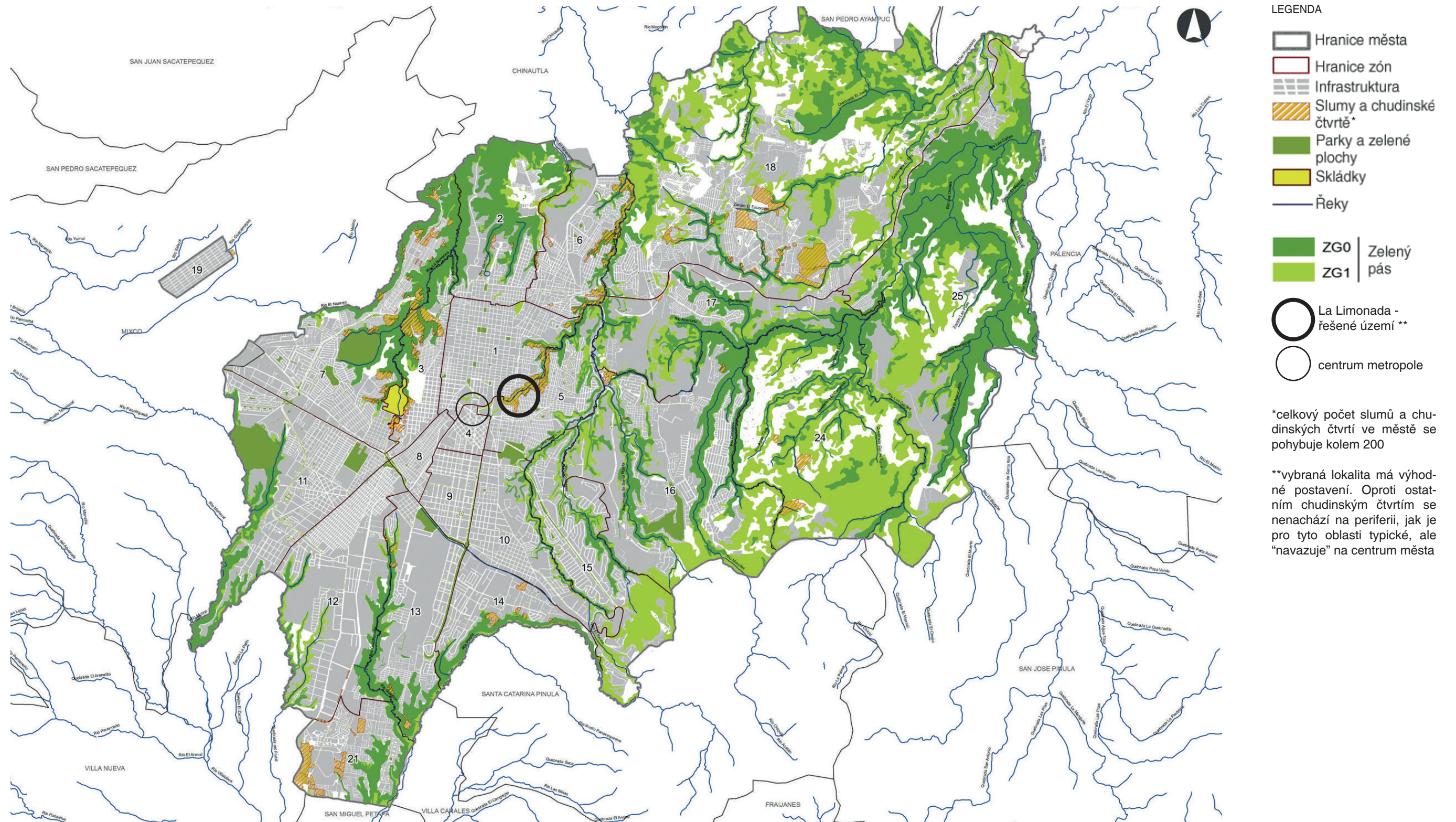
pokrytí kanalizací

vodní hospodářství

ROZMÍSTĚNÍ CHUDINSKÝCH ČTVRTÍ V CIUDAD DE GUATEMALA

O ŘEŠENÉM ÚZEMÍ “LA LIMONADA”

“...tak jsme scházeli dolů po stezce Xibalba po velmi strmých schodech.
Scházeli jsme tak dlouho, až jsme dorazili na břeh řeky, která prudce
protékala roklí.”

(Popol Vuh)

O ŘEŠENÉM ÚZEMÍ “LA LIMONADA”

Kdysi **zalesněná rokle, zelená a plná fauny a flory**, je nyní šedou, přeplněnou nejchudší částí města. Zpočátku byla roklina **obsazována squatterry**, kteří hledali útočiště za občanské války, kdy jim hrozilo vysídlení. Nyní je **labyrintem jednoduchých bloků domů**, postavených tam, kde se dala najít vhodná plocha. Tvar domů je dán domy, které jej obklopují. Dnes jsou **jedinými otevřenými prostory jen cesty**, často tak úzké, že **motocykly nebo pěší nemůžou projít bok po boku**. Další “ulice” se kroutí chaoticky kolem dveří domů až končí u vchodu do toho posledního domu.

La Limonada je domovem pro tisíce lidí. Žije jich zde více než **60.000** a její osídlování začalo 14. srpna 1958. Bohužel je také domovem pro **mnoho trestných činů a násilí**. “Když jsme šli jednou kolem malého kostela, Tita poukázala na díry od kulek, jako památku na nedávný boj mezi gangy.” Násilí, stejně jako **nedostatek zdrojů a příležitostí**, je realitou života v kolonii La Limonada. Skoro každý týden se konal pohřeb (boje gangů). Obyvatelé v mnoha případech jsou druhé nebo třetí generace rodin, které se stěhovaly z venkovských oblastí. Skládá se z **10 Barrios** (okresů nebo čtvrtí) **ovládaných soupeřícími gangy**, takže slum ovládá hluboká kultura strachu. Říká se jí také Zóna Roja (červená zóna), což jsou místa s velmi špatnou pověstí. Jedna rodina může mít až **10 členů**. Pro některé je to místo temna, ale ti, kteří mají oči, můžou vidět její krásu.

V současné době je přístup do La Limonady chodníky a schodišti, a jen nepatrná část vozidly. La Limonadu protíná řeka, do které se svádí odpadní vody z mnoha domů nejen z této oblasti ale i z dalších částí města. Kolonie má svou vlastní subkulturu - **gangy, drogy, sexuální, psychické a fyzické týrání**. Jeho obyvatelé jsou v mnoha případech už druhá nebo třetí gen-

erace rodin, které se přistěhovali z venkovských oblastí země do města při hledání příležitostí. Tato komunita byla dlouho přehlížena a izolována. Vyžaduje pouze vůli, lásku a žít důstojný život.

Proč se kolonie nazývá La Limonada? Počáteční skupina lidí, která se sem nastěhovala z okolních oblastí, byla pro stávající obyvatele města těžce akceptovatelná. Pejorativně je tedy pojmenovali “Limonádoví lidé”, protože to pro ně bylo zkousnutelné stejně jako **“silný citron.”**

“Jste z kolonie La Limonada? Práci pro vás nemáme...”

Pro děti je formální vzdělání velmi zásadní. Můžou tak **uniknout z gangu**, násilí, zneužívání drog, fyzické a sexuální zneužívání a cyklu extrémní chudoby, která svírá komunitu La Limonada.

Snaha je podporovat všechny děti, aby měly příležitost chodit do školy. V Guatemale je pouze **33% populace** je schopné se **zapsat do základního vzdělání z ekonomických důvodů** a pouze 19% z celkového počtu obyvatel se podaří nastartovat kariéru.^[9] Prevence je nanejvýš aktuální. Když se investuje už do dětí a zajistí se jim dobrá výživa, vzdělání a zdravý životní styl obecně a hlavně rodina, **mohou tak snít** a být někdo, kdo přináší dobré věci pro společnost.

NÁVŠTĚVA DOKUMENTARISTY

Děti na ulici přiběhly k Titě (dokument o ní a La Limonadě z roku 2010 - Reparando) a volaly: “Mama Tita! Mama Tita!” Měla obejmouti pro všechny. Dokonce i “cool” teenageři se na chvíli odtrhli od své skupiny šli ji obejmout. Lidé ji vítali od svých dveří a Tita neváhala je navštívit uvnitř jejich domovů

a modlila se s nimi za jejich problémy.

Vešli jsme do domů, kde obyvatelé vyráběli nákupní tašky nebo učili jiné, jak udělat krásné pantofle, vše k prodeji na trhu. Dnes jsme byli svědky, že Boží milost je skutečně spásou i v těch nejtemnějších místech, přináší změny a já pevně věřím, že to, co bylo kdysi považováno za beznadějně a neměnné se pomalu mění. ^[10]

SILNÉ STRÁNKY

- poloha vůči centru města poskytuje možnost na jeho napojení
- výhledy z okraje kolonie do jejich útrob i na druhou stranu rokle přináší čitelnost místa, jeho jasný nezaměnitelný charakter
- narozdíl od mnoha jiných chudinských čtvrtí poskytuje několik ulic, kde je možné projet vozidlem
- diverzita lidí, mix etnik, kterou způsobilo postupné osídlování
- působící organizace Vidas Plenas, která pomáhá najít ztracené hodnoty, vůli a lásku k jeho lidem, nacházet cestu k bohu a žít tak důstojný život
- kostely a víra v boha, která jim dává naději na změnu k lepšímu

PROBLÉMY

- vlastní subkultura s gangy obchodujícími s drogami
- sexuální, psychické a fyzické týrání
- zapomenuta, ignorována, nebyla poskytována žádná péče
- velké převýšení, vše ve strmém svahu, cesty většinou tvoří příkré schody
- nedostatek příležitostí, možností se rozvíjet
- chybí veřejné prostory pro aktivity komunity - limity, brzda rozvoje
- izolace a bariéry - řeka, svah, chybí napojení na město

SYLVINIT

Byla součástí programu akademie. Byla to velmi milá a zvláštní dívka. Po několika měsících navštěvování akademie zabili jejího otce a byla opuštěna i svou matkou. Maminka nemohla snést bolest z úmrtí, a tak odešla do Spojených států. My jsme v ní viděli potenciál a její velkou touhou vyniknout. Rozhodli jsme se ji podpořit a poskytli jí stipendium, aby mohla navštěvovat střední školu. Čas plynul a bohužel zemřel i její bratr. Stal se obětí krádeže v místě, kde pracoval. Sylvinit získala první nebo druhé místo ve škole, kde studovala a zakončila střední školu s vynikajícím prospěchem. Věděla, že má využívat dobrých příležitostí, které jí Bůh dal. Cítíme se být velmi šťastní a hrdí, že jsme jí pomohli v pravý čas, a mohli tak vyprávět tento pozitivní příběh.

RAFAEL

“Byl jsem ve škole, protože mi Bůh dal vidění. Tita otevřela kostel a pak první školu. Byl jsem tam studentem, ale pak jsem měl nějaké složité problémy na střední škole. Rok poté, co jsem přestal studovat si Tita promluvila s mámou a řekla jí, abych pokračoval ve studiu. Řekla, že bych dostal plné životní stipendium, takže jsem znovu mohl začít studovat na škole Adonai. V dalším studiu na vyšší odborné škole jsem získal diplom v oboru výpočetní techniky. Dostal jsem tak možnost začít pracovat v malé škole Limón po dobu 3 let (2009-2011).

V roce 2010 jsem začal své vysokoškolské studium s podporou Vidas Ple-nas, jenž mi poskytla dotaci na úhradu části svého studia. Dnes jsem tři roky ženatý a mám krásnou dceru. Stále se věnuji studiu, aych dokončil svůj titul v oboru Business Administration. Oceňuji možnost, kterou mi poskytli. Za tuto podporu jsem se dostal tam, kde jsem dnes. “

TITA

Středy mají velmi zvláštní místo v mém srdci. Ta barva i chuť života. Středeční modlitba v La Limonada, která protne každý kout denního života,

domovy lidí, učení v každé škole, ulice, aleje i rohový stánek. Vidíme Boha skrze muže zotavující se z nepřízně osudu, bojující za lepší budoucnost pro jeho rodinu, ženy, které vyšly do ulic prodávat noviny nebo ovocné dobroty. Děti přicházejí studovat. Učí se věřit, že mohou něco změnit. Děti bojující s onemocněním, které jim způsobuje závislost na pravidelném užívání léků, miminka jsou ale reflexí neviny. Je zde skrze všechny Bůh, který nám ukazuje sílu lidské bytosti. Je možné, aby uspěli proti všem očekáváním, proti všem protivenstvím. Bůh otevírá dveře, dává naději, slyšet každou pravdu a jeho ruka nás vede k vítězství. Objevuje se radost, pokoj, láska a naděje v životě těch, kteří se ztratili na své cestě.

HARRY

Harry žil v malé místnosti se 4 bratry a jeho matkou, kde se později nastěhovala i jeho starší sestra a s ní 2 děti. Bylo v malé místnosti s pouhými dvěma lůžky na 8 osob. Láska ale spojuje všechny i v nedostatku. Žádná práce, někdy matka spravuje několik košíků a jiné oblečení, pere ho. To ale nedělá víc než \$ 0,37 za den. Každý má vznešené a dobré srdce, plné soucitu a lásky, nicméně, ničivá neznalost využívá dobré lidi ve svůj prospěch. Harry a jeden ze starších bratrů se účastní Akademie. Hodný chlapec, silně poznamenán kriminalitou z ulic nemá žádnou budoucnost. Prudký hněv střídá bezradnost. Takhle to vypadá, když žijete v extrémní chudobě. Nikdy si nemůžete být jistí, jestli budete mít co jíst, nebo ne. Hlad mu stiskl žaludek tisíckrát. Harry rád četl, jeho učitel mu půjčoval knihy, a on si je bral domů. Bylo to krásné gesto, protože vždycky vidí knihu nejceněší poklad. Jeho účast na Akademii byla velmi nepravděpodobná. Harry se začal stýkat s lidmi, kteří jej učili špatným věcem. To mu ale umožnilo mít alespoň trochu peněz, aby mohl koupit nějaké potraviny domů ... konflikt mezi vírou v Boha, chudobou a nouzí v něm způsobovala velké napětí. Harry se vždy vracel žádat o modlitbu a odpuštění, opět se na chvíli účastnil akcí organizace. Když ale Harry vyrostl, stal se součástí gangu, který mu poskytoval ochranu, peníze a částečně i rodinu. Jeden den se však vrátil domů. Něco

se stalo, byl zoufalý... Zavolał mi a řekl, že chce se mnou mluvit. Ten večer se zúčastnil kostela, šel k oltáři, klekl a hodně plakal...Avšak ten večer šel spát a nikdy se neprobudil. Harry zemřel někdy v noci. Harry byl pryč, bylo tam jen potetované celé tělo, ležící...Ne všechny příběhy jsou to, co člověk nazývá úspěch, ale všechny příběhy mají a měli příležitosti a Bůh to ví.

SANTIAGO

Santiago žije v poměrně kontroverzní a extrémně chudé domácnosti. Otec je alkoholik, matka se speciálními potřebami a starší bratr trpí OCD a navíc život v oblasti s vysokou kriminalitou, násilím a zneužíváním návykových látek. Santiago byl dítě, které s námi bylo od dětství jako součást jedné z akademií. Přišel pokaždé, náš malý Santiago, plný života se silnou vůlí, ale zároveň docela sympatický a inteligentní. Byl vybrán do stipendijního programu, protože Santiago nám ukázal touhu vyniknout a my jsme věděli, že kdybychom mu nedali příležitost, čeká jej ulice a neblahý osud. Prošel si mnoha konflikty a problémy už v mladistvém věku. Frustrace a hněv když kolem sebe viděl jen dysfunkční a zlomený domov. Množství nevysvětlitelných otázek a problémů vedlo ke snaze vše utlumit. Bral co bylo po ruce: chvíli čichal lepidlo, jednou vzal alkohol, ale tým učitelů nikdy nepřestal věřit v zázrak. Byli jsme přesvědčeni, že Bůh měl lepší plán pro jeho život. Pár učitelů speciálně k němu přidělených se ho snažili vést, dávali mu lásku a trpělivost, poradenství a péči po celou dobu. Santiagovi se podařilo školu absolvovat a když přebíral svůj diplom, chtěl sdílet své vítězství se těmi, kteří mu v boji za lepší život pomohli. Studenti byly doprovázeny jejich rodiči, ale Santiago byl doprovázen ženou, která hrála roli matky, která mu ukázal bezpodmínečnou lásku a péči. Dnes je Santiago silný chlap. Uchoval si svou práci po dobu více než 2 roky. Jeho život je vynikající a stabilní, a on pořád sní o vstupu do školy. Jeho boj ještě neskončil, ale on už ví jak čelit životu. Stojí za to bojovat, za tyto lidi, i když příběh se v určitém okamžiku života nezdá být úspěšný. Je tam ale vždy naděje, Boží láska je vždy přítomna, pokud navzdory všemu vytrváme, můžeme být úspěšní! ^[1]

PŮSOBÍCÍ NGO “VIDAS PLENAS”

Nezisková křesťanská nadace zaměřená na **podporu fyzické, vzdělávací, sociální, emocionální a duchovní potřeby obyvatel La Limonady**. Jejich posláním je poskytovat příležitosti prostřednictvím **vzdělávání a integrální péče** těm nejpotřebnějším, aby mohli mít plnohodnotný život. Za celou organizací a pomoc lidem stojí Tita Everts: “Já si nevybrala, Bůh mě vyzval a mě se tam zalíbilo. Cítila jsem, že bych měla věnovat svůj život této komunitě lidí, jejich příběhům a jejich bojuji.”

Mají **partnerství s místními lidry**, což usnadňuje vznik rozvojových programů pro komunity (solidární programy). Snaží se budovat hodnoty jako je **důstojnost**. Věří, že všichni lidé mají svou vnitřní hodnotu, mají unikátní dary dány od Boha, které mohou sdílet s ostatními a být k nim solidární. Stojí s opomíjenými lidmi z La Limonady díky angažovaným pracovníkům Vidas Plenas. Navázání hlubokých vztahů. Věří v **naslouchání, poznávání, a ctí příběhy** členů komunity, zaměstnanců, dárců a partnerů. Snaží se o **zodpovědnost** na všech úrovních s cílem zajistit **poctivost, transparentnost a efektivitu** ve všem, co dělají. Spolupracují s jednou komunitou, působící jako prostředník velkorysosti a lásky. **Kořeny v křesťanské víře**, kterou vidí jako hlavní motivací

3 HLAVNÍ PROGRAMY JEJICH PRÁCE:

- “**Malá škola**” či akademie pro život pro děti limonády.
- Program Stipendií pro všechny děti a mladé lidi, kterým pomáhají.
- Program podpory Společenství pro seniory a zdravotně postižené

HLAVNÍ CÍLE ORGANIZACE

1. **Poskytnutí lékařské, ekonomické, morální a duchovní pomoci** lidem všech věkových kategorií s problematikou alkoholismu, drogové závislosti, žebrání, s omezenými zdroji, v okrajových městských a venkovských oblastech. Tato pomoc a motivace jim má zabránit, aby se dostali do kritického stavu a aby se byli schopni rehabilitovat a starat sami o sebe.

2. **Internací ve společnosti** se lidé stávají užitečnými a produktivními členy v naší organizaci a čerpání z jejich osudů otevírá cestu k pomoci dalším.

3. Realizace **vzdělávacích metod a postupů, workshopů a obecné výuky obchodu**. Zájemci se tak můžou naučit poctivý a čestný způsob života, který jim umožňuje žít se na vlastní pěst.

4. Spuštění programu spolupráce se souvisejícími institucemi, které požádají **integrální rozvoj komunit**, ve kterých pracujeme.

5. Příjem nezletilých, kteří byli bez domova, bez rodičů nebo jejichž rodiče jsou zbaveni svobody, nemocné. **Poskytnutí dočasného útočiště nebo i trvalého bydlení**. To zahrnuje jídlo, vzdělání, přístřeší a především lásku, tak dlouho, jak je potřeba. Snaží se v nich vybudovat sebeúctu a obnovit v nich morální a duchovní hodnoty, které by každý měl člověk mít.

PLÁNOVANÉ PROJEKTY

- Vytvoření školky **Escuelita Mandarina** (setkání novorozenců a kojenců do 1 roku)
- **Odborné školicí místo pracovníků** mimo organizaci, kde se mladí lidé, kteří jsou “deviantní” můžou vyučit řemeslu a duchovním a morálním hodnotám, takže mohou být znovu integrováni do společnosti a budou moci získat a udržet si slušnou práci.
- **Spuštění kliniky**, v budoucnu se z ní může stát nemocnice pro lidi z kolonie La Limonada
- Uvedení **křesťanské bilingvní školy mimo Limonádu** jako příležitosti vynikající kvality vzdělávání dětí z La Limonády.

“**Malá škola**” či akademie pro život je komplementární výuka k formálnímu vzdělávání. Poskytuje **příležitosti k růstu**. V akademii pro život, která je poskytována dětem ve věku od 1 roku do 16 let, od pondělí do pátku, 2,5 hodiny. Rozděluje je podle věku **ve třídách na 12 až 15 dětí**. Každý z nich má nejméně 4 učitele, psychologa a osobu pro vaření a úklid.

Program:

- Stravování: snídaně nebo oběd výživné a vitamin doplněk
- Zubní hygienu návyky a tělo
- Nabývání a upevnění hodnot, zvyků a přesvědčení
- Výuka umění, hudby, angličtiny a čtení Bible
- Knihovna pro vštípení zvyku číst
- Procházky mimo komunitu
- Čas na hry
- Psychologická podpora - léčba ran, nástroje, jak čelit životu
- Sexuální výchova, duchovní a morální hodnoty

Účast na akademii je zdarma, s jedinou podmínkou: **rodiče musí navštěvovat jednou za měsíc školu pro dospělé**, kde se hovoří na rodinná témata. Některé z těchto tříd jsou vyučovány americkými dobrovolníky, kteří přicházejí sdílet svůj talent a znalosti s dětmi po dobu 2 týdnů až 2 měsíců.

VIZE DO BUDOUCNOSTI

- Místo, kde existují studijní **příležitosti pro děti a mládež**, které jim pomohou dostat se na univerzitu
- Poskytnutí **pracovní příležitosti lidem**, kteří se vyučí z našich programů
- Naučit chápat **práva dětí a žen**, jejich asimilaci s cílem vytvořit kulturu, kde jsou ti, kteří stojí za práva byvatel a neřeší věci násilím
- Každý by se měl naučit a pochopit, co znamená rodina, láska, úcta
- Všichni členové komunity si jsou vědomy svých vlastních hodnot
- **Místo s dílnami, kovárnami, pekárnami, výrobou košil, obuvnictví, tesařských a ostatních obchodů** - lidé jsou školeni a mohou mít slušnou práci ^[1]

„The city is a place where those without power get to make a history,
an economy – think of immigrant communities – a culture.“

(Saskia Sassen)

KDE ZAČÍT?

La Limonada - strukturovaně rostlá chudinská čtvrť na příkrém svahu rokle, kde každé možné místo zabírá dům nebo něco tomu podobného. Slum sám o sobě není problém, je to řešení pro lidi, rodiny, které si nemohou dovolit jiné bydlení. V nahuštěné struktuře není místa nazbyt. Zdánlivě tuším, co by místu prospělo, co by jej pomohlo zlepšit. Jak ale vstoupit se svými myšlenkami a nápady dovnitř, když nechci zbytečně bourat a přesouvat velké množství lidí? Narušilo by to vztahy v komunitě a já chci přesný opak. A pak mi svitlo. Je tam jedno volné místo - řeka! Respektive místo nad řekou, možná spíše stokou.

Volné místo je možné nalézt i na okraji slumu - okraj, kde se terén láme a propadá. Otázkou však je, zda by někdo chodil "do centra", které je mimo centrum - z vnitra nahoru? Nebylo by to až moc odtržené od reality chudých obyvatel? Nebyly by pak domy na vrcholu povýšené?

MOST

Rozhodla jsem se ponořit do jádra kolonie. Řeka se pro mě stává velkým potenciálem, i když kolonii rozděluje na dvě části. A rozdělují ji i odlišné komunity lidí, kde gangy mezi sebou soupeří. I přes to mají k sobě v těchto nahuštěných podmínkách blíž. Znají se a drží při sobě. V krizi si lidé více pomáhají a jsou solidárnější. Proto si myslím, že by bylo lepší vytvořit jeden silný fungující, tepající organismus. Vkládám tam tedy důležitý prvek - most. Most není jenom fyzická spojnice břehů, ale i spojnice mezi lidmi navzájem. Most mezi rozdílnými kulturami, místo pro setkání. Měl by to být bod obohacení a určité diverzity, identifikace s místem.

DOSTUPNOST

Co dalšího přináší propojení? Dostupnost. Dostupnost všech služeb a naplnění potřeb obyvatel. Oni nechtějí jen základní služby pro "přežívání". Vždyť mají být součástí města! Měli by mít snadný přístup se do něj zapojit, najít práci nebo dostat se na univerzitu. Bohužel i na papíře je to odstrčená a neřešená oblast. Proto je důležité vytvořit spojnici mezi městem a La Limonadou. A proto navrhuji hlavní "páteř" - infrastrukturu protínající celý slum. Páteř je napojená na městskou infrastrukturu a dovoluje tak snadnou dostupnost z centra města. Což umožní i přístup sanitky, hasičů nebo začlenění této oblasti do sítě veřejné hromadné dopravy.

UZLY A VEŘEJNÝ PROSTOR

Křížením páteře a mostů vznikají důležité uzly - body akce, reakce a interakce. Body růstu by měly nastartovat rozvoj komunity. Chybí ještě jeden zásadní prvek pro každou dobře fungující čtvrť. Tím je veřejný prostor. S jeho vytvořením je neoddělitelně spojeno prohloubení demokracie. Jak ale lidé využívají prostor? Jaký by měl být a kde? Vytipovala jsem několik, dle mého názoru, nejdůležitějších křižovatek a spojin, kde by podle určité hi-

erarchie měla vzniknout centra. Místa se liší svou důležitostí, proto se liší i jejich velikost a charakter. Jak by měl vypadat veřejný prostor, který umístí nad řeku? Důležité je vytváření "prázdných" míst - opak stísněnosti domů, místo kde se můžou nadechnout. Přehlednost, odstranění zákoutí a světlo v noci zaručuje redukci kriminality. Význam velké hodnoty je symbolické nabytí veřejného prostoru, jenž je volně k užití pro všechny, přináší pocit sounáležitosti v prostoru - identifikace. Veřejný prostor by se měl stát svobodným místem lidí, které by si měli utvářet sami. Nutné je tedy najít hybnou sílu společenské transformace na lokální úrovni, dát šanci dialogu mezi různými generacemi, komunitami, sociálními skupinami. Stejnou důležitost mají i k němu přidané funcce. Navzájem se doplňují a každá místu dává novou dimenzi plného a prázdného. Jednoduchý prostor utváří kolektivní představivost a určitou formu sociální organizace. Snažím se tedy používat principy poskytující univerzálnost, rovnost, spravedlnost, progresivitu, interkulturalitu, solidaritu a nediskriminaci. Z toho plynou kritéria jako kvalita, hospodárnost, efektivita, transparentnost, odpovědnost a spoluúčast.^[1] Není potřeba naservírovat lidem hotovou věc. Občas to bývá na škodu. Někdy jen stačí dát určitou formu místu, pár prvků k dotvoření podle potřeb tam, kde lidé žijí, a oni ji transformují ve funkční a žijící část lokality.

SILNÁ MÍSTA

- market - Prostor slouží jako hranice pro komunity, kde může dojít k jejich propojení, vytvoření nových vztahů mezi slumem a městem
- hřiště je prokázáným katalyzátorem místa - důležitý bod propojení. Děti, setkávání různých komunit - místo se stává centrum akce, přitahuje i její pasivní pozorovatele
- cesty - k místům připojená tepna, co přináší život, živost, nastartování sociálních procesů, vytvoření společensko-ekonomických protokolů pro dlouhodobou udržitelnost
- malý byznys - může se rozvíjet jen na živoucích místech a tím zajistit obživu obyvatel bez práce.

CENTRA

Více druhů a velikostí center umožňují pro různé komunity různé využití, vytvoření konkrétního programu, který zrovna potřebují. Největší centra se snaží poskytnout maximum funkcí. Dostala i své jméno. Pojmenování vzniklých center a ulic dává novou identitu místu i lidem, orientaci.

UDRŽITELNOST?

Základem místa je betonový most, který dává pevnou strukturu. Vzniká jen na vytipovaných spojinách, aby nezakrýval celou řeku a umožnil tak její čištění v budoucnu. V rámci mostu je příprava na vztyčení další konstrukce, která bude hostit přidané funkce. Jelikož se může potřeba v budoucnu

měnit, musí být umožněna i změna konstrukce. Zároveň by konstrukce neměla zbytečně most zatěžovat a měla by být rozebíratelná, aby poskytla nutnou flexibilitu místu. Proto byl zvolen skelet. Skeletovou konstrukci využívají i lidé pro stavbu svých příbytků. Použití od betonového skeletu by však nebylo ideálním řešením. Je těžký, trvalý a nedá se snadno transformovat. Proto používám bambus (záleží i na lokalitě a dostupnosti materiálu, takže se dá použít případně i dřevo nebo kov), který zde má ideální podmínky pro svůj růst a jeho obnovitelnost je velice rychlá. Zajistí to místu flexibilitu a adaptabilitu dle potřeb a vývoje komunity.

Dále v místě využívám svahů k vytvoření teras s rostlinami, které čistí svedenou vodu. Tam, kde vznikají věže - na hraně údolí - je patrné, že hodně fouká. Větrnou energii tak mohu použít na základní provoz centra. Všechny navržené cesty jsou osvětlené solárními lampami.

BOURÁNÍ

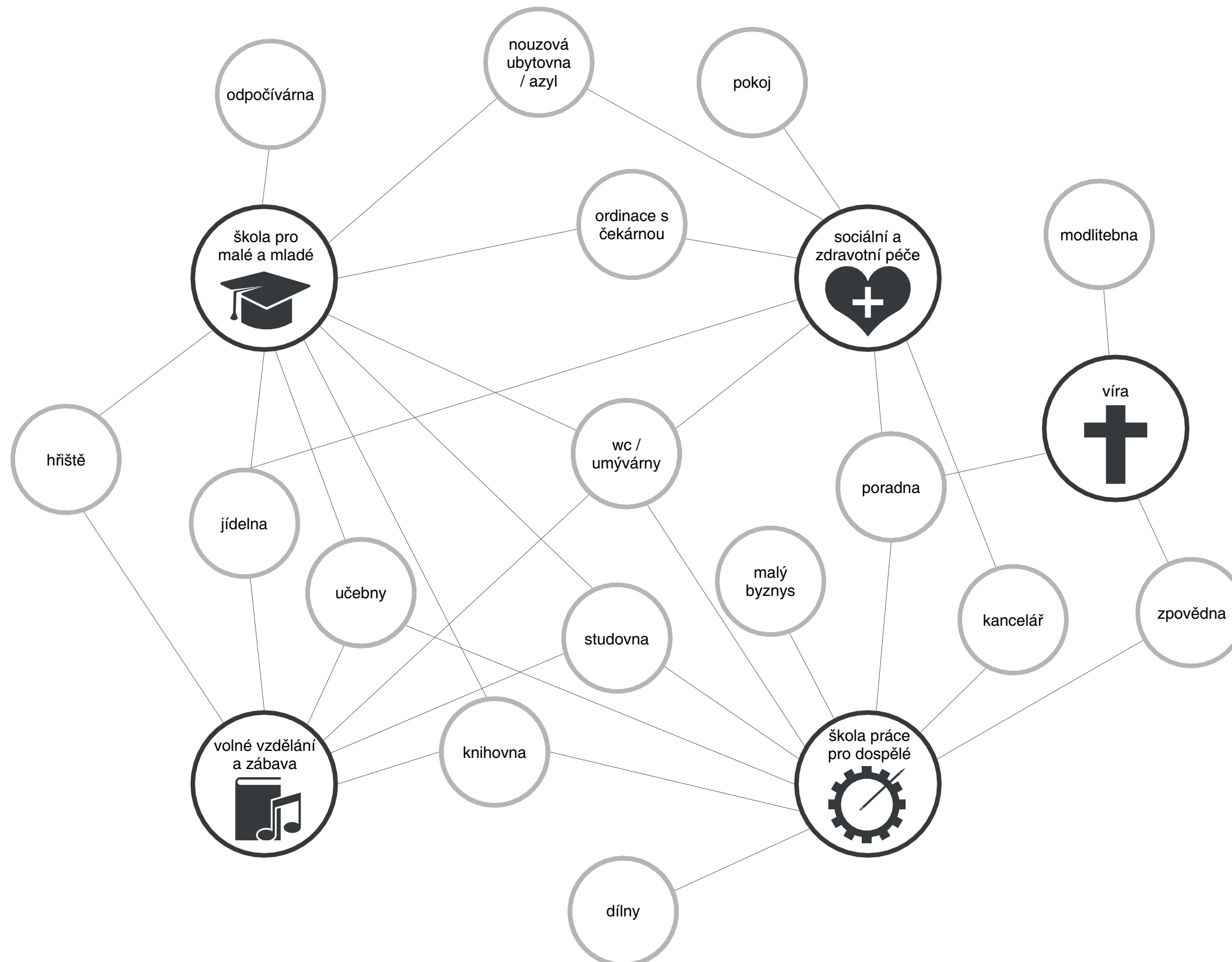
Několik domů versus veřejný prostor. Když domy zůstanou nevznikne místo pro transformaci. Důležité je neboursat zbytečně a zároveň co nejvíce omezit množství. Nutné je i rozšíření ulic směrem k centrům, což poskytne výhledy, více světla (lepší přístup denního), přehlednější spojnice a napojení na domy a v neposlední řadě i omezení nebezpečných zákoutí.

BARVY

Přemýšlela jsem jak přinést radostnou až snovou atmosféru plné nové naděje do rokle pokryté betonovou šedí. Jsou to barvy, které nás mohou vést k optimismu, radosti a zároveň odlišit prostory nové a staré, místo určené ke hře, k odpočinku nebo jiné aktivitě. Barevná škála vychází z tradičních tkaných textilií, které místní vyrábí. Tato spojitost by měla umožnit rychlejší asimilaci místa a kladné přijetí místními.

DŮLEŽITÉ FUNKCE A JEJICH PROPOJOVÁNÍ

- knihovna - dostupnost vzdělání
 - klinika - základní péče, psychologická poradna (oběti znásilnění únosu, přepadení) **Poskytnutí dočasného útočiště nebo i trvalého bydlení**
 - škola práce - výuka řemesla, možnost lepšího zaměstnání **workshopů a obecné výuky obchodu**. naučit poctivý a čestný způsob života, který jim umožňuje žít se na vlastní pěst.
 - školička - vzdělání dětem různého věku, poskytnutí denního programu a učení základních návyků **příležitosti k růstu**
 - věž světla - svatostánek - upevnění správného života a mravů multifunkční prostor - akce **kořeny v křesťanské víře, morální a duchovní pomoc** (problem alkoholismu, drogové závislosti,...) motivace schopni rehabilitovat a starat sami o sebe. Umístěna na rozhraní, mayská analogie cesty nahoru, která je stejná i pro křesťanství cesta upřená k jednomu bodu - bohu.
- funkce se můžou různě prolínat a měnit, každé jádro může pokaždé obsahovat něco jiného

REFERENCE K ŘEŠENÍ PODOBNÝCH ÚZEMÍ

UPGRADING SAN RAFAEL-UNIDO,
CARACAS, VENEZUELA

- vznik v letech 2006 a 2009 s podporou místní vlády: komunitní centrum - posílení komunity
- maximální využití strmých svahů k vytvoření řady společenských prostorů a bytových jednotek
- aktivní účast uživatelů při plánování a provádění
- naplňuje potřeby místních: školy, školky a zdravotnická zařízení
- strategické umístění na úpatí kopce podél komunikace: preventivní opatření proti sesuvům půdy, oživení sociální výměny

BARRIO SAN AUGUSTIN,
CARACAS, VENEZUELA

- slum segregovaný od zbytku města údolím, dálnicemi a řekou
- 2h trvá cesta ze slumu nahoru do města po strmých schodech, když prší je to nemožné
- stavba silnice by musela přesunout 27% dosavadní populace, což by způsobilo odtržení od komunity
- návrh systému kabinové lanovky sloužící místo hromadné dopravy
- účinek: lidé jsou více svázaní s městským jádrem, což jim přináší nové příležitosti a možnost rozvoje sociální infrastruktury

TRANSFORMACE MĚSTA
MEDELLÍN, KOLUMBIE

- v 2004 vznikl projekt integrace (Proyecto Urbano Integral)
- projekt MetroCable přinesl nové příležitosti, lanovka spojuje tři "neformální" obydlené území a systému metra (snížení doby jízdy do centra o 50 min)
- ulice pod lanovkou byla přepracována tak, aby nabídla více veřejných prostorů
- spolupráce s místními - vznik eskalátorů
- změny významně přispěly ke zlepšení kvality života pro asi 170 tisíc obyvatel žijících v sociální nerovnosti, chudobě a násilí díky propojení s městem

PRVNÍ FOTBALOVÉ HŘIŠTĚ
NEOBDÉLNÍKOVÉHO TVARU

- nově definuje hranice fotbalového hřiště
- projekt, zahrnující řadu takových hřišť, se snaží prokázat, že jinak volný asymetrický prostor může být použit pro aktivní odpočinek
- projekt by měl pomoci zlepšit vztahy mezi lidmi v komunitě
- "Prostor může změnit život kohokoliv"
- návrh pochází z dílny AP Thailand ve spolupráci s CJ worx

VERTIKÁLNÍ TĚLOCVIČNA -
URBAN THINK TANK

- Prefabrikovaná vertikální tělocvična nabízí 4 úrovně atletických zařízení
- Účinek na území v Santa Cruz (první vzniklo 2004) je poklesu míry kriminality v regionu o 30%
- Zařízení může být sestaven a postaven do 3 měsíců - opakovatelný a ideální model pro ostatní chudé oblasti ^[13]

LA LIMONADA - VYZNAČENÍ ŘEKY

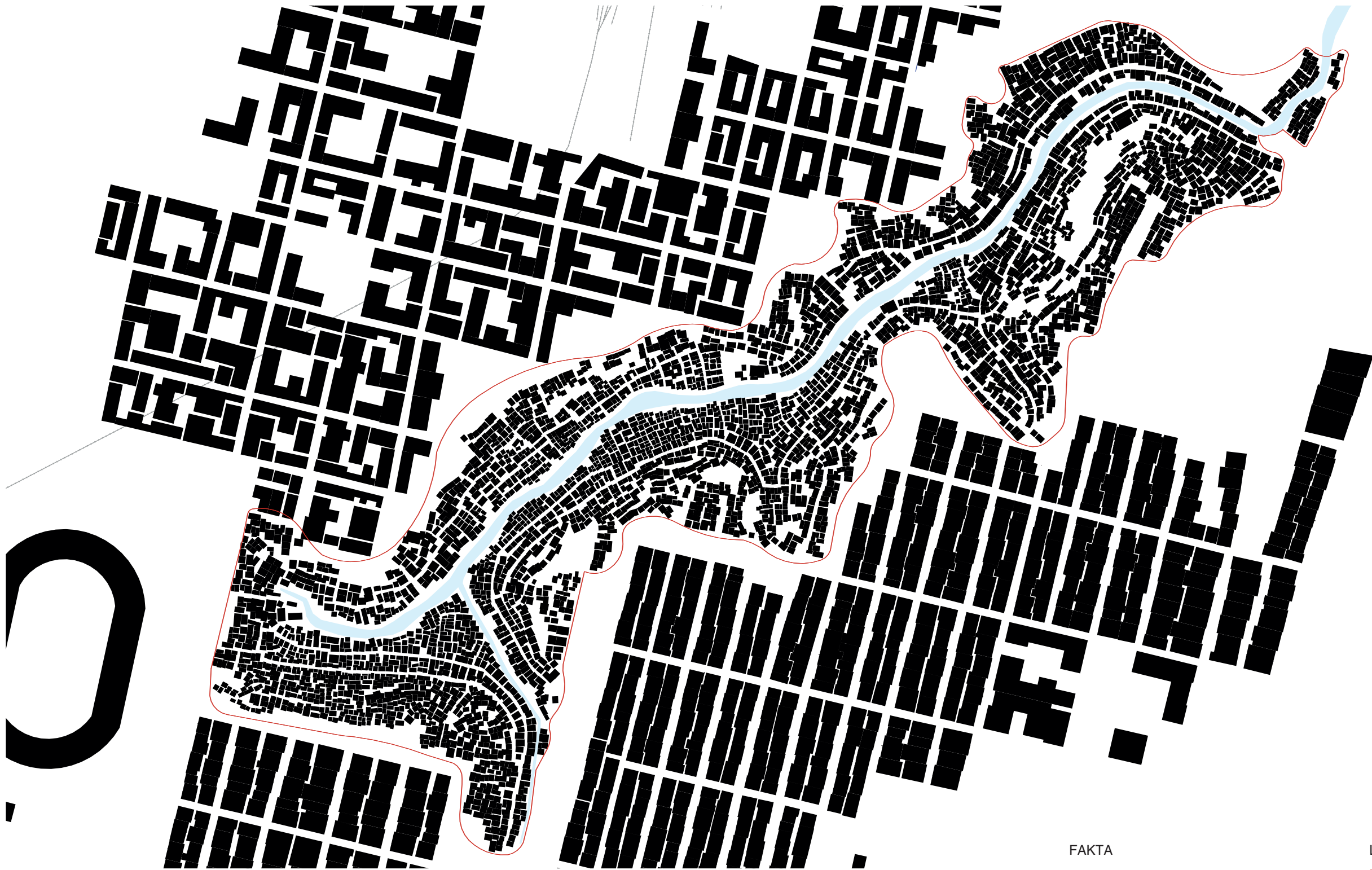
Kdysi zarostlá rokle se strmými svahy a velkým převýšením, kterou protíná řeka tekoucí z města. Mapa zobrazuje morfologii místa, zároveň ukazuje stav, jaký byl před zastavěním.

LEGENDA

	řešené území		směr toku
	vodní tok		vegetace

PŮVODNÍ SITUACE A CHARAKTER MÍST

FAKTA

celková plocha území:	0,23 km ²
počet obyvatel:	60 000
hustota osídlení:	260 869 obyv./km ²
hustota osídlení Praha:	2 534 obyv./km ²

LEGENDA

	řešené území
	vodní tok
	stávající budovy

NAVRHOVANÁ PROPOJENÍ

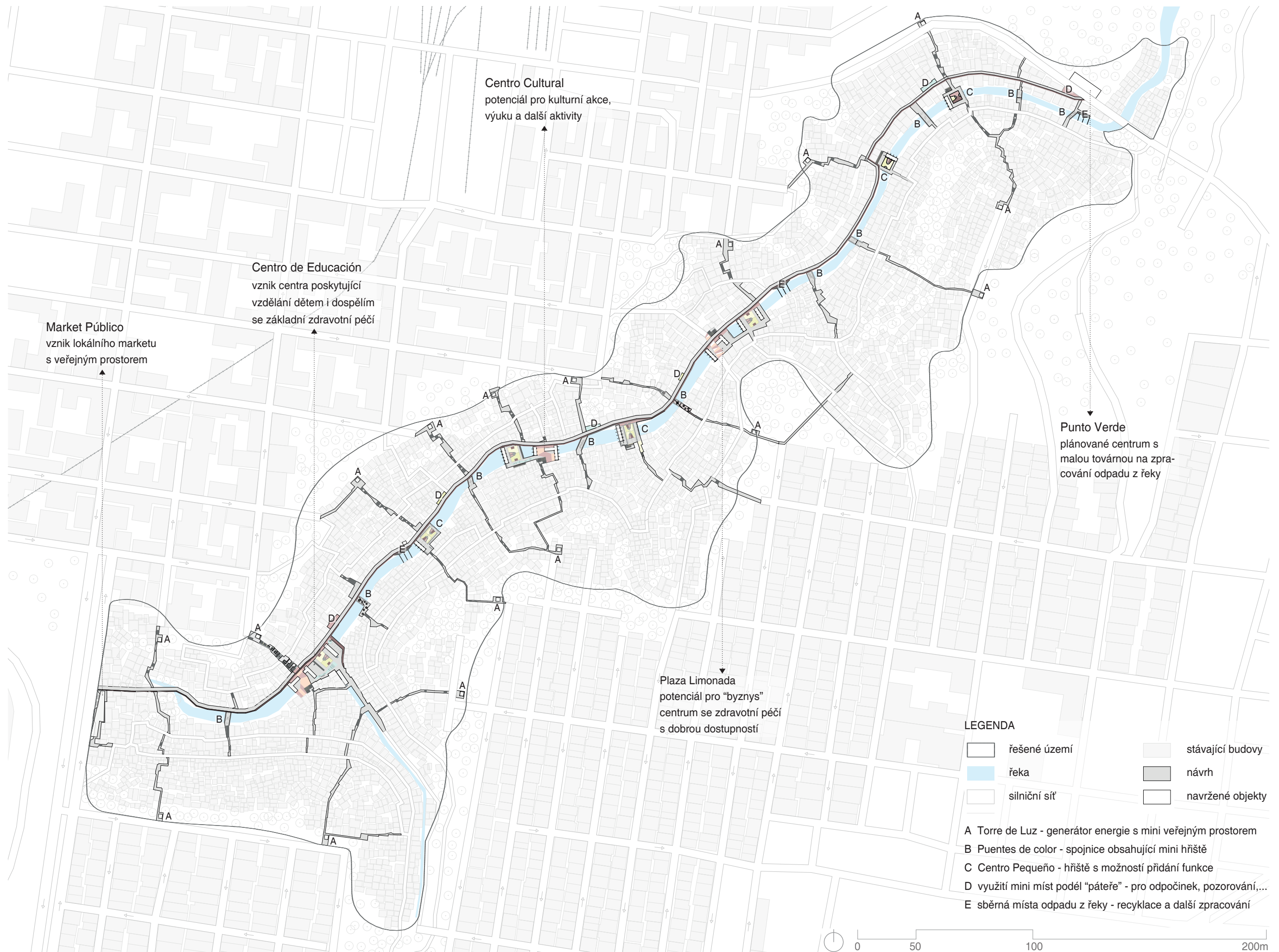

- LEGENDA
	řešené území		hranice komunit
	vodní tok		hlavní spojnice
	směr toku		středně důležitá propojení
	hlavní infrastruktura		napojení na město
			doplňkové spojnice

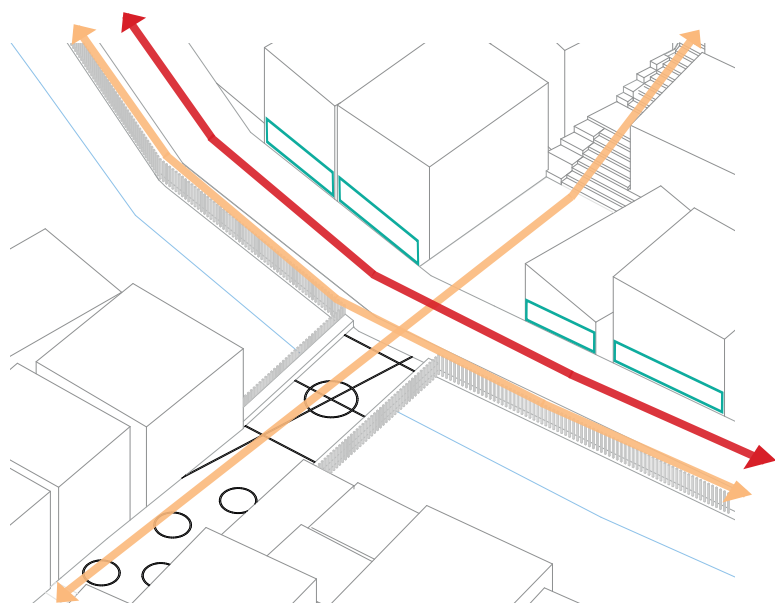
VZNIK CENTER NA KŘÍŽOVATKÁCH

- LEGENDA
řešené území	pěší cesty s mosty
vodní tok	hlavní centra
hlavní infrastruktura	střední centra

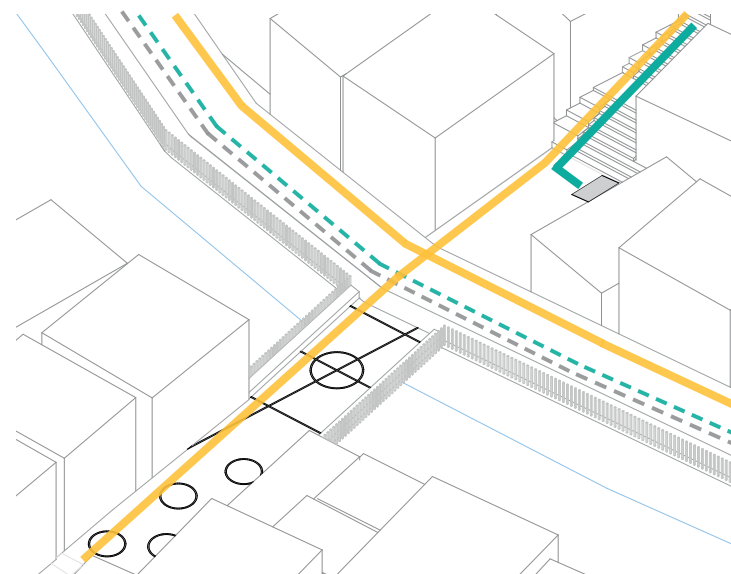

PUENTE AMARILLO

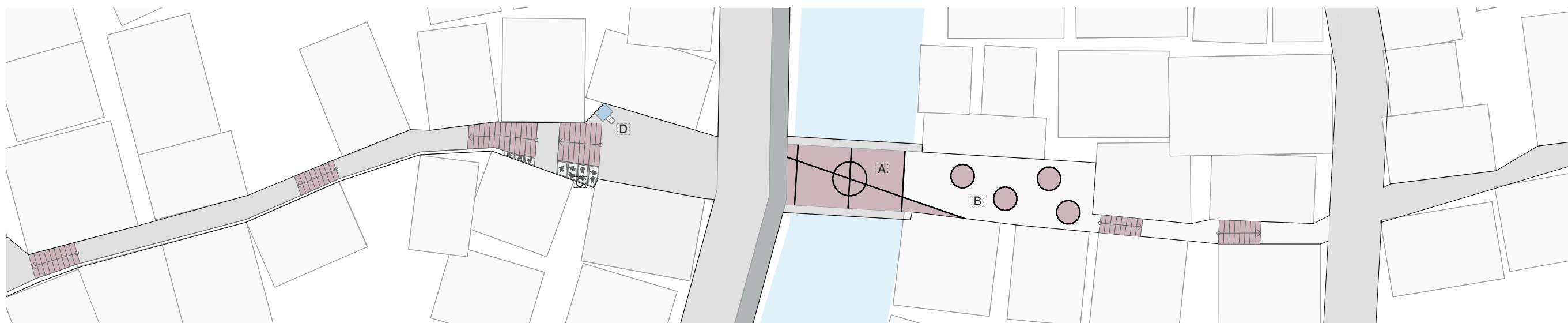
LEGENDA

- hlavní páteř - přístup vozidly
- pěší spojnice
- ▭ potenciál malého byznysu

LEGENDA

- rozvod čištěné vody skrze terasy s rostlinami
- - - napojení na městský vodovod
- elektřina a osvětlení (solární a větrná en.)
- - - napojení na městskou kanalizaci
- ▭ základní jádra - uchovávání vody v nádržích

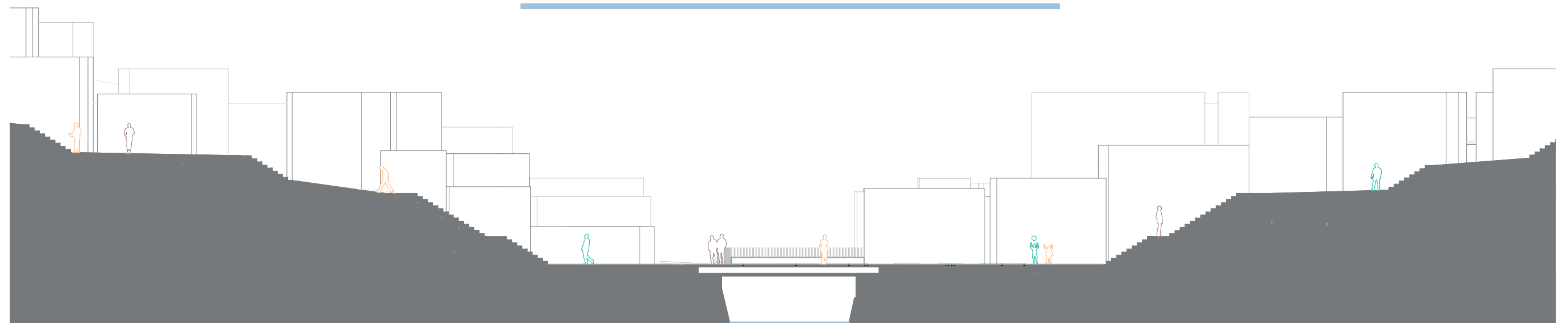
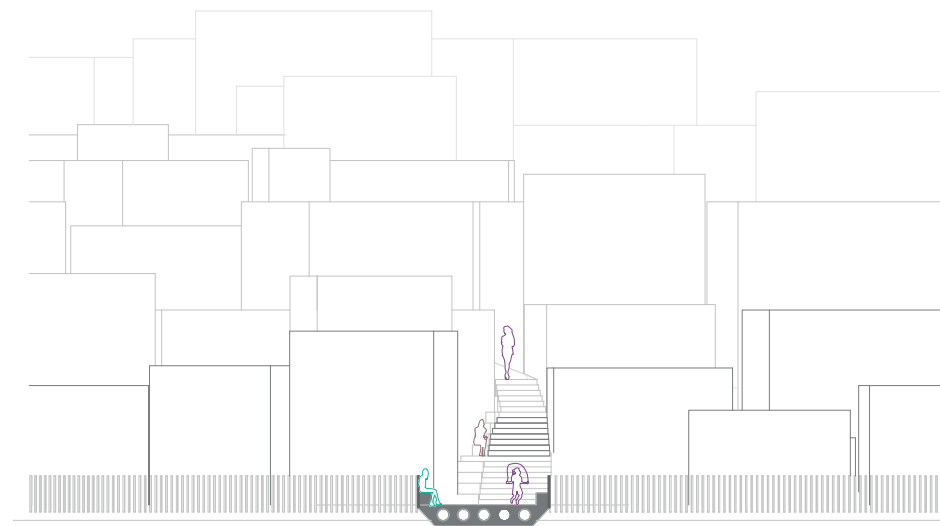

LEGENDA MÍST

- A most s mini hřištěm a sezením
- B hrací zóna pro různé aktivity
- C bioretenční terasy
- D nádrž na filtrovanou vodu z teras, pítka

ŘEZY PUENTEM AMARILLO

↑
bioretenční terasy

↑
nádrž s pítkem

↑
mini hřiště se sezením

↑
hrací zóna

↑
bioretenční terasy

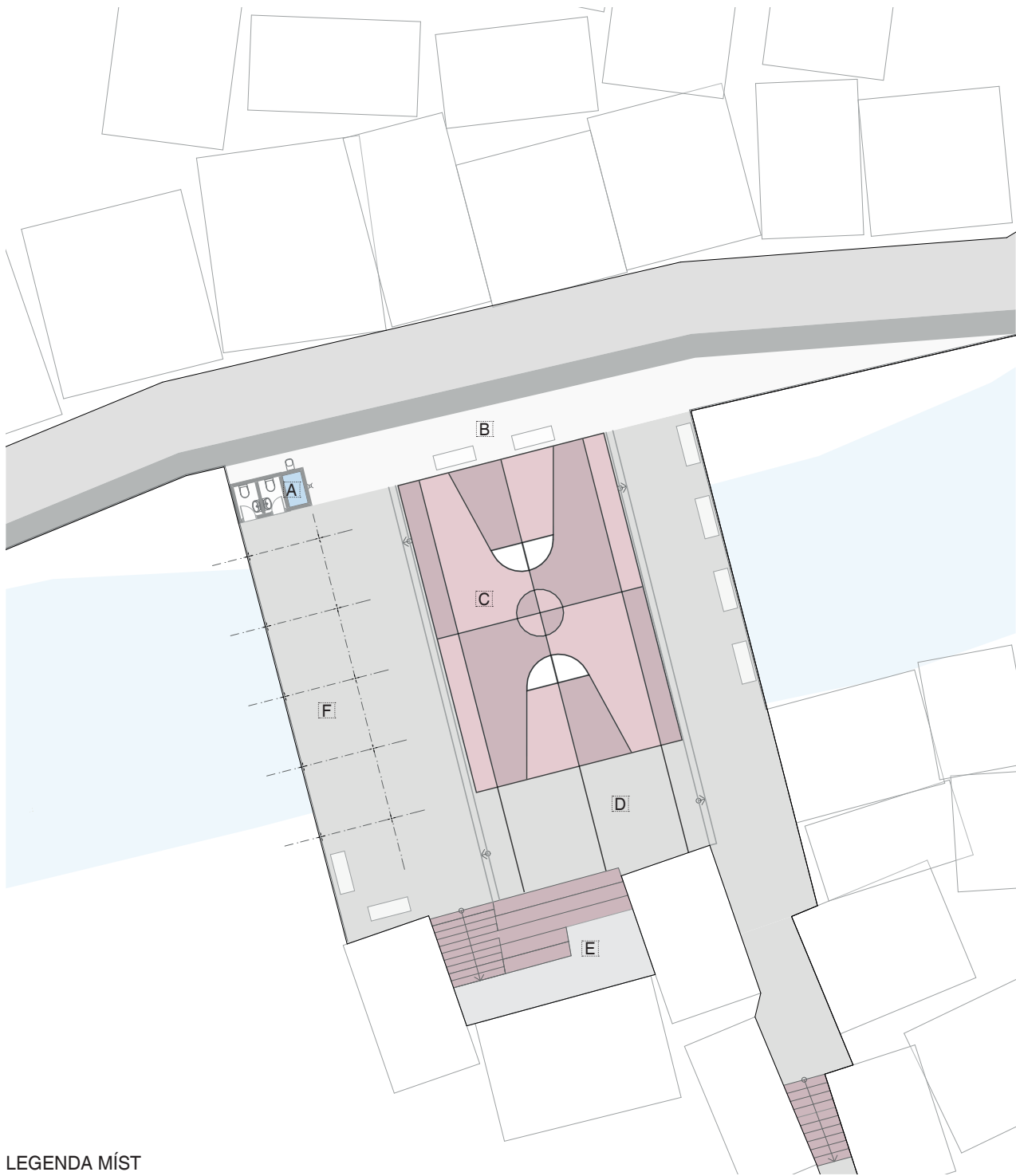

0 2.5 5 10m

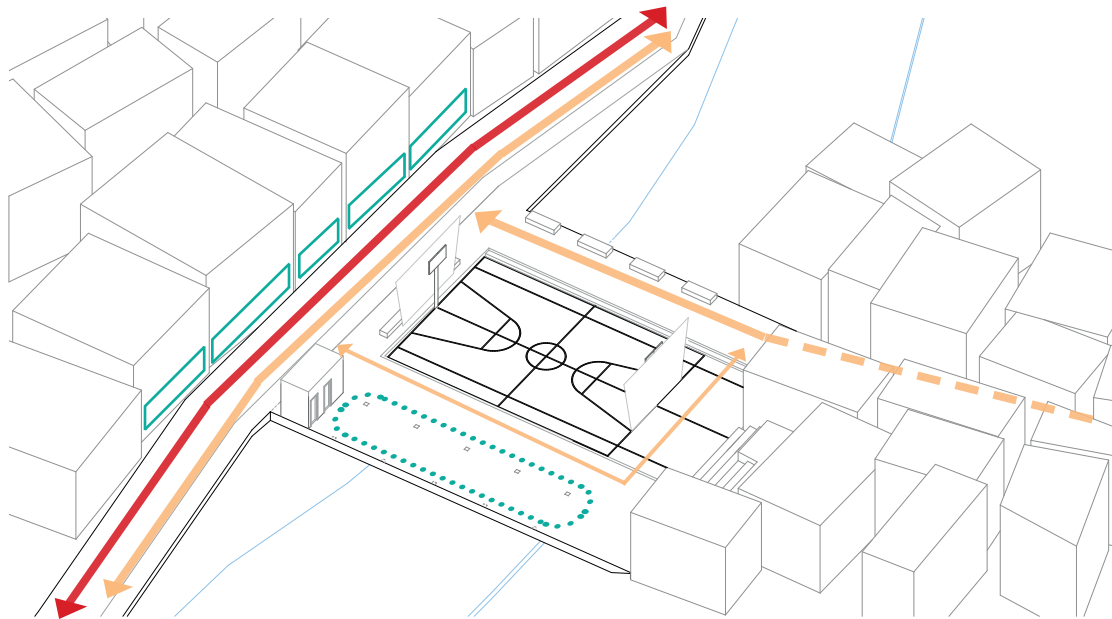
1.NP - I. FÁZE BEZ ZASTAVĚNÍ

LEGENDA MÍST

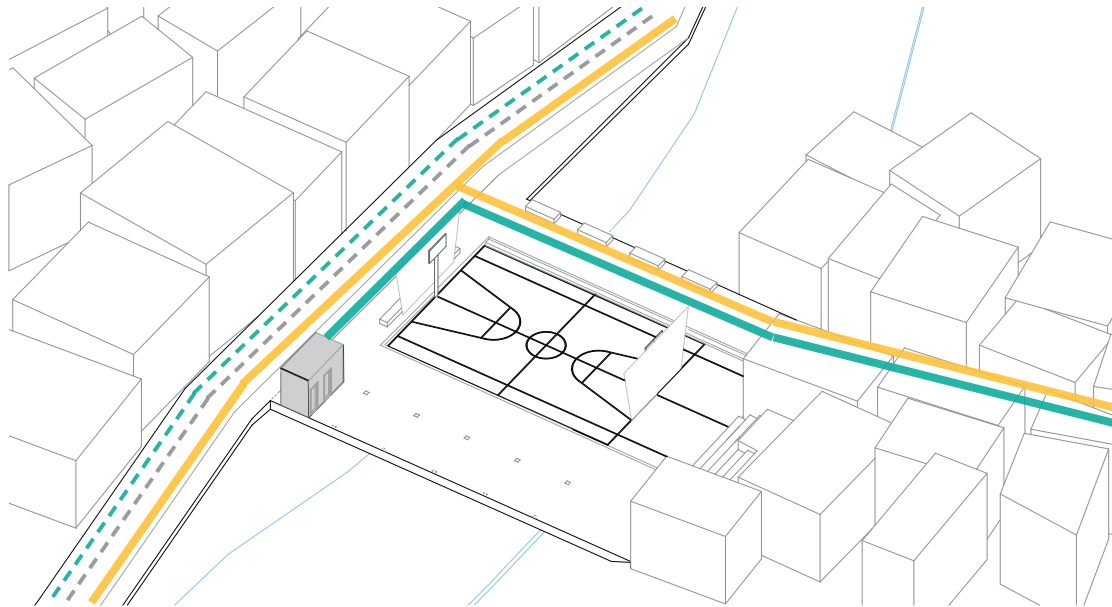
- A veřejné WC s nádrží na vodu, sprcha, pítka
- B relaxační zóna se sezením
- C multifunkční hřiště
- D kreativní plocha pro různé aktivity a hry
- E schody na sezení s výhledem / tribuna
- F plocha pro eventy / market / k zastavění

FUNKČNÍ SCHÉMATA

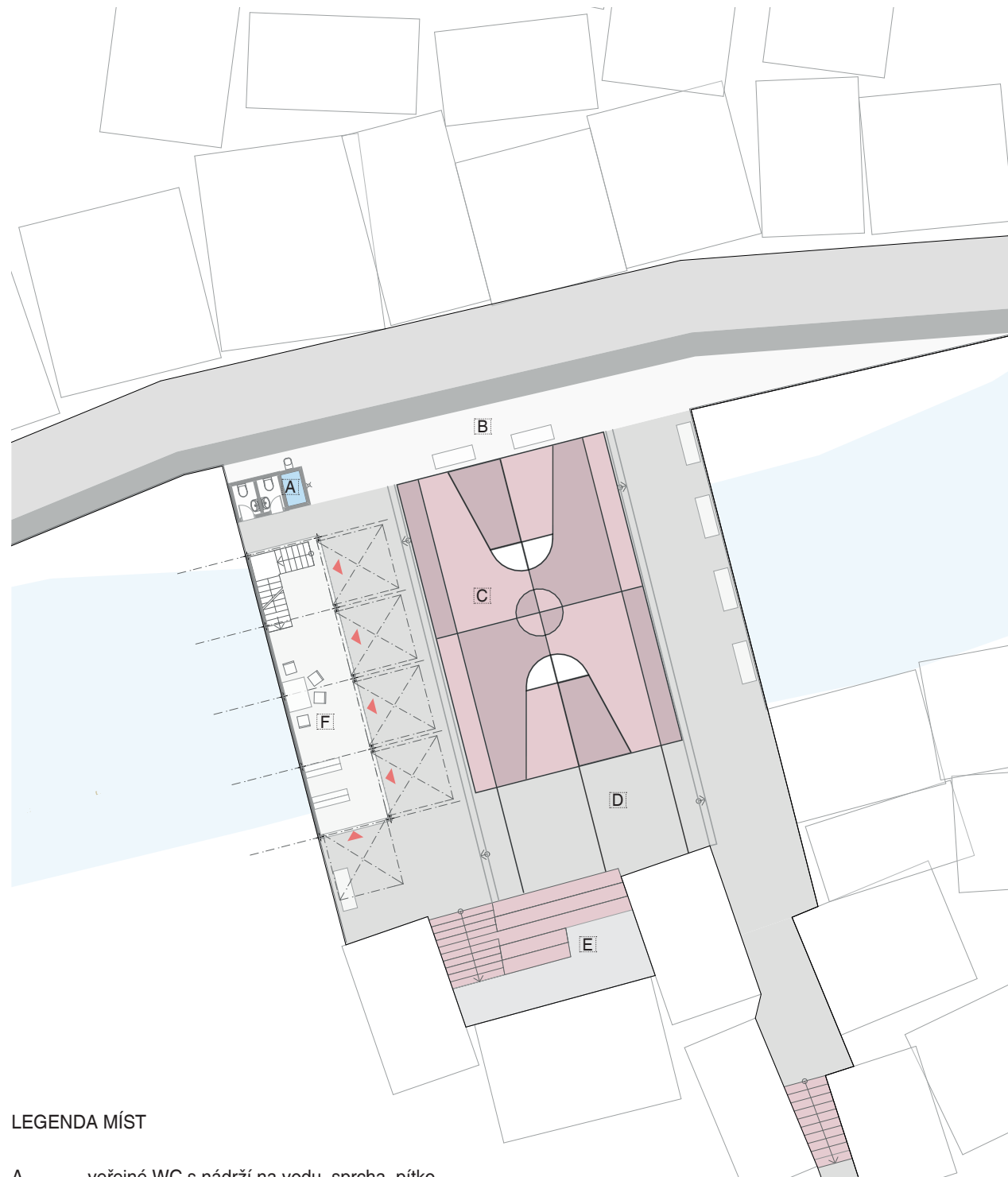

LEGENDA

- hlavní páteř - přístup vozidly
- možný přístup vozidly
- hlavní pěší spojnice
- vedlejší pěší spojnice
- místo pro sociální aktivity / vzdělání
- potenciál malého byznysu
- rozvod čištěné vody skrze terasy s rostlinami
- napojení na městský vodovod
- elektrina a osvětlení (solární a větrná en.)
- napojení na městskou kanalizaci
- základní jádra - uchovávání vody v nádržích

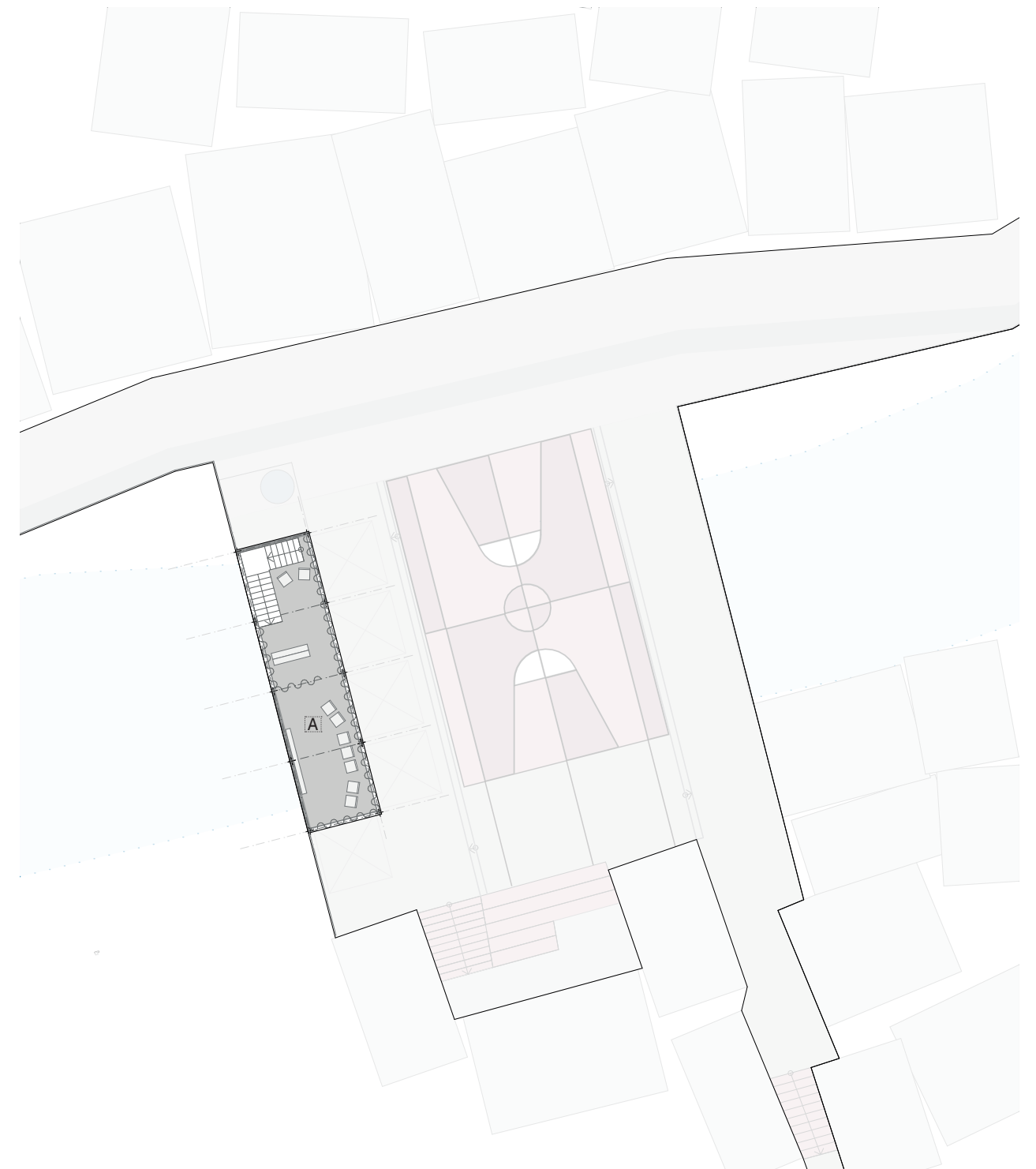
1.NP - II. FÁZE S FUNKCEMI

LEGENDA MÍST

- A veřejné WC s nádrží na vodu, sprcha, pítka
- B relaxační zóna se sezením
- C multifunkční hřiště
- D kreativní plocha pro různé aktivity a hry
- E schody na sezení s výhledem / tribuna
- F knihovna / studovna / učebna expandující ven

2.NP - II. FÁZE S FUNKCEMI

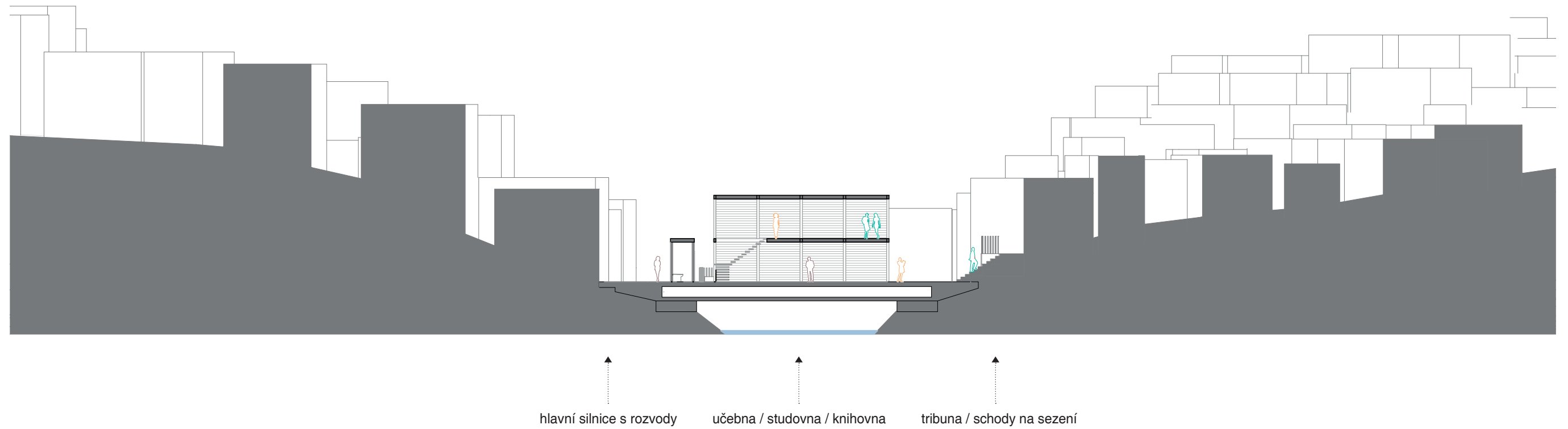

LEGENDA MÍST

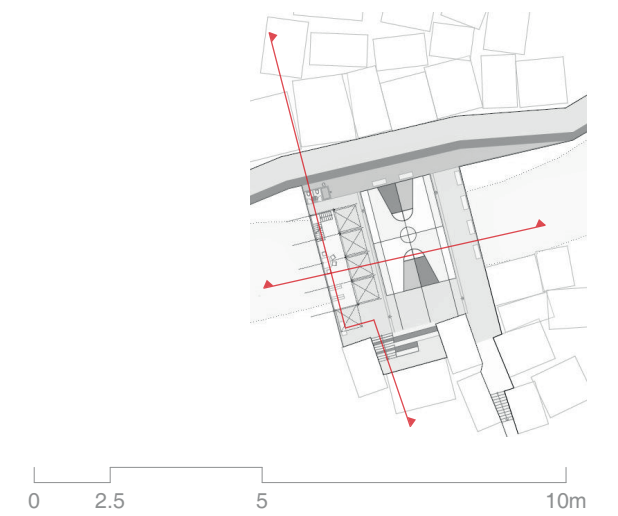
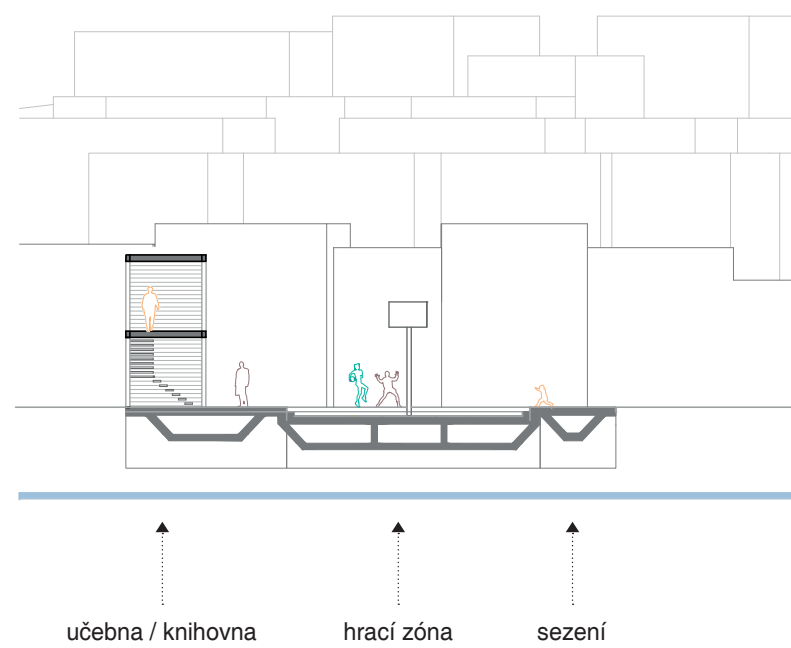
- A školička

PODÉLNÝ ŘEZ

PŘÍČNÝ ŘEZ

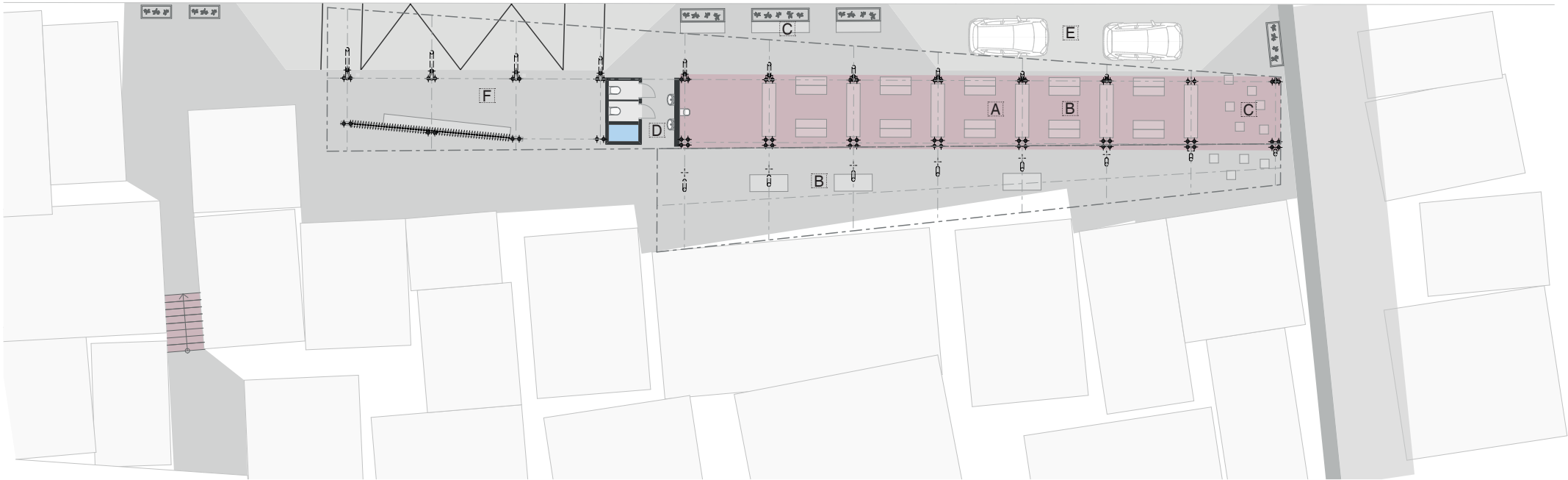

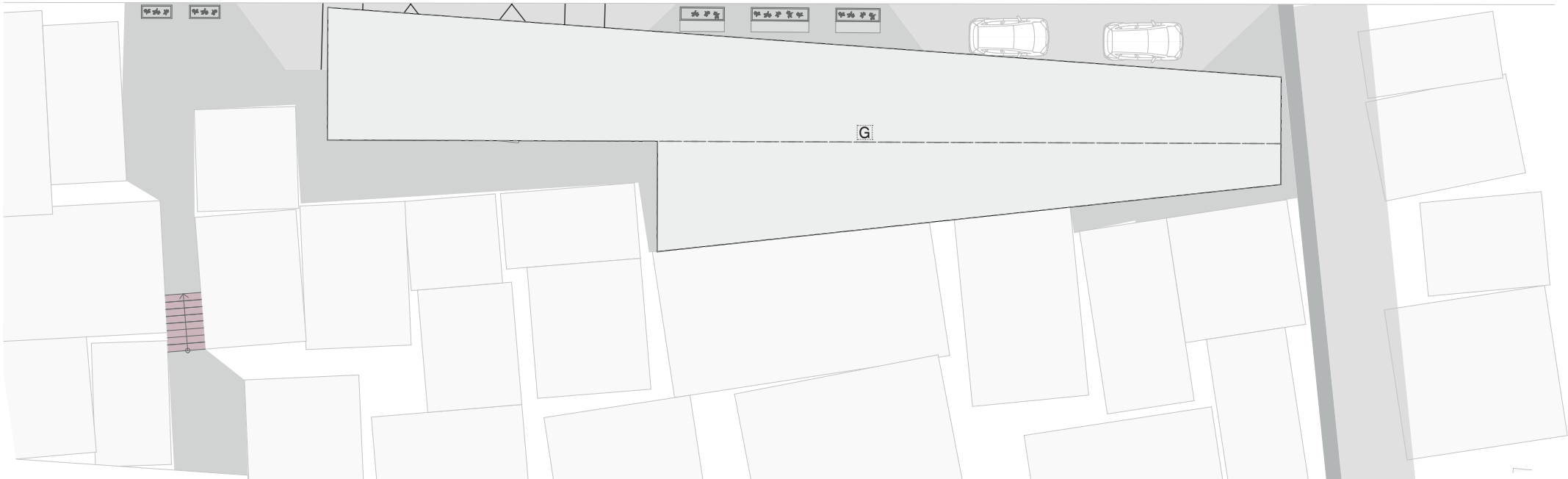
MARKET PÚBLICO

1.NP S FUNKCEMI

STŘECHA

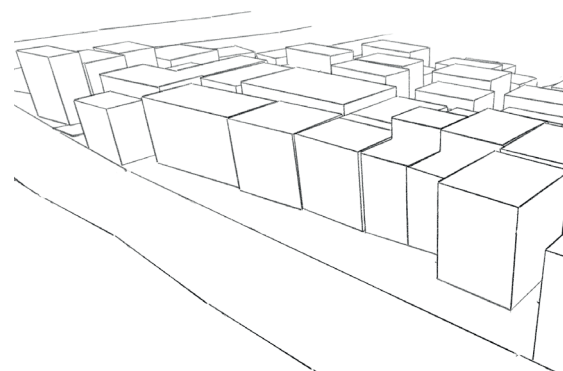

LEGENDA MÍST

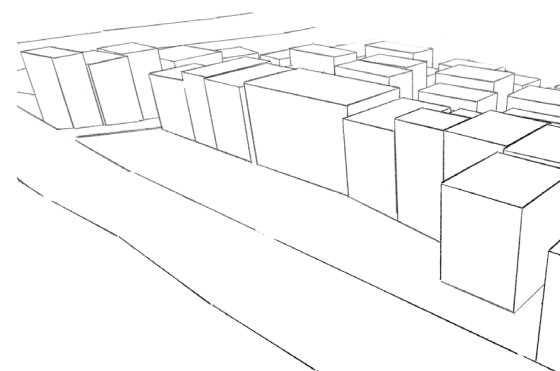
- A market - prodej lokálních výrobků
- B multifunkční veřejný prostor
- C relaxační zóna se sezením
- D veřejné WC s nádrží na vodu, pítka
- E přístup z auta / parking
- F autobusová zastávka - napojení na město
- G sběr dešťové vody do nádrží

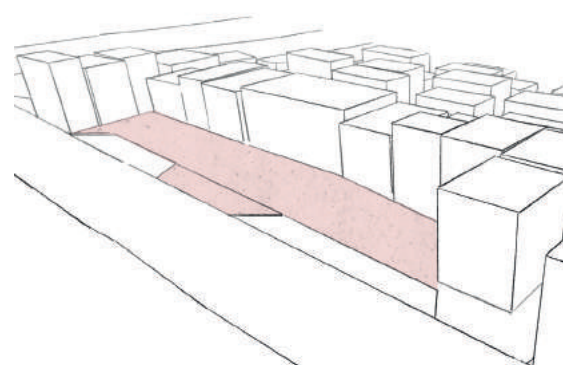
Původní stav

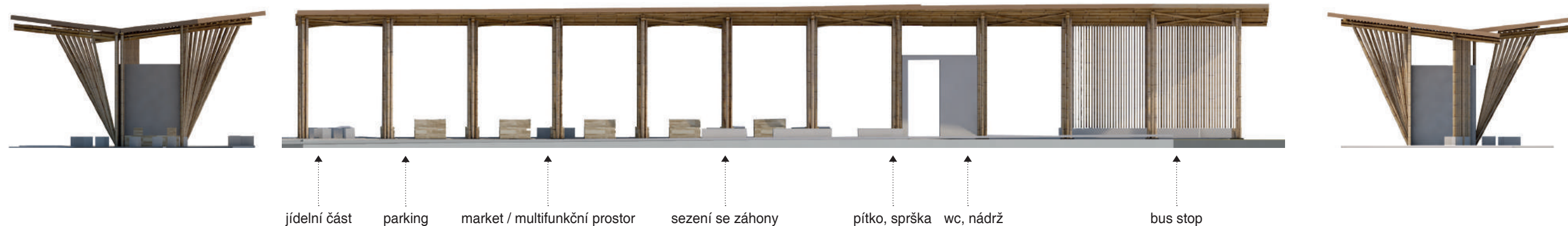
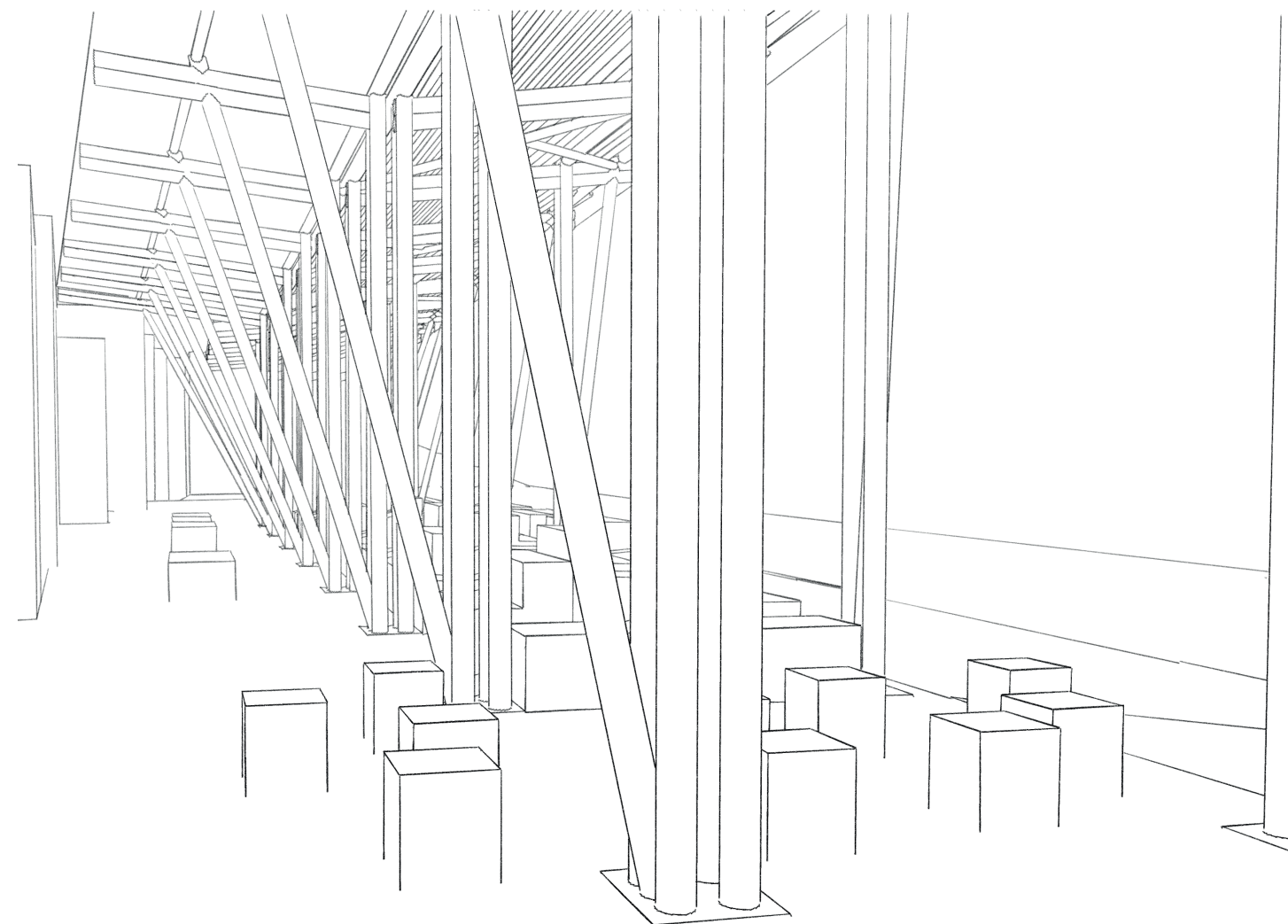
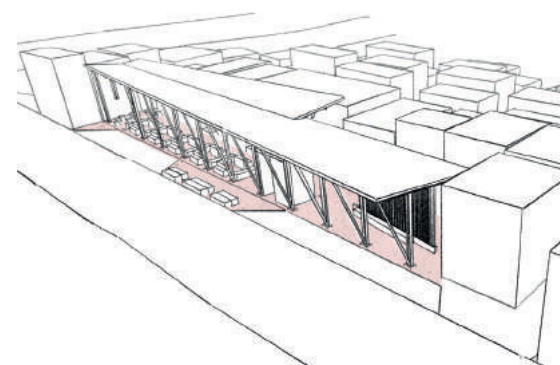
Zvětšení plochy bouráním

Vznik nového veřejného prostoru

Potenciál místa - kryté tržiště

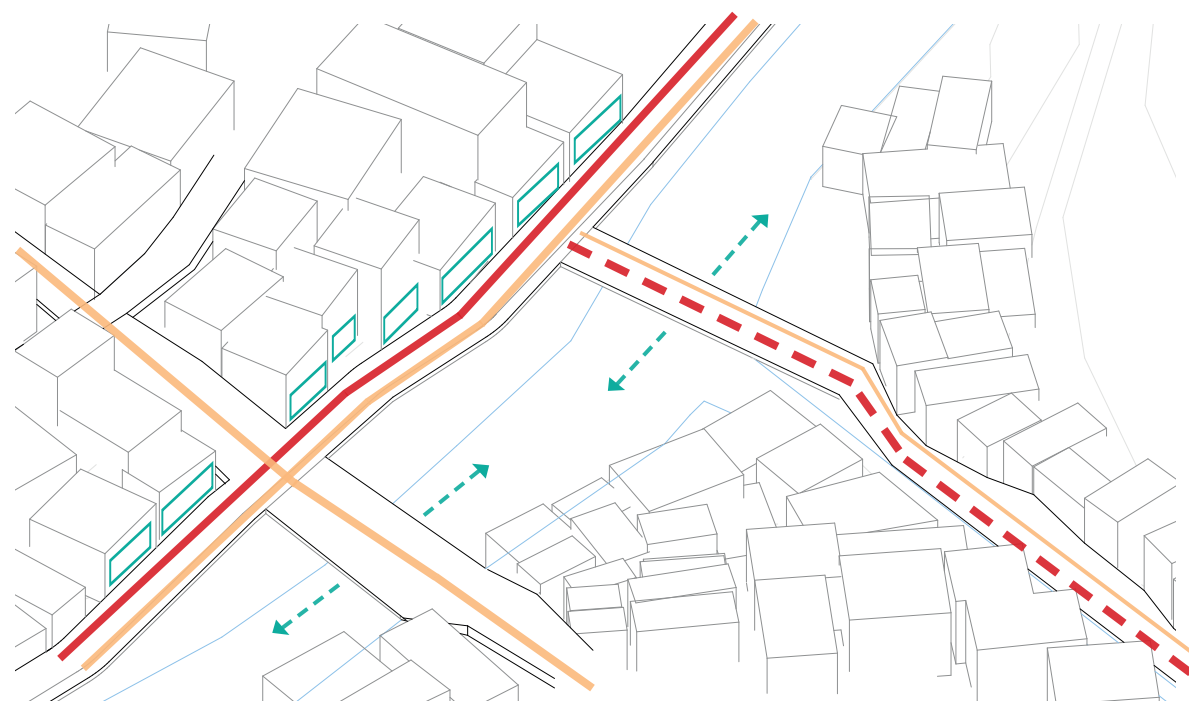

CENTRO DE EDUCACIÓN

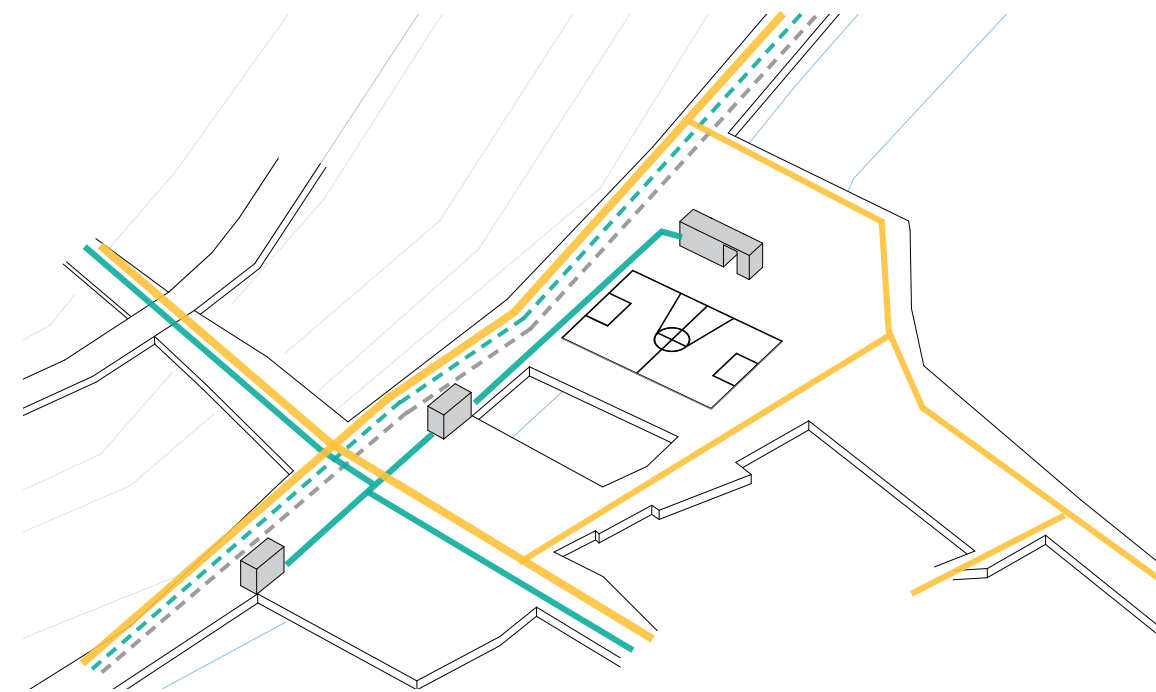
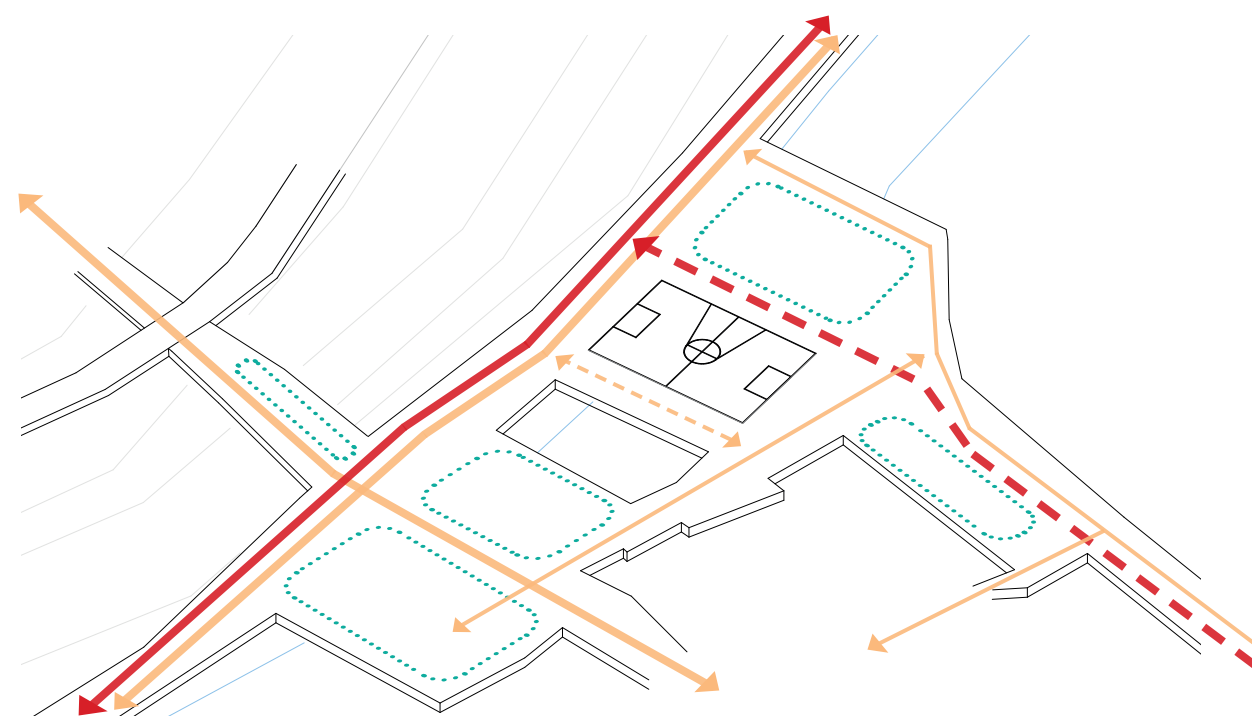
SCHÉMATA RŮSTU A INFRASTRUKTURY

LEGENDA

- hlavní páteř - přístup vozidly
- - - možný přístup vozidly
- hlavní pěší spojnice
- vedlejší pěší spojnice

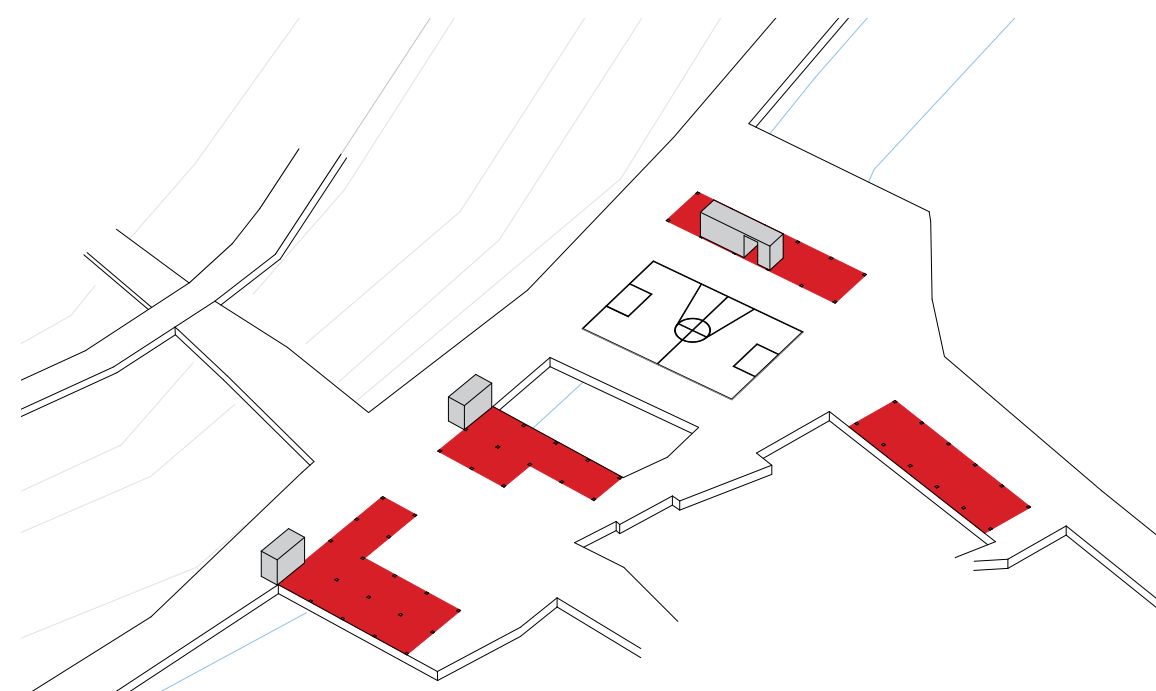
- potenciál malého byznysu
- rozšíření plochy
- místa pro nové funkce
- hřiště - katalyzátor místa

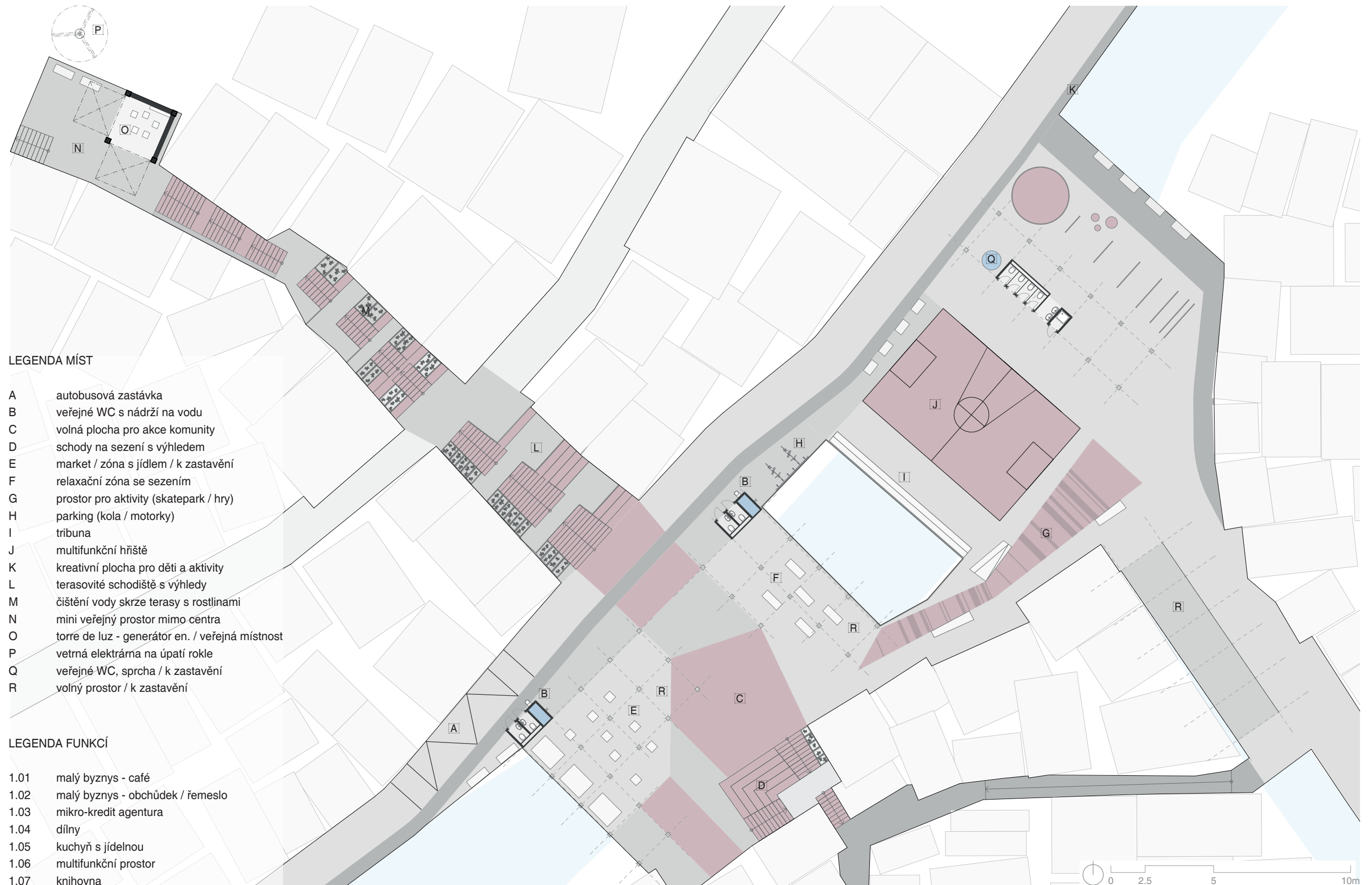
LEGENDA

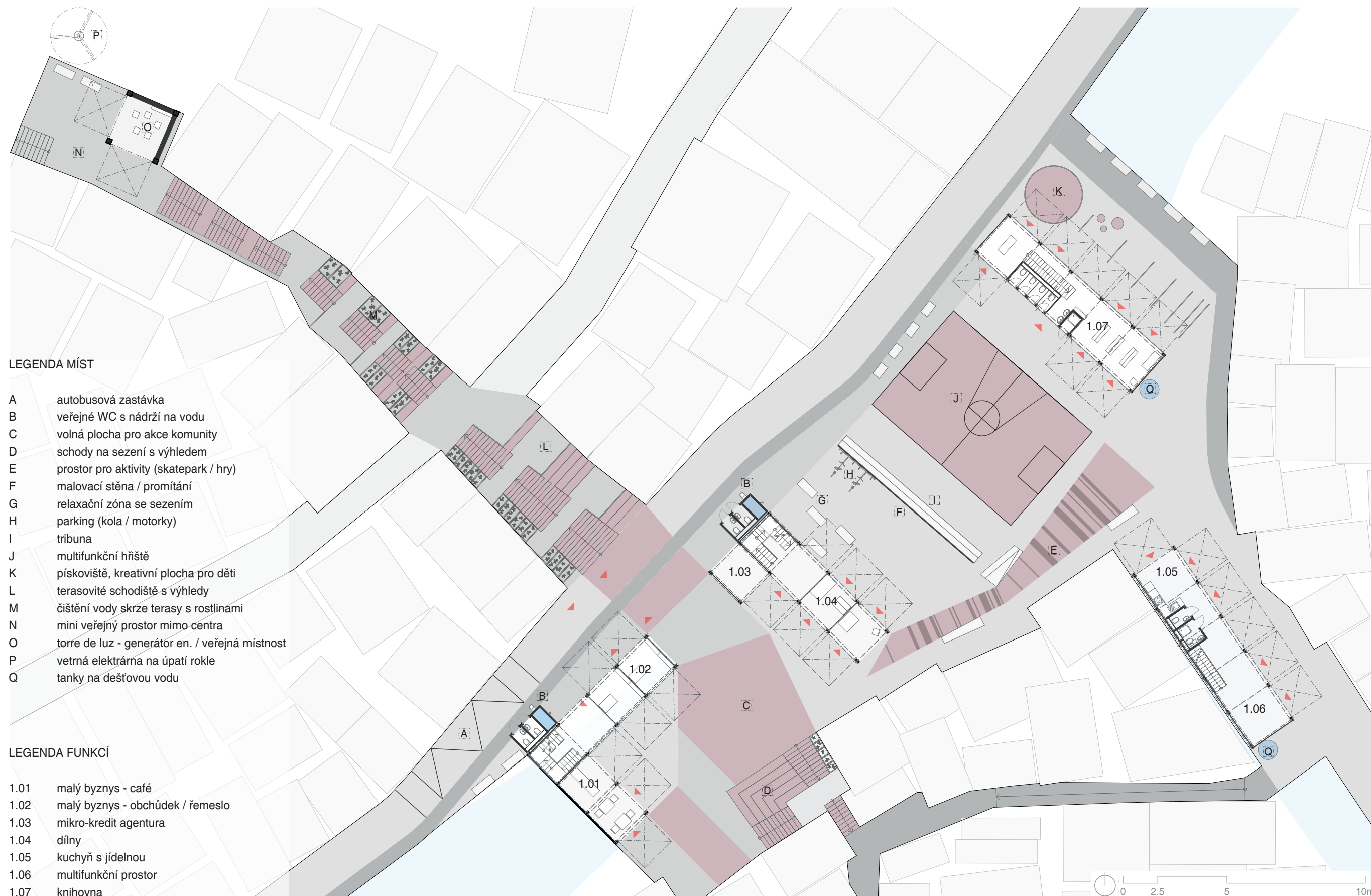
- rozvod vody čištěné skrze terasy s rostlinami
- - - napojení na městský vodovod
- elektřina a osvětlení (solární a větrná en.)
- - - napojení na městskou kanalizaci

- prostor k zastavění
- volný veřejný prostor
- základní jádra - WC, uchování vody v nádržích

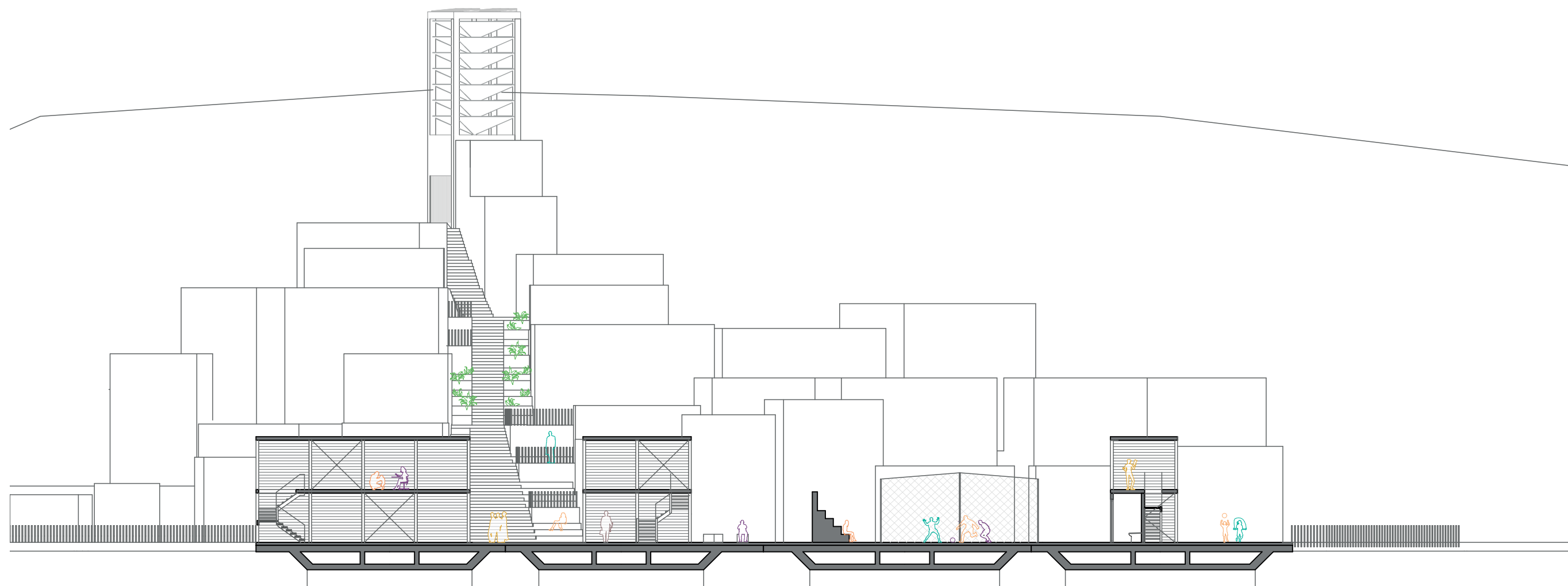

1.NP - I. FÁZE BEZ ZASTAVĚNÍ

klinika s byznysem

dílny se školou práce

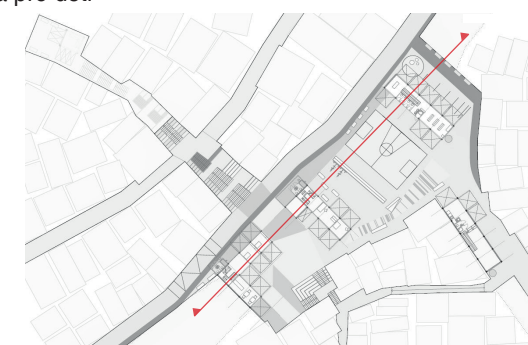
relax zóna

tribuna

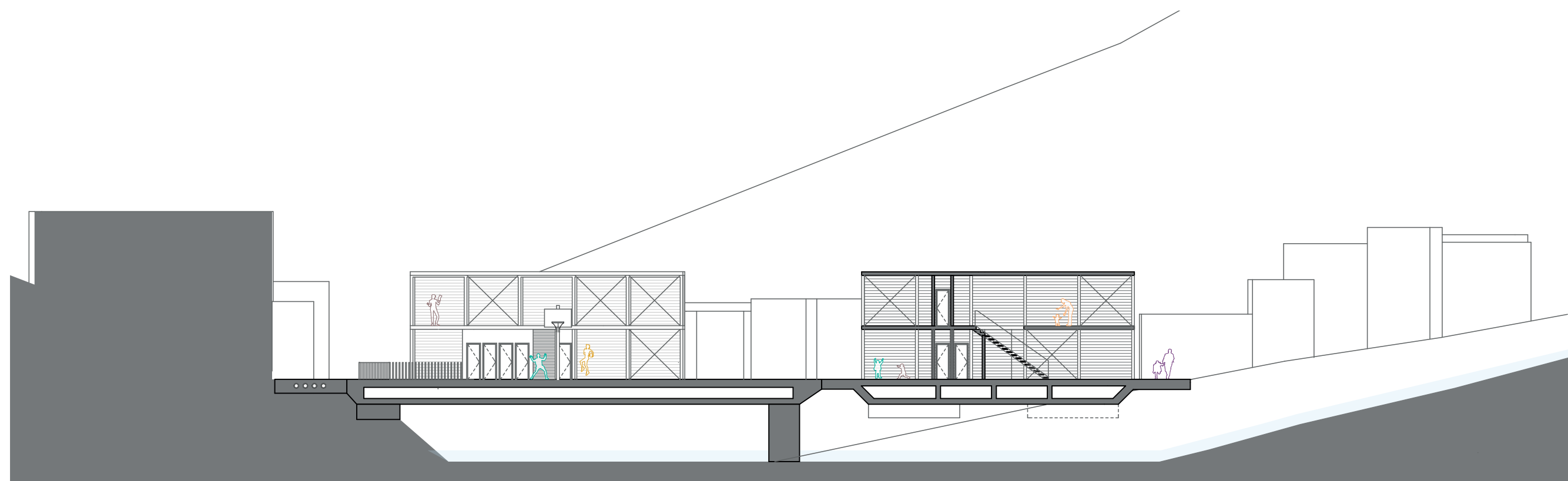
hřiště

knihovna

kreativní plocha pro děti

0 2.5 5 10m

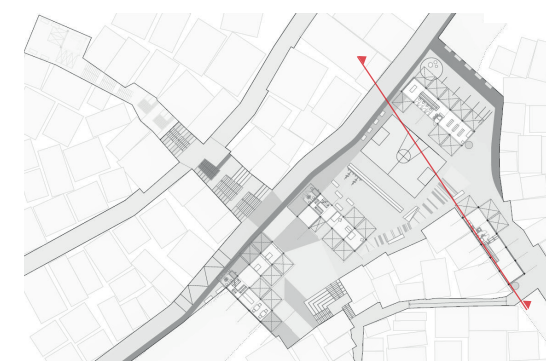

↑
hlavní silnice s rozvody

↑
hřiště

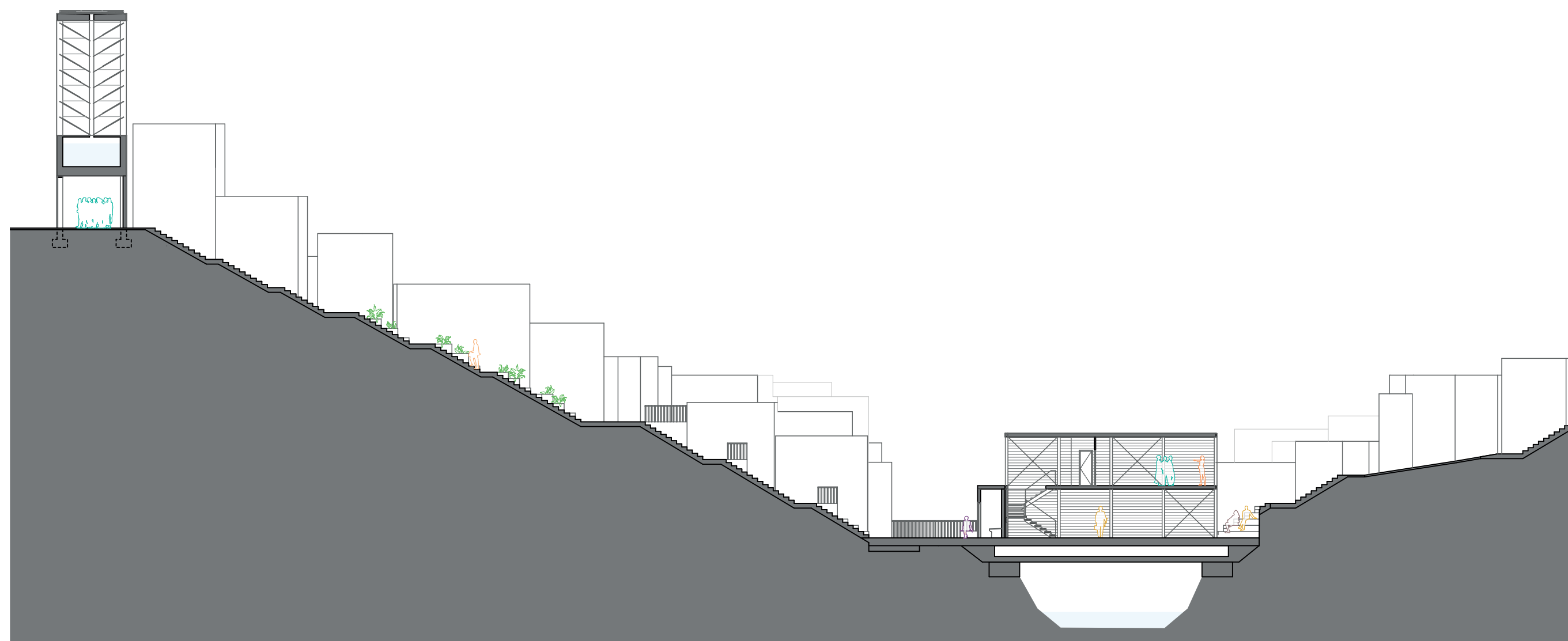
↑
prostor pro aktivity

↑
škola Mandarita s přespáním

0 2.5 5 10m

ŘEZ CENTREM DE EDUCACIÓN

↑
torre de Luz

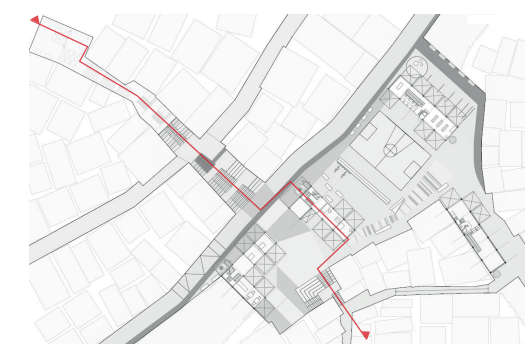
↑
bioretenční terasy

↑
hlavní silnice s rozvody

↑
wc / nádrž

↑
dílňy / škola práce

↑
schody na sezení

0 2.5 5 10m

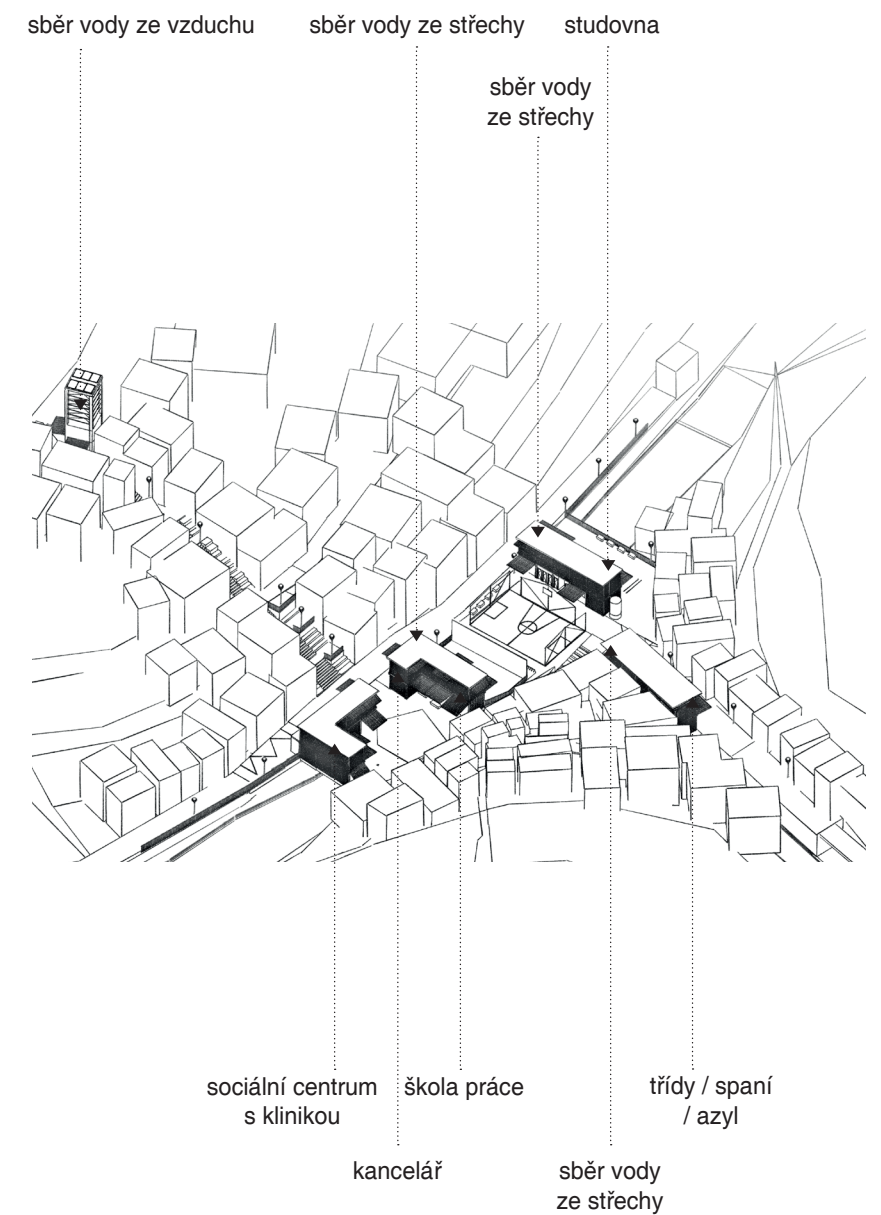
FÁZE I.

FÁZE II.

FÁZE III.

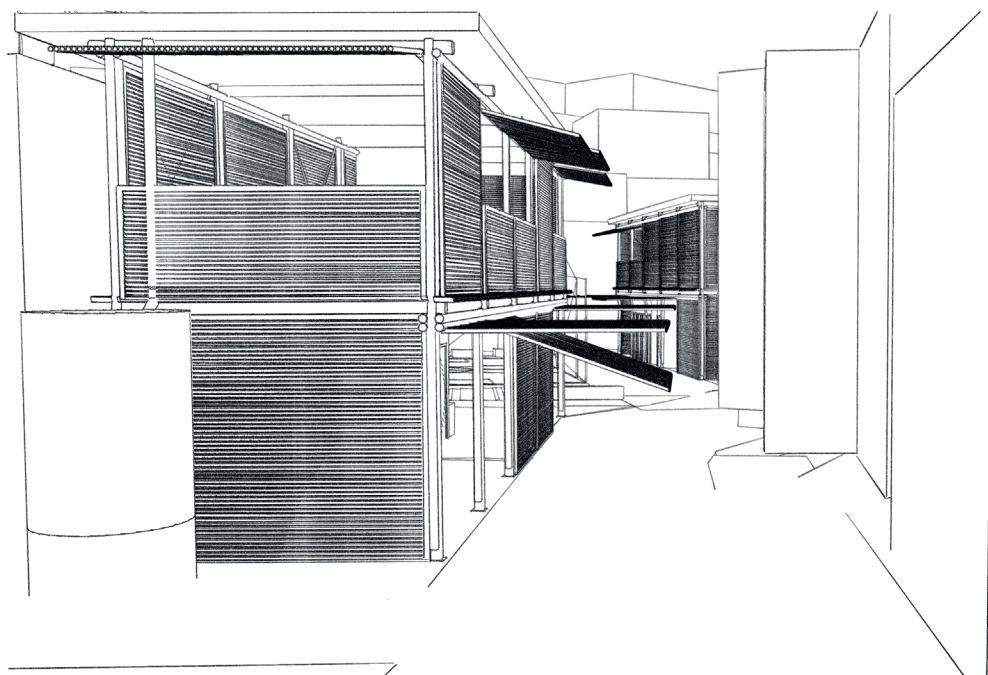

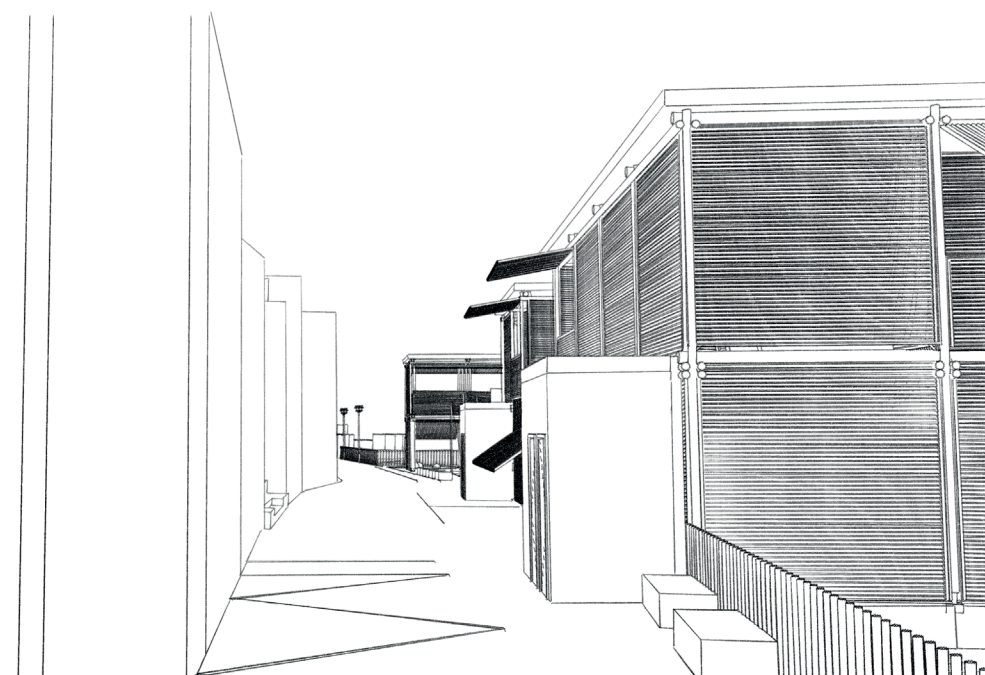

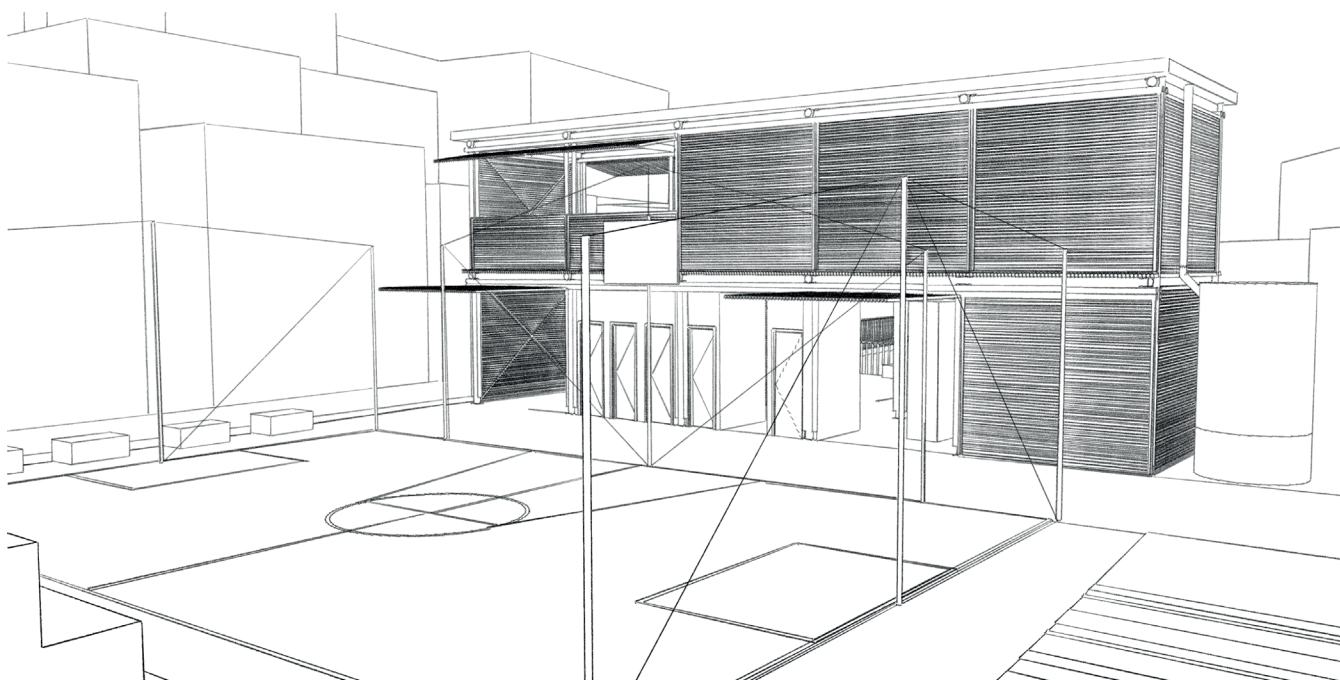
ŠKOLIČKA MANDARITA

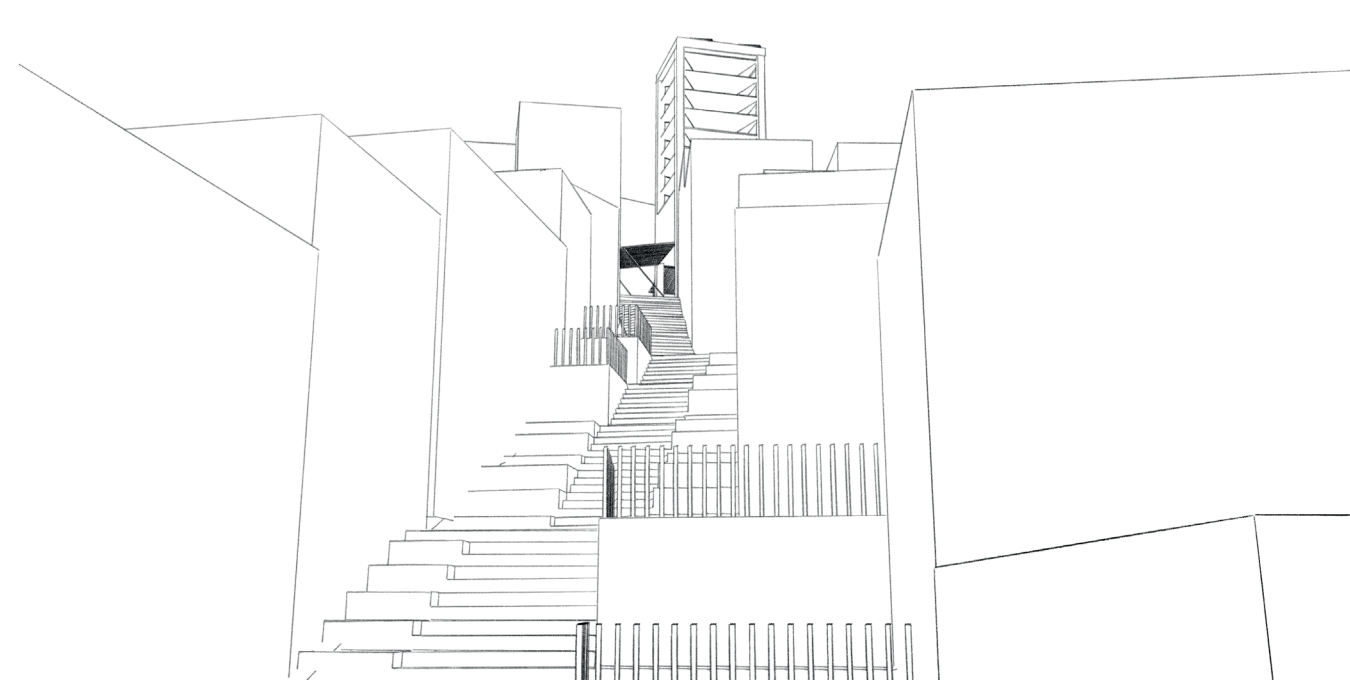
CESTA K CENTRU DE EDUCACIÓN

KNIHOVNA S HŘIŠTĚM

STOUPÁNÍ K TORRE DE LUZ

TORRE DE LUZ

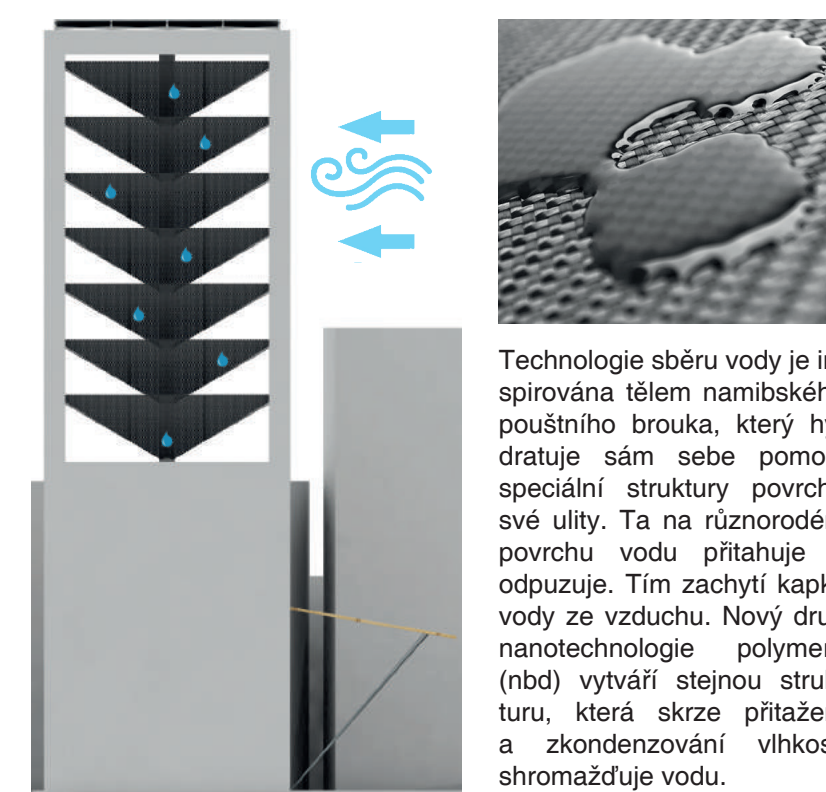
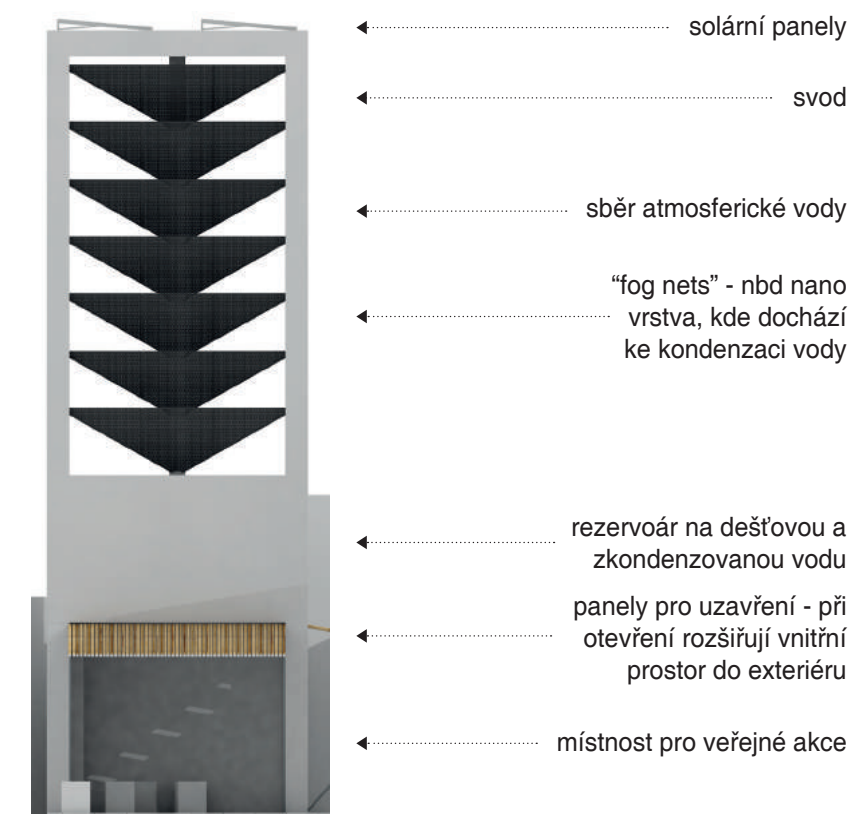
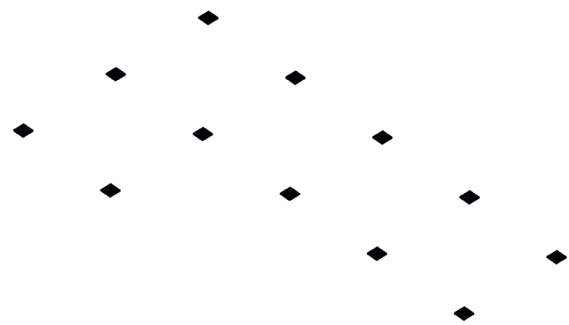
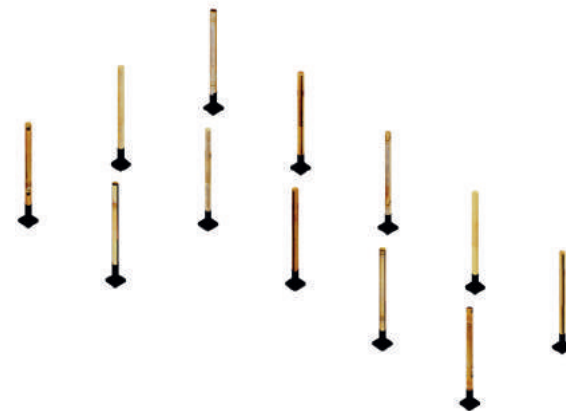

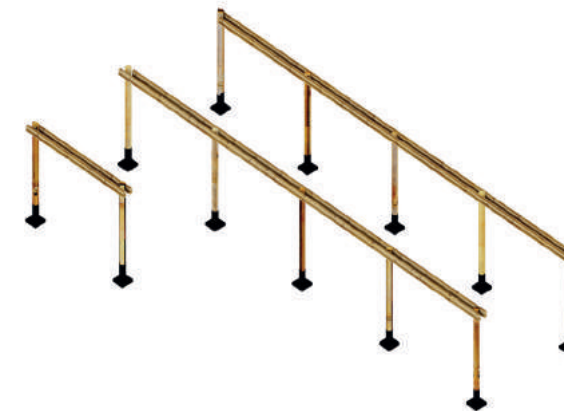
SCHÉMA STAVBY LEHKÉ KONSTRUKCE

Příprava na konstrukci zabudovaná v betonové desce

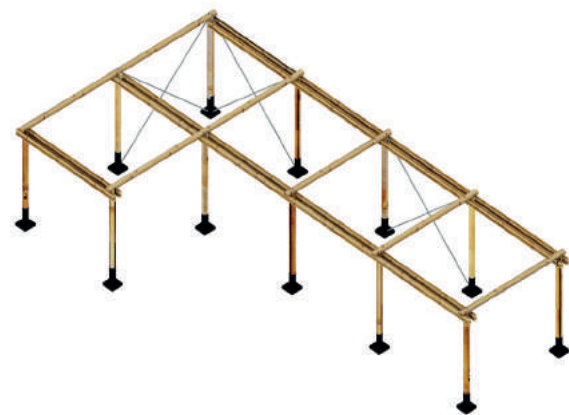
Přípevnění ocelových patek a nasunutí bambusových tyčí

Vytvoření podélného rámu

Druh bambusu typický pro oblast Latinské a Střední Ameriky Guadua angustifolia

Postavení příčných trámů a zavětrování konstrukce

Vložení dělicích panelů, venkovní jsou otvírací a zvětšují tak vnitřní plochu směrem ven

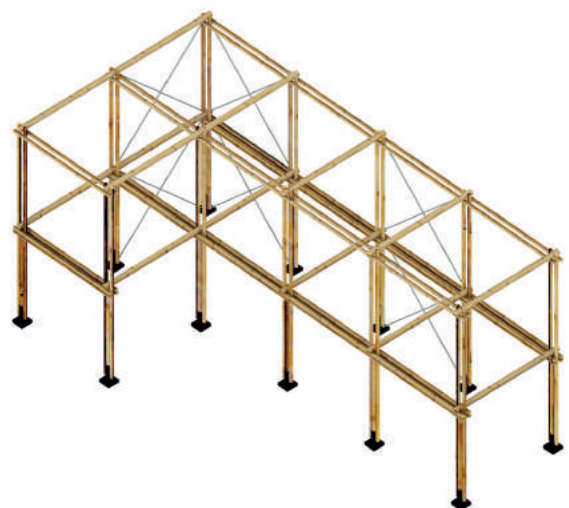
Jednoduché zastřešení, možné využívat přízemí

ocelové patky pro up-
evnění bambusových tyčí

modulární střešní sys-
tém z recyklovaného
zemědělské a obal-
ových odpadech

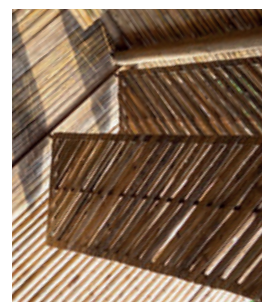
V rámci struktury, postavení rámu druhého patra, zavětrování

Opláštění přízemí, vytvoření podlahy a schodiště

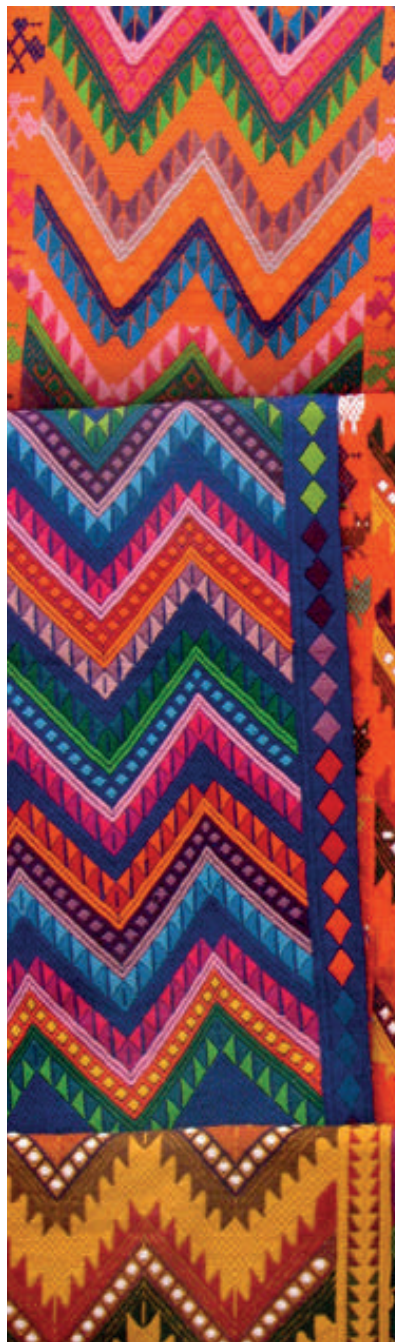

Konečná podoba konstrukce s výklopnými panely -
možnost volby, kde budou okna, kde prostor zastínit

vyklápěcí panel,
možná různá hustota

ÚPRAVA BETONOVÝCH PLOCH - ODVOZENÍ BAREV Z TRADICE

KONSTRUKCE

V centrech nacházejících se nad řekou je hlavní konstrukce tvořena vyztuženým betonem, jenž tvoří most. V některých jeho částech je zabudovaná příprava na lehkou bambusovou konstrukci, která je levná a hlavně flexibilní - připravená na zmeny funkcí centra. Dá se tedy předpokládat její dočasný chrakter. Na připravený podklad se napřed připevní ocelové patky, do kterých se následně nasunou bambusové tyče tvořící rastr 3x3x3m i s trámy. Výplň tvoří opět bambus v podobě panelů. Ty se dají ve většině případů vyklápet podle potřeby centra. Na střešní plášť byl použitý recyklovaný materiál z odpadu tzv. ModRoof. Jeho předností, oproti jiným levným materiálům běžně používaných v chudinských čtvrtí, je dobrá izolace, voděodolnost, pevnost, jednoduchá instalace, přátelské k životnímu prostředí a jeho estetický vzhled (v různých barvách).

Ve všech centrech, kromě Puentes de color - malých mostů, jsou navržena základní betonová jádra, která slouží k uchování vody - nádrže a poskytují veřejné wc. Z betonové konstrukce byla navržena i věž Torre de Luz, jenž má především funkční charakter. Obsahuje zařízení jímající vodu ze vzdušné vlhkosti a pak ji svádí přes filtr do nádrže.

MATERIÁLOVÉ ŘEŠENÍ

Všechny bambusové konstrukce a výplně byly upraveny v roztoku kyseliny borité, která chrání materiál především proti škůdcům a plísním. Dále všechny vyznačené betonové povrchy jsou upraveny nátěrem v různých barvách, což slouží k rozdělení plochy a vytvoření hracích a dalších zón. Vzorník barev byl inspirovaný tradičním textilem místních.

TZB

V těchto teplých klimatických podmínkách není potřeba řešit vytápění. Důležitou složku ale tvoří voda. Po celý rok je voda dostupná z nádrží, které jsou zásobované z bioretenčních teras, které svedenou vodu vyčistí a umožní tak její využití i k pití a vaření. To je podpořeno sběrem dešťové vody ze střech a jímáním vody ze vzduchu pomocí speciální technologie. Cílem je snaha o alespoň částečnou soběstačnost a v budoucnu se počítá se zefektivněním systému a jeho rozšíření tak, aby komunitě plnohodnotně stačila. Do té doby je využíváno městského vodovodu a také kanalizace, která je zde částečně zavedena. V návrhu je napojení na městskou kanalizaci, vodovod a infrastrukturu páteřní cestou protínající celý slum.

V další fázi je nutno vyčistit i protékající řeku. K tomu slouží sběrná místa na tuhý odpad, převážně plastů. Ty se zpracovávají v navržené továrně a výsledný materiál se zpětně používá na střešní plášť a další části konstrukce. Poté se bude řeka čistit pomocí rostlin.

Toalety jsou připojeny na kanalizační městský řád v místech, kde je to možné. Zbytek toalet je suchých, aby se zbytečně nezvyšovalo znečištění vody v řece.

POUŽITÉ ZDROJE

- [1] Tomáš Chlebeček, Martin Konečný, Bc., Mgr. Robert Stojanov, Andrea Volfová, A.B, MSc. (2008). Úpravy: Ing. Ondřej Horký (2008) a Pavla Jebili Začalová (2012). <http://www.rozvojovka.cz/globalizace>
- [2] koncept Práva na město a nový přístup k městskému životu vyslovil francouzský urbánní sociolog Henri Lefébvre
- [3] https://en.wikipedia.org/wiki/Congr%C3%A8s_International_d%27Architecture_Moderne
- [4] BURDETT, Ricky, SUDJIC, Deyan. PHAIDON. The Endless City, 2008. ISBN: 978-0-7148-4820-4
- [5] PACIONE, Michael. ROUTLEDGE. Urban geography: A global perspective, 2001. ISBN: 9781134043095
- [6] <http://www.rozvojovka.cz/studijni-materialy>
- [7] <https://cs.wikipedia.org/wiki/Guatemala>
- [8] http://www.indexmundi.com/guatemala/demographics_profile.html
- [9] Zdroje: ICEFI 2011, USAID společně pro lepší budoucnost Guatemaly.
- [10] <http://criticarq.gt/articulos/politica/vivienda-integral-politicas-y-actualidad>
- [11] <http://www.vidasplenas.org/>
- [12] https://www.meteoblue.com/en/weather/forecast/modelclimate/guatemala-city_guatemala_3598132
- [13] <http://www.harvarddesignmagazine.org/issues/28/improving-informal-settlements-ideas-from-latin-america>
- <http://picocolectivo.org.ve>

DALŠÍ ZDROJE

- <http://www.homeless-international.org/About-Slums>
- <http://citiesalliance.org/About-slum-upgrading>
- <http://www.plataformaurbana.cl/archive/2012/06/15/un-barranco-de-limones/>
- <http://curquico.wordpress.com/2012/08/16/how-do-we-address-slums/>
- <http://www.snagfilms.com/films/title/reparando>
- <http://www.worldbank.org/en/news/feature/2015/01/09/temas-desarrollo-america-latina-2014>
- <https://www.weforum.org>
- <http://www.citylab.com/>

KNIHY

- BURDETT, Ricky, SUDJIC, Deyan. PHAIDON. **The Endless City**, 2008.

ISBN: 978-0-7148-4820-4Bank's

- KHANNA Tarun, LEANING Jennifer, MACOMBER John. **Kumbh Mela: mapping the ephemeral Megacity**. Hatje Cantz, 2015. ISBN 9385285076.
- CHASE, John, Margaret CRAWFORD a John. KALISKI. **Everyday urbanism**. Expanded ed. New York: Monacelli Press, 2008. ISBN 9781580932011.
- GEHL, Jan. **Život mezi budovami: užívání veřejných prostranství**. Boskovice: Albert, 2000. ISBN 80-85834-79-0.

PŘEDNÁŠKY A STUDIE ODBORNÍKŮ

- Carlos Arroyo - How to change Architecture and society
- Dimitrios Sotiropoulos - What is the role of the architect today
- Henning Larsen - Building Ambitions for Society
- Kaiwan Mehta - Architecture and Temporal Spaces conversation
- Alejandro Aravena - Bring the community into the process

- Saskia Sassen – nizozemsko-americká socioložka, profesorka na Kolumbijské univerzitě, zabývá se otázkami globalizace, sociologií velkoměstského života
- Ian Banerjee – architekt, městský urbanista, výzkumník zabývající se digitálními komunitami
- Rahul Mehrotra – indický architekt, urbanista, profesor městského navrhování a plánování
- Carl Weisbrod – právník, urbanista a předseda komise městského plánování NYC, zasloužil se o transformaci Times Square v turistickou destinaci
- Paul Bloom - kanadský profesor psychologie a kognitivní vědy (Yale), zkoumá, jak děti i dospělí chápou fyzický a sociální svět, se zaměřením na jazyk, morálku, náboženství, fikci a umění
- Layla McCay - ředitelka Centra pro urbanismus a duševní zdraví. Psychiatricka zaměřená na mezinárodní veřejné zdraví a zdravotní systémy, profesorkou na Georgetown University

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych chtěla poděkovat svému vedoucímu diplomové práce Ing.arch.akad.arch. Janu Hendrychovi za jeho podporu a mnoho cenných rad při vedení diplomové práce. Dále bych ráda poděkovala své rodině a přátelům za jejich velkou oporu a rady. Poděkování patří speciálně i Wilianu Gonzalesovi, který mi poskytl mnoho klíčových informací a podkladů ohledně Ciudad de Guatemala a problémů v zemi.